DESBILLONS
FABULÆ
ÆSOPIÆ.

TOMUS II.

FRANCISCI JOSEPHI

DESBILLONS

FABULÆ

ÆSOPIÆ,

Curis posterioribus, omnes fere, emendatæ: accesserunt PLUS QUAM CLXX NOVÆ; *tum etiam observationes, Grammaticæ præsertim, complures, & Index copiosus: nec desunt, expressæ ex ære inciso, hominum ac pecudum figuræ elegantes.*

TOMUS II.

MANNHEMII ET *PARISIIS*,
Apud J. BARBOU, viâ Mathurinensium.

M DCC LXVIII.

ad vol. 11.

Egid. Verhelst. inv. et Sc. L. 10. F. 27. Manhem.

FABULARUM
ÆSOPIARUM
LIBER DECIMUS.

PROLOGUS.

ACERBITATIS multum, & acrimoniæ [1]
Semper habet omnis Satyrarum festivitas:
Quapropter, hominum ut est plerumque præferox [2]
Natura, proclivisque ad iracundiam,
Quoscumque se exercere in hoc ludo juvat,
Sibi concitare [3] grave periculum solent.
At propria cùm sit Fabularum humanitas
In corrigendo, & in docendo suavitas;

1 Cicero, de Jnvent. Rhet. L. 2. C. 48. *Omnem illam ejus* (orationis adversariæ) *vim &* acrimoniam *lenierit.*
Auctor Rhetor. ad Herenn. L. 4. C. 37. *Ejusmodi licentia, si nimium videbitur* acrimoniæ *habere, multis mitigationibus lenietur.*

2 T. Livius, L. 5. C. 36. *Mitis legatio, ni* præferoces *Legatos habuisset.* Suetonius, Jul. Cæs. C. 35. *Multiplici successu præferocem . . . unâ profligavit acie.*

3 Phædrus, L. 1. Fab. 19. V. 3.
Et sibi nocivum concitant periculum.

Miror, quòd optimus harum Phædrus artifex
Ab inſtitutâ abiverit paulùm viâ
Diverſus [4]; animique ægritudini obſequens,
Viro potenti turpem inuſſerit notam.
Sed qualis illum maximas injecerit
In calamitates culpa, narrare hìc libet.

Par diginitate, ſuperior potentiâ
Cæſaribus, uno Principe Tiberio minor,
Sejanus homines deſpiciebat ceteros
Longè remotos infra ſe: immo traditas
Imperii habenas continebat [5] improbus
Dominator. Humilis, ac tenuis homunculus,
Qui gereret animos ſorte majores ſuâ,
Triſtem, at verendam immanitatem non tulit:
Libertus, omnia fortè nondum priſtinæ
Qui ſervitutis argumenta amiſerat,
Tali, tantoque ſempiternam inurere
Sejano Phædrus auſus eſt infamiam.

Nam cùm ille, factus in dies magis inſolens,
Sibi poſtulâſſet Livillam uxorem dari,
Livillam Druſi filiam Germanici,
Quam deinde magni Caïus Auguſti nepos,
Mox Druſus etiam natus Tiberii unicus,
Adhuc bonâ ætate vìduam reliquerant:
Rumor per urbem de malo hujus ambitu

4 Virgilius, Aen. L. 5. V. 166.
Quò diverſus abis?

5 Phædrus. L. 3, Fab. 6. V. 6.
Jugum flagello temperat lento meum,
Et lora frenis continet ſpumantibus.

Diſſeminatus continuò percrebuit;
Plebemque, & Proceres, mox & ipſum Principem
Commovit. Hominis exagitandi commodam
Occaſionem [6] Phædrus hanc ratus, arripit:
Doctam, facetam, & elegantem Fabulam [7]
Concinnat: Sol uxorem ducere quòd velit,
Ranas inducit conquerentes cum Jove,
Furis beati nuptias celebres notans.
Brevì reſcivit crimen illatum ſibi,
Doluitque Sejanus, & auctore cognito,
Aliam [8] de Ranis ſibi Regem petentibus,
Quam nil diſſimulans publicam ille fecerat,
Fabellam ad ipſum pertinere Tiberium [9]
Facilè probavit. Ergo accuſat hunc reum,
Et crimine læsæ Majeſtatis alligat.
Hinc iſta luctûs ſignificatio tam frequens
Auctoris afflicti, & graves querimoniæ.
In aliquod etiam vitæ diſcrimen miſer
Fuerit adductus; quod ſatis & ipſe indicat [1]:
Certè irrogatas vixit ærumnas diu
Perpeſſus. Emendatus exemplo ſuo,

6 Quas hìc cauſas, cur Phædrum vexaret Sejanus, tanquam certas exponimus, has conjecturâ tantùm probabili in quodam noſtro ad Phædri fabellas commentario expendimus.

7 Lib, I. Fab. VI.

8 Lib. I. Fab. II.

9 Corippus Africanus, Carm. in laud. Juſtini min. L. 1. V. 212.
Tiberius, domini ſemper cui maxima cura.
At Horatius, L. 2. Sat. 3. V. 173.
Te, Tiberi, numerare, cavis abſcondere triſtem.
Et Auſonius, Carm. 192. V. 1,
Prænomen Tiberî nactus Nero.

1 Lib. III. Prol. Lib. IV. Epil. & alibi.

In ſcriptitandis [2] nihilo ſegniùs tamen
Fabellis poſuit operam, at innocentibus,
Et his dolorem delenivit remediis [3]:
Felix, qui Sortis aſperæ inclementiam
Tam ſuavi ſtudio mitigare noverit;
Feliciorque, ſi nunquam, hoc ipſo malò
Abuſus, illam ſibi feciſſet aſperam!

FABULA I.

Glires & Fagus. [4]

PROCERA Fagus [5] fructibus Glires ſuis
Enutriebat, & cavo etiam conditos
Trunco tegebat, commodam præbens domum:
Aſcendere tamen toties, ac deſcendere,
Victûs petendi gratiâ, ignavos piget;
Suamque demum altricem ſtatuunt impii
Evertere. Omnes ergo, junctis viribus,
Effodere certant, ſtrenuique, dentium
Sæpe repetitis circùm abroſas ictibus,
Stirpes recîdunt; donec oppugnantibus
Impulſa ventis Fagus infelix ruat.

2 Cicero, de Orat. L. I. C. 33. *Neque ea quisquam, niſi diu multùmque* ſcriptitarit, *conſequetur.*

3 Lib. III. Prol. V. 41.
Quòd ſi accuſator alius Sejano foret,
Si teſtis alius, judex alius denique;
Dignum faterer eſſe me tantis malis,
Nec his dolorem delenirem remediis.

4 Abſtemius, Fab. XXXV.

5 Plinius, Hiſt. Lib. XVI. Cap. VI. *Fagi glans muribus gratiſſima eſt, & ideo animalis ejus una proventus. Glires quoque ſaginat.* Glis autem gallicè vocatur *Loir.*

Tum glandis, illi facilè quidem, quantum volunt,
Comedere possunt: sed ubi consumptus fuit
Proventus omnis, non alias rursum dapes
Suppeditat arbor exsiccata funditus:
Gliresque tandem longa fames cogit mori.
Benefico ingratus qui nocet, nocet sibi.

FABULA II.

Piscator. [6]

RETIA sub amne Piscator prætenderat:
Mox omne longo verberat conto vadum,
Fundoque penitùs moto limum dissipat.
Quæsivit aliquis, perlucentes antea
Cur sic liquores reddidisset turbidos:
Ni facerem, dixit; vacuus hinc forsan domum
Repetere cogar: sed operâ dum sic meâ
Turbatur amnis, Piscibus lucem eripit,
In retia ut illi temere palantes ruant.
Fabella quosdam spectat ad cives, quibus
E turbulentis rebus emergit lucrum. [7]

6 Æsopus, Fab. LXXXVII.
7 Aristophanis Equit. Act. 2. Sc. 4. V. 29. Arguitur ab Agoracrito Cleon, civitatis perturbator, quòd imitetur piscatores, qui nisi commoverint aquam, anguillas capere non possunt.

FABULA III.

Rex & Ludi Magister. [8]

LUDI Magistro Rex Asinum mandaverat [9]
Mansuetiores edocendum literas,
Pollicitus amplum collocatæ præmium
Operæ, si fieret, quod jubebat, sin minùs,
Graves minatus [1] pænas. Talem is ut videt
Non posse legem rejici, injustam licèt;
Se præstiturum spondet, quod rex expetit:
Sed Asinum reddere doctum, ut est opera admodùm
Difficilis; annos orat, & impetrat, decem
Exspectet, dum res exitus habeat bonos.
Amicis interim ipsius miseram vicem
Dolentibus, qui se operæ inexplicabili,
Periculo etiam capitis, obligaverit:
Nil metuite, inquit, spatium intra datum mihi
Vel me, vel Asinum, vel Regem Mors auferet.
Procrastinatum sensim abit periculum.

8 La Fontaine, Lib. VI. Fab. XIX. Abstemius, Fab. CXXXIII.

9 Virgilius, Aen. L. 3. V. 50.
Infelix Priamus furtim mandârat alendum
Threicio Regi.

1 Tibullus, L. 3. Eleg. 6. V. 23.
Quales his poenas qualis quantusque minetur,
Cadmeæ matris præda cruenta docet.

FABULA IV.

Musculus, Felis, & Gallus. [2]

PROBE educatus olim quidam Musculus
Cùm præterire anguſtias vellet cavi
Natalis; ipſum provida monuit parens,
Prudenter ageret, & caveret ſedulò,
Ne calamitatem ſibi fortaſſe maximam
Ab improborum arceſſeret [3] commercio.
Nil temere ſe promittit auſurum fore
Musculus; & alacri gaudio exiliens ſimul
Erumpit. Ubi progreſſus aliquantùm fuit,
Felem modeſtâ præditam ſpecie videt,
Secum otiantem leniter: cujus malum
Haud ſuspicatus ingenium, ipſam protinus
Adire ſtatuit, ſi liceatque, mutuum
Ferire fœdus: at ecce, dum ſtultam parat
Commotionem improvidæ mentis ſequi;
Supervenit, canitque Gallus. Aſpero
Exterritus ille vocis argutæ ſono,
Fugit, cavumque quàm celerrimo pede
Repetit; &: Audi, mater, audi, clamitat;

2 La Fòntaine, Lib. VI. Fab. V. Benſerade. Fab. CXVII. Camerarius, Fab. CCCXCII. Verdizotti, pag. 70.
3 Virgilius, Aen. L. 10. V. 11.
Adveniet juſtum pugnæ, ne arceſſite, tempus.
Tibullus, L. 1. Eleg. 11. V. 33.
Quis furor eſt atram bellis arceſſere mortem?
Imminet & tacito clam venit illa pede.
Propertius, L. 3. Eleg. 15. V. 14.
Arceſſitus erit ſomnus in oſſa mea.
Lucanus, L. 4. V. 484.
Arceſſas dum Fata manu.

Tuique miſeram filii vicem dole:
Formâ elegante beſtiam invêni modò,
Mitem, quietam, totam amabilem: nitet,
Ridetque facies blanda: ſpecioſum caput
Breves, acutas, rectas auriculas gerit:
Tum nulla pars eſt delicati corporis,
Quam non pilorum mollis obtegat ſeges.
Volui animantis tam bene ornatæ fidem
Tentare: adibam; cùm ſe ſubitò hùc intulit
Criſtatus ales, tibiis exilibus,
Nudisque nixus, oculis ardens igneis,
Vultu minaci, & corneo roſtro ferox;
Simulque gutture eluctatus horrido
Cùm triſtes & peracutos truderet ſonos,
Fugere coegit me prope exanimem metu.
O nate, retulit mater, plaudo, & gaudeo,
Quòd fûgeris: nam mitis iſta beſtia
Fugienda, & exsecranda eſt; quâ fallacior,
Gentique noſtræ inimicior nulla exſtitit:
At nihil hic ales horridus nobis nocet.
  Cognosce penitùs, antequàm dijudices [4],
Externa ſpecies imprudentem decipit.

[4] Terentius, Heaut. Act. 2. Sc. 2. V. 8.
Pergin' iſthuc priùs dijudicare, quàm ſcis quid veri fiet?

FABULA V.

Ranae & Junci. [5]

RANÆ in palude, Juncis obſitâ [6], diu
Tutæ latuerant. Cepit illas tædium
Obſcurioris vitæ: proſpectum ſibi
Omnem videlicet adimi, graviter ferunt;
Et ſe quoque fieri aſpectabiles velint.
Odioſis ergo ſtirpibus ut purget vadum,
Suis quemdam adigunt Ruſticum clamoribus.
At variæ peſtes, Ardeæ, Ciconiæ,
Vulturii, mox ut ictibus cunctis vident
Eas patêre, hùc advolant identidem,
Carpuntque miſeras; ſeminecesque glutiunt [7].
Tenues & humiles hâc monentur fabulâ
Illuſtriorem vitæ ne cupiant ſtatum.

FABULA VI.

Arbores duae.

FRUGIFERI generis Arbores quidam duas
Habebat: unam vaſe clauſit ligneo,
Ut ingruentis ab hiemis moleſtiâ

5 Camerarius, Fab. CCCCXXVI.
6 Horatius, L. 1. Od. 18. V. 12.
Nec variis obſita frondibus
Sub divum rapiam.
T. Livius, L. 28. C. 2. *Confragoſa loca & obſita virgultis tenebant colles.*
7 Juvenalis, Sat. 4. V. 28.
Quales tunc epulas ipſum glutîſſe putamus?

Defenderetur ſub tepenti fornice:
At alteram patente poſuit in ſolo,
Ut ferret, aliis unà cum compluribus,
Quaſcumque pluviæ, frigoris, & æſtûs vices.
Quid accidit autem? fructus illa præcoces,
Malosque: ſeros hæc, bonosque protulit.
Hinc discimus, puerilis inſtitutio
Privata quàm ſit poſthabenda publicæ.

FABULA VII.

Viator, Tygris, & Corcodilus.

MINUS aliquando ſimplice [8] periclo duplex
Nocere, vera oſtendit hæc narratio.
Quidam Viator calle in anguſtiſſimo
Rupem arduam inter, Gangis & crepidinem
Dum carperet iter, efferam aspexit Tygrim
Hùc irruentem: ferre vult retro gradum;
At Corcodilus [9] parte ab hâc etiam furens
Accurrit. Ergo geminæ ſe miſerum videt

8 Plinius, Hiſt. L. II. C. 37. *Luſit* (Natura) *animalium armis* . . ſimplicia *dedit*. Virgilius, Georg. L. I. V. 481.
Nec via mortis erat ſimplex.
Terentius, Heaut. Prol. V. 6.
Duplex quæ ex argumento facta eſt ſimplici.
Plautus, Caſ. Act. 3. Sc. 6. V. 3.
Duplici damno dominos mulctant.
9 *Corcodilus* æquè dicitur ac *Crocodilus*. Phædrus, L. I. Fab. 25. V. 3
Canes currentes bibere in Nilo flumine,
A Corcodilis ne rapiantur, traditum eſt.
Et V. 6.
Sic Corcodilus; quàmbibet lambe otio.
Martialis, L. 3. Epigr. 93. V. 6.
Cùm, comparata rictibus tuis, ora
Niliacus habeat Corcodilus anguſta.

Et hinc, & illinc pariter expoſitum neci;
Nullâque utramvis belluam poteſt viâ
Effugere; & in prædam involare jam parans
Tygris exerebat ungues: ecce autem ſimul
Pernix [1] eòdem Corcodilus advenit,
Omiſſoque homine, ſerratis [2] hanc dentibus
Mediam apprehendit, & ſub aquas ſecum rapit:
Malumque duplex qui timuit, neutrum ſubit.

FABULA VIII.

Navis & Nauta.

IMPOSITO Navis onere cùm ingemisceret,
Nautam rogavit, ipſam ut antennis ſuis,
Rudentibusque, armamentisque ceteris
Levaret, omnem ſic magis celerem ſibi
Et expeditum dictitans curſum fore.
At ille: O ſtulta, quid petis, ait? maximè
Juvabit id quod impedimentum putas.
Fabella quorumdam hominum ſtultitiam notat,
Qui liberos præſtare ſese dum volunt,
Abjudicant res maximè ſibi [3] utiles.

1 Velociter Corcodili currunt, ut audivi ex peregrinatore quodam, qui expertus loqueretur: mortem enim ille vitare celeritate pedum nunquam potuiſſet, niſi Corcodili perſequentis impetum, non facilè flexibilem, curſum ipſe flectendo ſæpius, eluſiſſet.

2 Plinius, Hiſt. L. II. C. 37. pag. 601. Edit. Elzev. de dentibus: Serrati *pectinatim coeuntes, ne contrario occurſu atterantur, ut ſerpentibus, piscibus, canibus.*

3 Cicero, de Orat. L. 2. C. 24. *Ubi plus mali, quàm boni reperio, id totum* abjudico, *atque ejicio.* Orat. pro Cæcinâ, C. 34. *Judicat... eum, qui, cùm liber eſſet, cenſeri noluerit, ipſum ſibi libertatem* abjudicâſſe.

FABULA IX.

Serpens & ejus Filius.

SERPENS monebat filium, ut adeſſet ſibi,
Serpentem in alium dum rueret, ac mordicus
Corriperet, & glutiret. Tam nefarium
Tune, inquit ille, ut perpetres facinus, Pater?
De gente noſtrâ is unus eſt . . . Tace, tace,
Inepte: ſic agere expedit: Serpens [4] enim,
Serpentem ſi non devoret, non fit Draco.
Hos ad Potentes fabula noſtra pertinet,
Qui crescere ſolent ex alienis cladibus.

FABULA X.

Canis Aſtutia.

UT inter homines, ita quoque inter beſtias
Ingenia quædam ſingularia eminent.
Præſtare [5] ſtulto callidus nihilo magis
Videtur, quàm cata vulpis fœtidæ ſui,
Cui pro ſale data eſt anima, ne putresceret [6].
Animantes autem ex moribus generis ſui

4 Eraſmi Adag. Chil. III. Centur. III. Proverb. LXI. Quod adjicit Eraſmus, ſibi hoc videri proverbium *vulgi fecem olere*, non me, opinor, deterrere debuit, quin illud ipſum adhiberem, cùm ſenſus inde ſatis plauſibilis eruatur.

5 Terentius, Eun. Act. 2. Sc. 2. V. 1.
Dî immortales! homini homo quid præſtat! ſtulto intelligens!
T. Livius, L. 31. C. 7. *Quantùm vel vir viro, vel gens genti* præſtat.

6 Cicero, de Nat. Deor. Lib. II. Cap. LXIV. *Sus . . . cui quidem*, ne putreſceret, animam ipſam pro ſale datam *dicit eſſe Chryſippus.*

Conſideratæ [7], quantùm intelligentiâ
Aliquando nôrint ſociis antecellere,
Brevi hoc exemplo nunc mihi probandum venit.
Tres in culinâ dum ad focum cubant Canes
Tempore hiemali, quartus en ſupervenit;
Qui cùm videret idoneum locum ſibi
Nullum relictum, excogitavit hanc viam
Id obtinendi, quod volebat: ſe foràs
Repentè proripit; & quàm maximis poteſt
Viciniam omnem commovet latratibus:
Quibus excitati, qui cubabant ad focum,
Statim allatrantes exeunt: at hic ſimul
Furtim regreſſus in culinam, quem locum
Sibi arbitratur commodiſſimum, occupat.
Animalia autem hujusmodi, quis eſt ſophus
Qui perſuadere poſſit, nihilo plus meris
Automatis [8] ſapere? ſi Cochlea, vel Oſtreum
Dicantur eſſe machinæ verſatiles,
Parum repugnem: ſed Canem hunc, æquè ſuis
Inſervientem [9] commodis, ac ſi foret
Veterator [1] aliquis ultimâ è Normanniâ,
Quicumque ſenſu deſtitutum dixerit,
Rationis expers ipſe videbitur mihi.

Varro, de re ruſt. Lib. II. Cap. IV. pag. 73. Edit. Scriverii: *Suillum pecus donatum ab naturâ dicunt ad epulandum: itaque iis* animam datam eſſe proinde, ac ſalem, *quæ ſervaret carnem.*

7 Cicero, de Jnv. Rhet. L. I. C. 10. *Unaquæque ex ſe & ex ſuâ naturâ* conſideratur.

8 Vide annot. ad L. 8. Fab. 29.

9 Cicero, de fin. bon. & mal, L. 2. C. 35. *Quos* ſuis commodis inſerviturs, *&, quidquid ipſis expediat, facturos arbitramur,*

1 Qualem Cicero, de finib. bonor. & malor. Lib. II. Cap. XVI. memorat: *Omnia callidè referentem ad utilitatem, acutum, verſutum, veteratorem.*

FABULA XI.

Canis Venaticus & Molossi. [2]

Et cursu, & astu superior Venaticus
Leporem, excitatum latibulo, cepit Canis.
Prædam statim vorare suadebat fames:
Persuasit aliud futilis superbia.
Namque is, Molossi non procul ut erant duo,
Hùc se repentè contulit, ostentans suæ
Velocitatis pignus ac solertiæ.
Leporinum at illi vix odorem senserant,
Protinus ineptum in ostentatorem ruunt,
Prædamque, stulta quam cupiditas gloriæ
Inexpectatam detulit, avidè vorant.
Ne quære laudem, ubi fruendam rem tenes:
Dum frueris etiam te silere juverit,
Ne te ipse forsan indicio prodas tuo:
Quod & sequente comprobatur fabulâ.

FABULA XII.

Corvus nimiùm loquax.

Reppererat olim Corvus pinguem caseum:
Cùm debuisset tacitus hac prædâ frui [3],

2 Camerarius, Fab, CCCCXXXVIII.
3 Horat. Lib. I. Epist. XVII. V. 50.
Sed tacitus pasci si posset Corvus, haberet
Plus dapis, & rixæ multò minus invidiæque.

Sua crociendo [4] ſignificare gaudia,
Bonamque ſortem ovante gutturis [5] ſono
Annuntiare [6] maluit, nimiùm loquax.
Corvi ergo plures advolant famelici,
Ruuntque, rixasque vehementes excitant,
Demumque opimam diripiunt hujus dapem.

FABULA XIII.

Ovis & Canis [7]

Quo veſtiatur, laneum abripit mihi
Tegmem Herus, dixit invidens Ovis Cani;
Is autem quid retribuit? ingratus jubet
Me victitare fortuito [8] gramine;
Dum te ſaginat pane, cibisque ceteris,
Quibus ipſe vescitur. At Canis contra refert:
Ingrata es ipſa, tale ciborum quæ genus,

4 Plautus Aulul. Act. IV. Sc. III. V. 1.
Non temere eſt, quòd Corvus cantat mihi nunc ab lævâ manu:
Semel radebat pedibus terram, & voce crocibat ſuâ.
5 Virgilius, Georg. L. 1. V. 422.
Et ovantes gutture Corvi.
Aen. L. 10. V. 409.
Flammas deſpectat ovantes.
Sil Italicus, L. 8. V. 265.
Et ovantia verba ferebat.
Val. Flaccus, L. 2. V. 545.
Superabat ovante
Litora tuta gradu.
6 Donatus, ad Terent. Adelph. Act. 4. Sc. 2. V. 8. *Qui malam rem nuntiat*, obnuntiat: *qui bonam*, annuntiat.
7 Camerarius, Fab. CCCXCVIII.
8 Manilius, L. 1. V. 190.
Nam neque fortuitos ortus ſurgentibus aſtris,
Nec toties poſſum naſcentem credere mundum.
Sed Horatius, Lib. 2. Od. 15. V. 17.
Nec fortuitum ſpernere ceſpitem
Leges ſinebant.

Studii & laboris præmium, invideas mihi:
Mihi namque victus quo falubrior venit,
Noftram, luporum quoslibet contra impetus,
Hoc magis alacriter tibi operam fentis dari.
Hos fabula monet, qui fibi indignè ferunt
Minùs bene effe, quam fuis cuftodibus.

FABULA XIV.

Equus & Muscae. [9]

EQUUM macerrimum, ulceratum [1], & infuper
Caudâ carentem, dira Muscarum cohors
Aculeis pungebat pertinacibus.
Hanc ille poftquàm nullâ vi moleftiam
Excutere potuit; denique volucres malas
Rogare cœpit, ultro ipfæ discederent,
Miferrimamque fpernerent cutem, horridam
Ulceribus; aliumque fimul oftendens equum
Pinguem & nitentem, fuadet ut in hunc devolent,
Meliorem quippe potaturæ fanguinem.
Refpondet una: Fortè fieret quod rogas,
Nifi ille nimiùm corpulentus [2], & ferox,
Nimiúmque longâ præditus caudâ foret.

9 Furetiere, Fab. XLVI.

1 Cicero, de Fato, C. 16. Ulcerato, *ferpentis morfu, Philoctetâ.* Horatius, L. I. Sat. 6. V. 106. de equo curto:
Mantica cui lumbos onere ulceret, atque eques armos.

2 Columella, L. 6. C. 3. *Nitidumque & hilare &* corpulentum *pecus* faciunt.

Themdis [3] notantur infimi fatellites,
Qui vexant miferos, à beatis [4] abftinent.

FABULA XV.

Orator ad Statuas. [5]

STATUAS ad veteres, quæ, docti Artificis manu
Politæ, fictis exprimebant vultibus
Monftra vitiorum varia, qualia funt Amor
Illicitus, Ira, Livor, Ambitio, Furor,
Dum verba copiofus Orator facit,
Inftatque vehemens, & fuadere nititur,
Ut ad bonam recipere fe frugem velint;
Commonet Amicus, canere furdis definat,
Suamque potiùs ad homines facundiam
Convertat. Ille verò: Méne, homines licèt
Adhorter, inquit, plus profecturum putas?

3 Martianus Capella, L. 2. pag. 42. *Vénit etiam quædam decens, ac pudiciffima puellarum...* Themis, *aut Aftrea, aut Erigone dicebatur.* Ovidius, Metam, L. I. V. 149.

Et virgo cæde madentes,
Ultima Cæleftûm, terras Aftrea reliquit.

Themidis autem alii funt facerdotes, alii fatellites.

4 Qui opulenti funt, beati nominantur. Martialis, L. 10. Epigr. 87. V. 8.

Certent muneribus beatiores.

Horatius, L. 2. Sat. 8. V. I.

Ut Nafidieni juvit te cena beati?

Cicero, Orat. pro Coel. C. 28. *Mulieris* beatæ *ac nobilis familiares.*

5 Richer, Lib. XI. Fab. XVII.

FABULA XVI.

Turdi. [6]

AMANS quietis, & periculum timens
Unus de multis, qui petebant exteras
Regiones, peregre abire [7] Turdus noluit;
Suoque victitare natali solo,
Si fors beatè minùs, at certè tutiùs,
Maluit. Acutum post ubi remisit [8] gelu,
Hiememque Veris pellere cœperunt vices [9],
Ad se reverti Peregrinos tandem videt
Duos omnino [1]. Cùm niterent hi quidem,
Etiamque pinguioris onere corporis
Distenderentur, sortem jactabant suam:
Tuque, inquiebant, si voluisses hunc locum
Deserere, & esse nostri incepti particeps,
Non sic langueres invenustus, & macer.
Contra ille retulit: Mihi, macro quamtùmlibet,
Et invenusto, vividæ vires tamen
Vigescunt: at validior esto sanitas,

6 Faernus, Fab. VIII. P. Targa, Fab. 89.

7 Plinius, L. 35, C. 12. *Illo abeunte peregre.*

8 Cicero, de clar. Orat. C. 34. *Cùm* remiserant *dolores pedum, non deerat in causis.* Terentius, Hecy. Act. 3. Sc. 2. V. 14.
Nam si remittent quidpiam Philumenæ dolores.
Ad quem locum Donatus: *Verbum*, inquit, *activum quasi neutrum posuit.* T. Livius, L. 40. C. 33. *Ubi primùm* remiserunt imbres.

9 Horatius, L. 1. Od. 4. V. 1.
Solvitur acris hiems gratâ vice Veris & Favonî.
Phædrus, L. 2. Fab. 8. V. 10.
Spatium diei noctis excipiunt vices.

1 Cicero, Orat. Pro Cluent. C. 28. *Quinque* omnino *fuerunt.*

Meliorque noſtrâ vos corroboraverit;
Quantis repertum eſt hoc bonum periculis
Obnoxium? Abire tanto quos vidi grege,
Cur vos recipio partem vix centeſimam?
Trans Oceanum opes qui peregrinas petunt,
Hi fabulam ad ſe pertinere exiſtiment.

FABULA XVII.

Asellus & Rivus. [2]

AD Rivum Aſellus venerat: egregios videt
In margine ſatos ulteriore carduos:
Sollicita jejunum hùc porrò impellit fames,
Suadetque, dulcibus agens illecebris, ſtatim
Trajicere Rivum; quod & aquæ ſinunt breves [3]:
At delicatos lympha ſi tingat pedes,
Timet inepta pecus, ne rigescant ſcilicet:
Expectemus, ait, omnis aqua dum defluat [4].
Expectat ergo, at tamdiu [5], dum languidos
Deficiat artus pæne conſumptus vigor.
Trajicere tandem ſi queat, tentat vadum:
Sed fruſtra: inertem limus impedit tenax
Et lubricus, ne ad dulces perveniat cibos.

2 Richer, Lib. XII. Fab. XXVI. Camerarius, Fab. CCCLIII.
3 Vide notat. ad Fab. XXIII. Lib. III.
4 Horat. Lib. I. Epiſt. II. V. 41.
Incipe. Qui rectè vivendi prorogat horam,
Ruſticus expectat, dum defluat amnis: at ille
Labitur, & labetur in omne volubilis ævum.
5 Cicero, Orat. pro Flac. C. 17. *Valuit* tamdiu, dum *hùc prodiret.*

Rem bene gerendi [6] quisquis horam prorogat,
Bonis, quibus eget maximè, meritò caret.

FABULA XVIII.

Iris & Phoebus. [7]

Species refulgens tot variis [8] coloribus
Irim ſuperbam fecerat: ſed poſtmodùm
Facta ex ſuperbâ cùm fuiſſet inſolens,
Contemnere illa præ ſe Phœbum cœperat,
Cui color ineſſet, quàmlibet nitido, unicus.
Sentit, & inanem ut reprimat ſuperbiam,
Respicere Phœbus illam deſinit; & ſimul
Vanescit ejus omnis & color, & decor.
Hos qui vituperant, quorum beneficio ſuos
Debent honores, hâc monentur fabulâ.

FABULA XIX.

Corvus & Piscator. [9]

In litore maris Cervus iter cùm carperet:
Nullum, ait, opinor, eſt periculum mihi
Ab aquis timendum; verùm ab agris non item.

6 Horatius L. I. Epiſt. 8. V. I.
Celſo gaudere, & bene rem gerere Albinovano,
Muſa rogata, refer, comiti ſcribæque Neronis.
7 Richer, Lib. XII. Fab. III.
8 Seneca, Quæſt. nat. L. I. C. 3. de Arcu cæleſti:
Sed nunc diverſi niteant cùm mille colores
Tranſitus ipſe tamen ſpectantia lumina fallit...
Videmus in eo aliquid flammei, aliquid lutei, aliquid cærulei, & alia, in picturæ modum, ſubtilibus lineis ducta.
9 Richer, Lib. XII. Fab. XXI. Æſopus, Fab. LXIII.

Hùc ergo tantùm respicit, malum ſibi
Infligat ne quis fortè venator, cavens.
Piscator autem cymbulâ vectus levi
Senſim propinquat, oram & extremam legit,
Jactoque telo malè cautum ſternit Ferum.
Undique cavendum eſt: è loco minimè omnium
Suspicioſo [1] calamitas ſæpe advenit.

FABULA XX.

Mus & Talpa. [2]

Mus inconſultus hùc, illùc dum curſitat,
Pascentem in ipſo cavi aditu Talpam videt:
Compellat ultro: reſpondetur: invicem
Confabulantur. Hunc oculis captum [3] ferunt;
At cautus eſt, & facilè quemlibet ſonum,
Paratus, aure ſemper arrectâ, excipit.
Murem ſic admonere cœpit: Heu! miſer,
Cur tam ſollicitos, tamque tibi parum utiles
amas iterare curſus? Quid tantùm juvat
Ferri, referri, & inquietum pertrahi,
Utcumque [4] prava curioſitas jubet?

1 Cicero. Lib. I. ad Famil. Epiſt. VII. *Semper tuæ laudi favere viſus eſt, etiam ipſo* ſuſpicioſiſſimo *tempore Caniniano.* Vide annot. ad Prol. L. 9.
2 Richer, Lib. IV. Fab. VIII.
3 Plin. Hiſt. Lib. XI. Cap. XXXVII. paulò longiùs ab initio: *Talpis viſus non eſt: oculorum effigies ineſt, ſi quis prætentam detrahat membranam.* Et Lib. X. Cap. LXIX. *Liquidiùs audiunt Talpæ.*
4 Cicero, de fin. bon. & mal. L. 5. C. 4. *Quibus eſſet moderan-*

Quietus, & beatus in tuo potes
Latibulo vivere: illud, an te ipſum fugis [5]?
Ibine ſolùm inviſus occurris tibi?
An verò nescis, te, ſimul erumpis foràs,
Multisque, gravibusque objici periculis?
Nihil unquam audîſti pernicioſâ felium
De gente, quàm ſit agilis, aſtuta, & rapax,
Tuumque quantis cladibus afficiat genus? . . .
At, at, mihi aures perculit aliquis ſonus:
Latibulum ſubeo: tu vale, & fuge, ſi ſapis.
Nihil eſt, Mus inquit; te ciet inanis metus:
Manedum. Sed ille jam cavo latet ſuo.
Simulque felis (nam ipſa furtim repſerat,
Prædam ſecuta) proſilit, & Murem capit.
Vivit beatus, qui, ſibi vivens, latet.

FABULA XXI.

Chamaeleon. [6]

CHAMÆLEONTIS quis color proprius foret,
Duo Viatores disputabant: Viridis eſt,
Ait unus: immo violaceus, alter refert.

dum, utcumque *res poſtularet.* Plautus, Amph. Act. I. Sc. I. V. 187.
Utcumque animo collibitum eſt meo.
Horatius, L. I. Od. 35. V. 23. ad Fortunam:
Utcumque mutatâ potentes
Veſte domos inimica linquis.

5 Lucretius, L. 3. V. 1082.
Hoc ſe quisque modo fugit; at, quem ſcilicet, ut fit,
Effugere haud potis eſt, ingratis hæret, & angit.
Horatius, L. 2. Sat, 7. V. 112.
Non horam tecum eſſe potes, non otia rectè
Ponere; teque ipſum vitas fugitivus & erro.

6 Richer, Lib. IX. Fab. VIII. De la Motte, Lib. II. Fab. IX.

Delitigantes cùm viam [7] procederent,
En ſe ipſe, cauſa jurgii, Chamæleon
Objicit, aperto in heliotropio [8] ſedens;
Flavusque totus viſus eſt. Stupentibus:
Color omnis, præter candidum [9] & rubrum, mihi
Rerum, inquit, omni ſpecie ab objectâ venit.
Turpis Adulator hoc ſibi ſcriptum putet:
Namque ille, niveam præter innocentiam,
Pudoremque verecundum, imitatur omnia.

FABULA XXII.

Villicus, Felis, & Caseus. [1]

Clausam in cubiculo Villicus Felem inſcius,
Expoſitumque ſimul Caſeum reliquerat.
Ergo illa prædam tam parabilem videns,
Nil dubitat ilicet & capeſſere, & frui.
Herus domum reverſus, vacuum Caſeo
Reperit catinum, terſumque: dolet: reſpicit:
Reſidentem [2] in clunes aſpicit felem, & ſuo

7 Cicero, ad Attic. L. 6. Epiſt. 5. *Etſi aliquantum* viæ proceſſero. De Divin. L. 1. C. 15. *Cùm jam* progreſſus eſſet *multorum dierum* viam. Cæſar, Bell. Gall. L. 4. C. 4. *Tridui* viam progreſſi. Virgilius, Georg. L. 3. V. 77.
Primus & ire viam.
Aen. L. 6. V. 122.
Itque reditque viam.

8 Heliotropium gallicè *tourneſol*: de quo Plinius, Hiſt. L. 2. C. 41. L. 22. C. 21. & aliis pluribus in locis.

9 Plinius, Hiſt. Lib. VIII. Cap. XXXIII. *Mutat* (colorem Chamæleon) *redditque ſemper quemcumque proximè attingit, præter rubrum, candidumque.*

1 Richer, Lib. IX. Fab. V.

2 Plinius, Hiſt. L. 8. C. 37. de muribus Alpinis & Aegyptiacis: *Re-*

Vultu modeſto, leniterque perfido,
Magnum exhibentem ſpecimen innocentiæ:
At iſta ſpecies, inquit, non me decipit,
Scelerata beſtia: nam meum pinguem mihi
Te ſurpuiſſe Caſeum, certò ſcio.
Immo hunc comêdi, Felis ait; nec pœnitet:
Tuæque pignus largitatis [3] credidi:
Namque tua ſinere non potuit prudentia,
Cuſtodiendum Feli Caſeum ut dares.

FABULA XXIII.

Imago picta in Camerâ.

ALIQUIS in altâ camerâ pictam Imaginem
Miratus: illa quantò, dixit, ſuaviùs
Teneret oculos, ſi prope adſtaret mihi,
Quæ tam procul remota tam valdè placet!
Secretiores ergo per ſcalas levi
Aſcensu ad ipſam pervenit teſtudinem:
Sed omnia vaſta lineamentis videns
Craſſiſque, diductiſque in enormem modum:
Stupet, & agnoſcit denique errorem ſuum.
Quàm multi in alto collocati culmine
Oculos hiantes infimorum detinent

ſident in clunes: *& binis pedibus gradiuntur, prioribusque, ut manibus, utuntur.*

3 Terentius, Heaut. Act. 3. Sc. 1. V. 31.
Vehemens in utramque partem, Menedeme, es nimis,
Aut largitate nimiâ, aut parſimoniâ.
Adelph. Act. 5. Sc. 9. V. 28.
Quæ iſthæc ſubita eſt largitas?

Errore blando, quos propiùs ſi inſpexeris,
Grandes patescent turpitudinis notæ!

FABULA XXIV.

Homo & Urſus. [4]

In confragoſum ſe aliquis abdiderat nemus,
Vitam obſtinatus [5] agere ſolitariam.
At ſolitudo cum tamen grave tædium
Afferret, arcto ſocietatis vinculo
Sibi junxit Urſum nemoris ejusdem incolam:
Qui ſingularis ſtimulo amoris percitus,
Utilibus, agreſte ingenium quantùm ſinit,
Juvare ſocium curis, & laboribus,
Et genere quovis officiorum nititur:
Modò nemus omne luſtrat ipſi, diligens
Venator, & prædam affert quâ potitus eſt:
Modò fidus ipſi janitor ſervat caſam:
Etiamque muscas, ſi per æſtivos dies
Moleſtas eſſe dormienti viderit,
Abigere didicit: una ſed Hominis genas
Cùm inſtaret olim pungere contumaciùs,
Et ſæpe abacta, ſemper hùc reverteret;

4 La Fontaine, Lib. VIII. Eab. X. Pilpay, pag. 166.

5 T. Livius. L. 42. C. 65. *Nec cujusquam ad deditionem flectebatur animus; cùm ex inſperato, jam* obſtinatis mori, *ſpes affulſit.*

Arripuit lapidem, robore quem magno vibrans
Impegit, muscamque, & Hominem leto dedit.
Stultus Inimico ſæpe Amicus plus [6] nocet.

FABULA XXV.

Vulturius, Oſtrea, & Vulpis. [7]

VULTURIUS olim invenerat grandem Oſtream [8]
At teſta prædam durior cùm clauderet,
Suam ille fruſtra explere conatur famem:
Idoneum ergo à Vulpe conſilium petit.
Quæ delicatæ pariter appetens dapis:
Operam, inquit, omnem miſerè perdideris tuam,
Si frangere velis corneam [9] roſtro domum:
Sed altè in auras evola, quantùm potes;
Hinc rupem in iſtam mitte durum corticem:
Facilè frangetur, & apertam dapem offeret.

6 Cicero, de Legib. L. I. C. 2. *Alius* alio plus *habet virium.* De Orat. L. I. C. I. *Neque auctoritate quisquam apud me* plus *valere* te *poteſt.*

7 Richer, Lib. I. Fab. XIV. Le Noble, Fab. CXXXIII. Camerarius, Fab. CXCVI. Le Jay, Biblioth. Rhetor. Tom. I. pag. 749. Cujus Etiam verba quædam, ut & in Fabulâ proximè ſequenti, retinuimus. P. Targa, Fab. 114.

8 Servius, ad Virgil. Georg. L. I. V. 207. *Secundùm artem*, hæc oſtrea, *&* hæ oſtreæ, *dicimus.* Putat que ille Horatium & Juvenalem, qui *oſtrea* plurali numero dixerunt, græcè locutos: ſed errat, nam ab aliis quoque latinis ſcriptoribus antiquis *oſtrea* memorantur. Plinius tamen, Hiſt. L. 9. C. 31. de Pinnothere: *Huic Solertia eſt inanium* oſtrearum *teſtis ſe condere.* Et apud Nonium, C. 3. n. 152. Lucilius, Sat. L. 3.

Oſtrea nulla fuit, non Purpura, nulla Peloris.

Ciceroque, Hortenſio: *Quâ* (ſolertiâ) *poſſet vel in tegulis proſeminare* oſtreas.

9 Phædrus, L. 2. Fab. 6. V. 5. de Teſtudine:

Quæ cùm abdidiſſet corneâ corpus domo.

His ille monitis ſtultus ultro paruit.
At liberatam carcere Oſtream ſuo
Poſtquàm videt doloſa Vulpis, hanc vorat,
Conchasque [1] tantùm Vulturio linquens, fugit.
Hos fabula docet imprudenter conſuli,
Ad quos redire conſilii fructus poteſt.

FABULA XXVI.

Aves de creando Rege deliberantes. [2]

REGEM creare cùm ſibi vellent Aves,
Dicto adfuit gens omnis & die & loco:
Ibíque ſciſſæ [3] ſtudiis dum partes ſtrepunt,
Et fluctuantur animis alternantibus [4],
Comitia Pavo luſtrat intereà, rotat [5]
Superbus, omnes caudæ gemmas explicat.
Tam nitidus oculos vulgi præſtringit decor;
Nomenque Regis ac decus Junonio
Quin deferatur Aliti, jam nil moræ eſt.

1 Ovidius, Faſt. L. 6. V. 174.
Oſtreaque in conchis tuta fuere ſuis.
2 Richer, Lib. VI. Fab. X. Benſerade, Fab. LXXXV. Æſopus, Fab. LIII. Faernus, Fab. XXIII. Le Jay, Biblioth. Rhetor. Tom. I. pag. 739. Verdizotti, pag. 213.
3 Virgilius, Aen. L. 2. V. 39.
Scinditur incertum ſtudia in contraria vulgus.
Statius, Theb. L. 12. V. 173.
Continuò diſcors vario ſententia motu
Scinditur.
4 Virgilius, Aen. L. 4. V. 287.
Hæc, alternanti, potior ſententia viſa eſt.
5 Columel. de re ruſt. Lib. VIII. Cap. XI. ſub med. *Semetipſum* (Pavo) *veluti mirantem caudæ gemmantibus pinnis protegit: idque cùm facit*, rotare *dicitur.* De eodem tunc quoque dicitur gallicè: *il fait la rouë.*

At Pica renuit; consiliumque reprobans
Male auspicatum: Pulcher, & comptus quidem
Rex, inquit, ille est, quem placet nobis dari;
Sed bella si excitentur, si hostes ingruant,
An fortis ultor vindicabit [6] impetum?
Inertia fortè redimitur [7] prudentiâ.
Ipsius at mens cæca tam esse dicitur,
Quàm cæci, quotquot oculos in caudâ gerit.
Assentit omnis coetus, & plausu dato
Picæ sagaci, damnat errorem suum.
Species inanis imperitos decipit:
Peritus in re nil, nisi ipsam rem, videt.

FABULA XXVII.

Puer & cicumlitae saccharo Nuces. [8]

SATIS quidem capacis alvi, at gutturis
Paulò arctioris vitreum vas saccharo [9]
Circumlitas tenaci servabat Nuces:

6 Phædrus, L. 4. Fab. 6. V. 20. de prædonum impetu vindicato:
Justoque vindicavit exemplo impetum.

7 Cicero, ad famil. L. 10. Epist. 8. *Non enim præteritam culpam videri volo* redemisse. Ovidius, Heroid. Epist. 17. V. 49.
Illa bene erravit, vitiumque auctore redemit.
Plinius Jun. Paneg. C. 28. *Nullam alimentis* (largitate) *crudelitatem* redemisti. Tacitus, Agric. C. 6. *Quantálibet facilitate* redemturus esset *mutuam dissimulationem mali.*

8 De la Motte, L. II. Fab. III.

9 Plinius, L. 12. C. 8. Saccharum *& Arabia fert, sed laudatius India: est autem mel in arundinibus collectum.* Lucanus, L. 3. V. 237.
Quíque bibunt tenerâ dulces ab arundine succos.
Ignotum antiquis fuit saccharum nostrum candidum & pellucidum; Sed videtur confectum è succo ejusdem illius arundinis, quam Auctores græci perinde ac latini concelebrârunt.

Quarum albicantis [1] illecebras corticis
Pellucida clauſtra cùm foràs transmitterent;
Tantam bonorum copiam ſimul aspicit,
Simul fruendi cupidus accedit Puer.
Facilè, quò properat, vacua deſcendit manus;
Evadere autem plena nimis jam non poteſt:
Amittere ille, quam tenet, prædam negat [2];
Et pugnat obſtinatus, & nil proficit:
Flere ergo cœpit. Stultam pervicaciam
Miſeratus aliquis: Tot ſimul, ait, ſi velis
Capeſſere, nullam habere fas erit tibi;
Sed habebis omnes, ſingulas ſi ſumpseris.
Jam monui, & rurſus id monere juverit:
Sibi ipſa ſemper nimia cupiditas nocet.

FABULA XXVIII.

Philomela & Vespertilio. [3]

CAPTIVA totos muta peragebat dies
Philomela: tantùm, nox ubi multa venerat,
Canere ſolebat, luctûs ad ſolatium:
Cauſam cùm peteret quidam Vespertilio;

1 Horatius, L. I. Od. 4. V. 4.
Nec prata canis albicant pruinis.
2 Terentius, Andr. Act. 2. Sc. 3. V. 5.
Sed ſi tu negâris ducere, ibi culpam in te transferet.
Virgilius, Georg. L. 3. V. 207.
Ingentes tollent animos, prenſique negabunt.
Verbera lenta pati & duris parere lupatis.
Aen. L. 4. V. 438.
Cur mea dicta negat duras demittere in aures?
Ovidius, Heroid Epiſt. 3. V. 40.
Quæ dare debueras, accipere illa negas?
3 Richer, Lib. VIII. Fab. VII. Æſopus, Fab. LXXVII.

Reſpondit: Quia diurnis cantibus meis,
Ut me miſellam caperet, adduxi aucupem.
Statim ille retulit: Si ſic feciſſes priùs,
Quàm capta in huncce trudereris carcerem,
Laudarem; at iſtas, cùm tibi proſunt nihil,
Nunc te recurrere ad artes, ſtultum judico.
Prudentiâ cavetur, ne eveniat malum:
Evênit? unâ oblivione vincitur.

FABULA XXIX.

Myrtus & Arbor magna. [4]

QUASSATA ventorum importunis flatibus
Suadet Colono Myrtus, ipſam ut transferat;
Locetque in umbrâ vaſtæ, & excelſæ Arboris:
Sed Arbor illa tanta cùm radicibus
Breviſſimis hæreret in terræ ſinu;
Simul atque Boreas ingruit violentior,
Cadit, ruinâque opprimit Myrtum ſuâ.
Sortem clientum fabula miſeram indicat.

FABULA XXX.

Avarus & Graculus. [5]

FURAX [6] Avaro nummos aliquot Graculus
Surripuit, abditoque repoſuit loco.

4 Richer, Lib. V. Fab. X.
5 Richer, Lib. X. Fab. I. De Graculo conſule notata ad Fab. XXIV. Lib. VIII.
6 Plinius, Hiſt. L. 10. C. 29. de Graculo: *Cui furacitas auri argentique præcipuè mira eſt.*

Sed mox cùm Avarus furtum haberet [7] cognitum,
Velletque furem comprehenſum plectere:
Mala Beſtia, inquit, te mihi nam quis meos
Abripere nummos furor adegit? Quid tibi
Prodeſſe poſſunt? hos edules [8] an putas?
Non eſſe edules ſcio, reſpondet Graculus:
Eos tamen, deceptus exemplo tuo,
Prodeſſe mihi tam poſſe, quàm tibi, credidi.

FABULA XXXI.

Gallina plumis ſpoliata. [9]

GALLINAM vulpis rapuerat famelica;
Nec ſuſtinens, dum tuto manderet hanc loco,
Moras breves, plumarum jam ſpoliaverat
Plus [1] parte mediâ. Facinus advertit canis;
Accurrit; in prædonem vehemens irruit,
Avidisque prædam extorquet illi è dentibus.
Gallina malè [2] mulcata cùm gentem ad ſuam
Rediret: O Sorores, quàm parum abfuit,

7 Cicero, de clar. Orat. C. 40. *Mihi videbar* habere cognitum *Scævolam.* Ad famil. L. 10. Epiſt. 12, *Qui* haberem, *à Furnio noſtro, tua penitùs conſilia* cognita.
8 Horatius, L. 2. Sat. 4. V, 33,
Vinea ſubmittit capreas non ſemper edules.
9 Richer, Lib. XII. Fab. XVIII.
1 Virgilius, Georg. L. 1. V. 34.
Ipſe tibi jam brachia contrahit ardens
Scorpius, & Cæli juſtâ plus parte reliquit.
Ovidius, Metam. L. 3. V. 43.
Ac mediâ plus parte leves erectus in auras,
Deſpicit omne nemus.
2 *Mulctare* quidem *punire* eſt, *mulcare* autem eſt *malè tractare.* Terentius, Eun. Act. IV. Sc. VII. V. 4. *Male mulcabo ipſam,*

Quin dirâ vobis, inquit, eriperer nece!
Hinc fortè in agros paululùm diverteram:
Scelerata vulpis me nec-opinantem rapit,
Miſeramque, validus ni canis ſuccurreret,
Vorâſſet. Exin memorat, flebiliter gemens,
Gravibus ſuam omnem Sorte ab injuſtâ malis
Quàm ſæpe jam olim doluerit vitam opprimi:
Et verbis, ut dolentûm mos eſt, asperis,
Etiamque paulò ſignificantioribus,
Suum renarrat [3] infortunium recens,
Dulcem excitare cupiens miſericordiam.
Contra ſed illæ ſic glocientes [4] clamitant:
Fuge hinc, inepta, cum tuis querimoniis;
Tibique apud aves quære deplumes [5] locum:
Si miſera es, ipſa, quidquid advênit mali,
Tibi advocâſti moribus indoctis tuis:
Cùmque ea parumper renueret; ferociunt,
Roſtrisque ſævis abigunt, extrudunt foràs,
Ubi eſt calamitas, eſſe ibi culpa creditur [6].

Phædrus, Lib. I. Fab. III. V. 9. *Male mulcatus Graculus.* Cicero de clar. Orat. C. XXII. *Addebat etiam .... Scriptores illos male mulcatos exiſſe cum Galbâ.* Vide etiam quæ jam antea notavimus ad Fab. XIV. Lib. II.

3 *Renarrare* idem eſt ac *narrare.* Virgilius, Aen. L. 3. V. 717.

Sic pius Aeneas intentis omnibus unus
Fata renarrabat Divûm, curſus que docebat.

Ovidius, Metam. L. 5. V. 635.

Citiùs, quàm nunc tibi fata renarro,
In laticem mutor.

4 Pompeius Feſtus: *Glocire, & glocitare, Gallinarum proprium eſt.* Columella, L. 8. C. 5. *Ova recentiſſima ſupponantur* glocientibus.

5 Plinius, Hiſt. L. 10. C. 24. de hirundinibus: *Inventæ ſunt nudæ atque* deplumes.

6 Ita ſentiunt homines hodie noſtri plerique, quàmvis inſtitutione divinâ fuerint imbuti: quos erudire poteſt homo profanus Seneca, L. de Provid. C. I. his verbis: *Bonum virum (Deus) in deliciis non habet: experitur; indurat, ſibi illum præparat.*

FABULA XXXII.

Ictericus.

QUODCUMQUE ſive Ars, ſive Natura exhibet
In Orbe præſtans eximiis coloribus,
Ictericus [7] omne id respuebat intuens;
Et indignatus conquerebatur, nihil
Occurrere usquam ſibi, quod flavum non foret.
Sed aliquis, iſtam non ferens calumniam:
Cognosce teipſum, dixit; atque ſedulò
Proviſe [8], morbum, quo laboras, ſi queat
Suis Medicina remediis expellere:
Videre ſano res, utì ſunt, fas erit.

FABLA XXXIII.

Aſinus pelle Leonis indutus. [9]

ASINUS Leonis fortè pellem invenerat:
Suo ſtatim illam corpori aptans induit.
Ita nempe vitii id omne, quod ſibi indidit
Natura, facilè corrigi poſſe autumat:
Etiamque calidos [1] jam ſe habere ſpiritus

7 Juvenalis, Sat. 6. V. 564.
Conſulit ictericæ lento de funere matris.
8 Terentius Andr. Act. V. Sc. V. V. 1.
Proviſo, quid agat Pamphilus.
9 La Fontaine, Lib. V. Fab. XXI. Æſopus, Fab. CXXXIII. Faernus, Fab. LXXXVIII. P. Targa, Fab. 81. Verdizotti, pag. 229.
1 Cicero, Tuſcul. L. 1. C. 18. Calidior *eſt enim, vel potiùs ardentior animus, quàm eſt hic aer.* Virgilius, Georg. L. 3. V. 119. de equo:
Exquirunt calidumque animis, & curſibus acrem.

Miratur, &, eorum insolens, sibi adstupet [2].
Hinc se ergo contra silvicultrices [3] feras
Bellator infert; seque terribilem putans:
Tremite, pavescite; hostis en adsum ferox,
Immisericorsque, strage qui multâ domos
Implere vestras, animo destinaverim.
Dixit; alacerque prosilit magno impetu,
Signumque belli dat simul clarum, & rudit,
Et ab ore vasto clamorem horrificum ciet.
Fugêre primo territæ aspectu feræ;
Sonusque celerem duplicat auditus fugam.
At cantilena callidam non decipit
Asinina vulpem: pecudis arcadicæ melos
Probè illa novit: seque fert ipsa obviàm:
Asinumque, dixit, te esse nunc etiam liquet;
Quod & istæ auriculæ, quarum apex furtim emicat,
Satis indicabunt, si ipse denegaveris.
Tunc belluarum cetera, expulso metu,
Plebs revenit [4]; & Asinum ambit; & acerbè jocans,
Alienum ineptæ pecudi tegmen deripit;
Ictuque crebro inertem pulsat, & probris
Onerat, & omni contumeliâ afficit.
Ibi militaris nil juvat species, ubi
Occasione deficit animus datâ.

2 Statius, Theb. L. 3. V. 406.
Cui fida manus, proceresque, socerque,
Adstupet oranti, Tyriusque accenditur exul.
3 Catullus carm. 64. V. 72.
Ubi Cerva silvicultrix, ubi Aper nemorivagus.
4 Vide annot. ad Fab. IX. Lib. V.

FABULA XXXIV.

Felis & Canis. [5]

FELEM, Canemque longa contubernii
Neceſſitudo [6] tam bellè conjunxerat,
Ut etiam ſæpe mutuùm colluderent.
Miratus aliquis, quòd animalium in genus
Tam dispar caderet tanta familiaritas,
Naturæ quamdam conciliatricis [7] fidem
Occultam, tantò firmiorem credidit
Subeſſe, quantò hæc ipſa rarior foret.
At mox, utrique cùm ciborum reliquias
Projiceret in commune, ut advertit pari
Contentione prædam ab illis distrahi,
Rixamque concitari, pugnam denique
Pugnari [8], ut Feles inter & Canes ſolet:
Veſtra, ô malæ, inquit, beſtiæ, indoles patet:
Vos, video, nulla vis amicitiæ priùs
Sociavit; una ſed libido perpulit:
Res fructuoſa namque vix [9] proponitur,
Discordia ſimul media [1] vos inter venit.

5 Furetiere, Fab. XXXIV.
6 Cicero, Orat. pro Planc. C. 11. *Ut & contubernii neceſſitudo, & adolescentuli modeſtiſſimi pudor poſtulabat.*
7 Cicero, de Nat. Deor. L. 1. C. 27. *Non vides, quàm blanda* conciliatrix, *& quaſi ſuî ſit lena*, natura?
8 Plautus, Pſeud. Act. 1. Sc. 5. V. 110.
Priusquàm iſtam pugnam pugnabo.
Cicero, Orat. pro Mur. C. 16. *Quæ* (pugna) *cum Rege commiſſa eſt & ſummâ contentione* pugnata. Corn. Nepos, L. 23. C. 5. *Hâc* pugnâ pugnatâ, *Romam profectus.*
9 Phædrus, L. 4. V. 4. de Viperâ:
Hæc cùm tentaret, ſi qua res eſſet cibi.
1 Virgilius, Aen. L. 1. V. 48.
Quos inter medius vênit furor.

FABULA XXXV.

Agricola & ejus Filius. [2]

AGRICOLA curam filio mandaverat
Agrum excolendi vetere ſqualentem ſitu,
Fruticantibusque [3] ſentibus latè horridum.
Tanti laboris ille ſpeciem non tulit;
Silvamque fœdam vix oculis luſtraverat,
Exterritus recubuit, & vel otio,
Vel etiam ſomno totam conſumpſit diem.
Quod ita accidiſſe, propter ægritudinem
Hujus malè deſperantis, ut advertit pater:
Age, nate, dixit, quid operæ [4] ſit opus, vide:
Nunc iſte, latus quinque dumtaxat pedes,
Purgandus, excolendus angulus eſt tibi.
Is cùm annuiſſet, & factu facillimum
Opus hoc diurnum comperiſſet; alterum
Conſimile penſum [5] ſibi datum poſtridie

2 Camerarius, Fab. CCCCXXXVII.

3 Auctor adſcripti Tertulliano Carminis de Judicio Dei, V. 135.
Tempore nuda ſuo, foliis quoque fruticat arbor.
At Sil. Italicus, L. 9. V. 204.
Seu ſunt Byzacia cordi
Rura magis, centum Cereri fruticantia culmis.

4 Terentius, Andr. Act. 4. Sc. 3. V. 22.
Si quid eſt,
Quòd mea opera opus ſit vobis, aut tu plus vides,
Manebo.
Phorm. Act. 3. Sc. 3. V. 30.
Numquid eſt, quòd opera mea vobis opus ſit?

5 Cicero, in Verr. L. 3. C. 46. *Meæ diligentiæ* penſum. De Orat. L. 3. C. 30. *Me ad meum munus* penſumque *revocabo.* Varro, de re ruſt. L. 2. C. 2. *Quoniam nos noſtrum* penſum *abſolvimus.* Columella, L. 3. C. 10. *Unum eſt ei propoſitum, peragere operis ſui* penſum. Plautus, Perſâ, Act. 2. Sc. 4. V. 1.
Penſum meum, quod datum eſt, confeci.

Aggreſſus ultro eſt, & pari abſolvit modo:
Aliisque deinde ſe diebus ad patris
Implenda juſſa morigerum ſic præſtitit,
Ut cultum agri pars nulla non receperit.
Objecta rerum magna moles territat?
Partem intuere, & aggredere eam naviter;
Quæ facilè votis ubi tuis reſponderit,
Aliæ ſequentes ſimilem habebunt exitum.

FABULA XXXVI.

Nux & Arbores infructuosae. [6]

FABULA XXXVII.

Perdices duae & Auceps.

De ſorte cùm Nux gloriaretur ſuâ,
Aliasque multas Arbores contemneret
Infructuoſas [7]; una dixit: Fructibus
Ubi tuis aliqua acceſſerit maturitas,
Simul omnes fuſtibus, & lapidibus te petent,
Et exspoliando mille plagas ingerent.
Tunc ſterilitatem noſtram hanc optabis tibi,
Hanc ipſam, quam tu nunc, ſuperba, deſpicis.
Confidere ſuis divites opibus vetat
Fabula: rapaces copia invitat manus.

6 Camerarius, Fab. CCCCLXXIX. La Motte, Lib. II. Fab. VIII.
7 Plinius, Hiſt. L. 16. C. 26. *Fiunt verò quædam & loci vitio* infructuoſa, *ſicut, in Paro, ſilva cædua, quæ nihil fert.* Columella, Lib. de Arborib. C. 8. Infructuoſas *vites ſecundas ſic facito.*

Ut non modò gravi ſæviant injuriâ,
Sed & aliquando perniciem ſummam afferant:
Quod altera hæc fabella teſtatum [8] dabit.
Pullos eodem in agro Perdices duæ
Simul educabant, una complures quidem,
At altera duos tantùm. Ditior parens
Contemnere cœpit iſtam præ ſe pauperem:
Quantisque, dixit, me affici damnis priùs
Eſſet neceſſe, quàm mea ſimilis tuæ
Fortuna fieret! Talem cùm ſuperbiam
Paupercula parens ferre non poſſet; loco
Diverſa paulùm abceſſit. Intereà ſuis
Inſtructus auceps omnibus dolis, gradu
Accedit illùc tacito: paſcentem hanc videt
Cum prole geminâ, respuitque: at alteram,
Stipante cinctam tanto pullorum grege,
Ut pariter aspicit, eò confert unicè
Induſtriam, cæcosque pedicarum dolos [9]:
Matremque, & omnem familiam ſimul capit.

[8] Cicero, ad Attic. L. 8. Epiſt. 9. Teſtatum *eſſe velim*, *de pace quid ſenſerim*. Ad famil. L. 2. Epiſt. 3. Teſtatum *apud animum tuum relinquam*, *quid ſenſerim*. Terentius, Andr. Act. 4. Sc. 1. V. 60.
Hoc tibi inventum dabo.

[9] Virgilius, Ecl. 5. V. 60.
Nec retia cervis
Ulla dolum meditantur.
Horatius, Epo. 2. V. 33,
Aut amite levi rara tendit retia
Turdis edacibus dolos.
Virgilius, Georg, L. 1. V. 307.
Tum gruibus pedicas, & retia ponere cervis.

FABULA XXXVIII.

Os & Oculi.

ORI invidebant oculi, quòd varias dapes
Huic usque & usque, ſibique nunquam porrigi
Ullas viderent: ergo id injuſtum putant,
Expoſtulantque cum manibus. Iſti manus
Solatium aliquod ægritudini ut ferant,
Mel, invenire quod licuit ſuaviſſimum,
Peramanter ipſis admovent: at melleam
Hi ſuavitatem non modò nullam ſentiunt,
Sed & gravi torquentur acrimoniâ [1].
Non appetenda quælibet bona ſunt tibi;
At ſola, quæ naturæ conveniant tuæ.

FABULA XXXIX.

Adamas & Artifex imperitus.

OLIM imperiti cùm veniſſet in manus
Artificis Adamas, ſubter illapſis quidem
Granis [2] notatus arenulæ [3], at leviſſiimis,
Perpauculisque [4], cetera commendabilis

1 Mel habet multum aciduli ſaporis, qui palatum quidem ſuaviter titillando recreat, oculos autem, magis teneros ſcilicet ac delicatos, non offendere non poteſt.

2 Granum dicere licet, non modò tritici, papaveris, ciceris, turis, ſed rerum etiam quarumlibet minutularum quæ acervari poſſint. Cicero, Acad. L. 4. C. 16. *Soritas hos vocant, qui acervum efficiunt uno addito* grano.

3 Plinius, L. 30. C. 3. Arenulæ, *quæ inveniuntur in cornibus cochlearum, cavis dentium inditæ, ſtatim liberant dolore.*

4 Cicero, de Legib. L. 1. C. 21. *Me ex noſtris pæne convellit hortulis, deduxit que in Academiam* perpauculis *paſſibus.*

Et magnitudine, & nitore, & pondere:
Is obſtinatus nil non, ut vitium extrahat,
Tundendo, radendo experitur; at ſuum
Denique Adamantem deminuendo perdidit.
Periculoſum eſt vitia quædam tollere.

FABULA XL.

Pratum, Apis, & Vipera.

HERBIS opertum erat innumeris Pratum ferax;
Sed ut ſalubres multas, & ſuaviſſimis
Paſſim offerebat præditas coloribus,
Odoribusque, ſic etiam aliquot ſuâ
Contagione, peſtiferoque noxias
Veneno alebat. Hùc adrepſit Vipera,
Apisque pariter advolavit: at fuit
Utriusque ſtudium longè diſpar: hæc enim
Generandi mellis cupida, qui gratiſſimus,
Simulque fuerit optimus, florem hunc petit,
Huic diligente pertinaciâ inſidet,
Hujus liquores exquiſitos exprimit.
At Vipera, ſuum ut augeat virus, malam
Cicutæ ad herbam tendit; hâc ſe ingurgitat,
Succosque triſtes corpore atro combibit.
Boni bene, mali male geſta ex omni ſolent
Hiſtoriâ legere, propria quæ faciant ſibi.

FABULA XLI.

Sorex & Mus. [5]

Cum cantitare bellè ſeſe crederet
Sorex [6], acutos ore ſtridulo ſonos
Ciere ſolitus, geſtiebat, & ſibi
Plaudebat; Muris etiam carpebat jocans
Taciturnitatem. At ille: Si ſaperes, ait,
Pariter taceres: quo dicto, ſubiit cavum.
Mox autem inepti crebescente Soricis [7]
Stridore Felis admonita ſupervenit,
Tacitoque greſſu accedens incautum occupat.
Atque ita ſuo ille proditus indicio perit. [8]
Damnoſa ſtulto ſemper eſt loquacitas.

FABULA XLII.

Ursa & Leaena.

Quædam Urſa [9] catulos ut figuraret ſuos
Laborioſè & anxiè cùm lamberet;

5 Camerarius, Fab. CCCCLXXX.

6 Plinius, Hiſt. L. 8. C. 57. Soricum occentu *dirimi auſpicia, Annales refertos habemus.*

7 Serenus Samonicus, C. 5. V. 12:
Si prægnans artus captivi Soricis êdit,
Dicuntur fetûs nigrantia lumina fingi.

8 Terentius Eunuch. Act. V. Sc. VII. V. ult.
Egomet meo indicio miſer, quaſi ſorex, hodie perii.

9 Plin. Hiſt. Lib. VIII. Cap. XXXVI. *Hi* (fetus urſini) *ſunt candida, informisque caro, paulò muribus major, ſine pilo; ungues tantùm prominent: hanc lambendo paulatim* figurant.

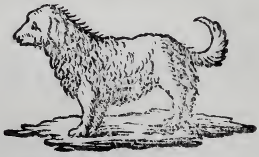
Vidit Leæna: Lambe, ait, quantùm voles,
Non fiet, urſos ut non educaveris.
Rarò elegantem cura reddit hunc librum,
Quem ſemel informem partus infelix dedit.

FABULA XLIII.

Eruca & Vipera.

ÆSTIVUS olim dum ſol ardet, Viperæ
Eruca dixit: Me oppidò miſeret tuî,
Quæ, tanta cùm ſis, cogeris humi repere
Per tesqua, ſilices, totque inæquales vias:
Natura ſed mihi dedit innumeros pedes,
Qui ſuſtinerent hoc meum corpusculum.
Tibi tamen, inquit Vipera, invideo nihil;
Te namque multò celeriùs, quanquam pedes
Non habeo, poſſum pervenire quò volo.
Ignaviam ſubſidia nil fere juvant:
Perſe ipſe ſolus multùm agit habilis [1] vigor.

[1]. Virgilius, Georg. L. 4. V. 418.
Atque habilis membris vênit vigor.

p. 333.

Egid. Verhelst inv. et Sc. L. 11. F. 16. Manhem.

FABULARUM
ÆSOPIARUM
LIBER UNDECIMUS.

FABULA I.

Amnes & Pontus.

VEHEMENTER Amnes indignari cœperant [1],
Quòd cogerentur perpetuo volubiles [2]
Agitari curſu, ut undis vectigalibus
Avaros Ponti locupletarent gurgites:
Cur ſe ille fines continens intra ſuos
Ita velit unus opibus alienis frui?
Excurrat: urbes atque agros perambulet:
Aut nulla poſthàc auxilia ſperet ſibi.
Statuêre demum lite cauſam perſequi;
Ipſamque Naturam adhibuêre judicem.
At illa queſtus hos ubi vanos audiit,
Damnavit inſolentem contumaciam:

1 Phædrus, L. 4. Fab. 15. V. 2.
Hirci moerentes indignari coeperant.
2 Horatius, L. 1. Epiſt. 2. V. 43. de Amne:
Labitur & labetur in omne volubilis ævum.

Refugitis [3], inquit, opibus hunc ſuperfluis
Iuvare, cujus ex benigno munere
Venit id, quod eſtis? Nam ipſe cuncta permeans,
Ne deſit humor fontibus veſtris, cavet.
Dixit, & ab omni ſic jam ſolitos tempore,
Decurrere jubet patrium ad Ponti ſinum.
Obtemperare properant Amnes: & ſuis
Pendere tributa Regibus populos docent.

FABULA II.

Leo & Villicus. [4]

FAME coactus Villici chortem Leo
Subierat. Ille facilè ſe prædâ ratus
Tantâ potiri poſſe, clauſit oſtium.
At vix regreſſum ſibi negari ſenſerat,
Ilicèt atroces corde flammato Ferus
Concepit iras: diris infremuit modis,
Simulque, rapidus quò furor pepulit, ruens
Crudelitatis ſpecimem horrendum dedit.
Namque violentus irrumpit in ovilia,
Et in bubilia; miſerasque ſtrangulat,

3 Virgilius, Aen. L. 7. V. 618.
Averſusque refûgit
Foeda miniſteria.
Horatius, L. 1. Od. 1. V. 33.
Nec Polyhymnia
Lesboum refugit tendere barbiton.
Od. 9. V. 13.
Quid ſit futurum cras, fuge quærere.
L. 2. Od. 4. V. 22.
Fuge ſuspicari.
4 Æſopus, Fab. CCXXIV.

Laceratve pecudes. Tunc dolore perditus
Suam exsecratur temeritatem Villicus;
Trepidansque furtim patefacit [5], quantam poteſt,
Viam Leoni: qui mox egreditur quidem,
At victor, at cruore plenus, & ſatur.
  Ad incitas [6] redactus hoſtis præferox
Quàm ſit timendus, illud exemplum docet.

FABULA III.

Simiae & Vulpecula. [7]

Coïere quondam Simiæ è regionibus
Prope univerſis interioris [8] Africæ.
Strepunt: & aliquid, quod ſit [9] è re publicâ,
Statuere dum optant, multa movent, nil promovent.
Tantùm queruntur; déque contumeliis
Hominum, variisque injuriis expoſtulant.
Una tamen: Iſti, credo, nos reputant, ait,
Pulchelli homulli [1] ſensûs omnis indigas;

5 Lucretius, L. 4. V. 145.
  Atque patefecit, quas ante obſederat ater,
 At L. 5. V. 807.
  Quos ubi tempore maturo patefecerat ætas.
 Et Ovidius, Metam. L. 1. V. 284.
  Intremuit, motuque ſinus patefecit aquarum.
6 Plautus, Trin. Act. 2. Sc. 4. V. 136.
  Ut ad incitas redactus!
7 Camerarius, Fab. 194.
8 Cicero, Orat. pro L. Manil. C. 22. *In Aſiâ, Ciliciâ, Siriâ, regnisque* interiorum *nationum.* Auctor Orationis in Salluſtium, C. 7. *Hoc Africam* interiorem *obtinente.*
9 Cicero, ad famil. L. 13. Epiſt. 8. *Ea* (prædia) *ſi dicam, non* eſſe è re publicâ, *dividi, docere te videar, non rogare.*
1 Cicero, Orat. in Piſon. C. 25. *Quid ceſſat hic* homullus? Lucretius, L. 3. V. 928.
  Ex animo ut dicant: Brevis eſt hic fructus homullis.

Peponemve nobis eſſe pro corde autumant:
Tanto, tam iniquo nos habent contemptui!
Atenim quid ipſis omnium inſevit parens
Natura, quo non gaudeat noſtrum genus?
Specie, decôre, dignitate corporis,
Ni miſerè fallor, inferiores haud ſumus:
Bene qui nos verò noverit, ſolertiâ,
Induſtriâque ſuperiores quis neget?
Sed nos tamen ſceleſtis intereà dolis
Superare nôrunt: captas abducunt domum;
Venduntque ſcurris, qui nos, ut faciant lucrum,
Uni ſtudere cogunt Hiſtrioniæ,
Hinc producendas ad jocum & ludibrium.
Quid agimus autem? talibus cur denique
Nos vindicare miſeriis non quærimus?
Vitam ut agitamus omni legum vinculo
Solutam, inermes, &, libido quà jubet,
Vagantes, facilè vis & nequitia [2] opprimunt.
Profuerit ergo, conſtitutis Legibus,
Omnes in unum rite compelli gregem;
Variasque contra excurſiones hoſtium [3],
Circumdatam altis mænibus urbem condere.
Excepta magnis plauſibus eſt oratio:
Pulchrè, bene, rectè, clamant; quódque probant, volunt
Id exſequi, ſtatimque. Sedem commodam
Fertilis ad imum collis eligunt latus,

2 Phædrus, L. 2. Fab. 6. V. 3.
Vis & nequitia quidquid oppugnant, ruit.

3 Cicero, Orat. pro Dejot. C. 8. *Quibus fines ſuos ab* excurſionibus *hoſtium & latrociniis tueretur.*

Perennis unde fontis emanat liquor.
Jámque properabant ſaxa, ligna, mænibus
Apta exſtruendis, quærere. At Vulpecula,
Conſilia earum ſtulta quæ cognoverat,
Increpuit; &: Vos quænam, ait, miſerabilis
Ad hos labores impulit perſuaſio?
Quid opera vobis tanta promerebitur [4],
Sudorque tantus? Carcerem videlicèt.
Nam in urbe veſtrâ, quodam ut in vivario,
Clauſas tenebit hoſtis, & vos aut ſimul
Abripiet omnes, ſingulasve quas volet.
Tam calamitoſis territæ periculis,
Incepto inani deſtitêre Simiæ.
  Adverſùs hoſtes validos imbecillium
Quò major multitudo congregabitur,
Hòc turba major opprimendam ſe dabit.

FABULA IV.

Equi duo.

Duos Equiſo ſonipedes coemerat
Natos eâdem matre, firmis viribus,
Formâque corporis elegante præditos.
Hos educare cœpit. Alter ſe quidem
Cuncta ejus ad præcepta docilem præbuit:
At obſtinatus alter indole asperâ

4 Statius, Sylv. L. 5. Carm. 1. V. 72.
Dextros tua vota marito
Promeruêre Deos.

Dominum refutat: durum os; mobilius caput;
Cervix rigidior; nulla celeritas pedum;
Mollitia crurum nulla: quomodò disceret
Variare gyros, vel tolutim [5] incedere?
Ergo hunc Equiſo mulioni vendidit.
Poſt tempus [6] ambo forte fortunâ [7] ſimul
Cùm devenirent publici hospitis in domum;
Hic horridus, gerensque ſarcinas graves,
Alacrem, nitentem, &, glorioſo pondere,
Equite ſuperbum nobili, fratrem aspicit:
Salutat; unde, ſimili prognatus loco
Uterque cùm ſit, vitam agant tam disparem,
Triſtis requirit. Ille respondet: Bonum
Hoc omne, frater, in me ineſſe quod vides,
Bene collocata fecit educatio.

FABULA V.

Canis & Taurus. [8]

PUGNAM parabat inire cum Tauro Canis,
Et: facilè vincam, dixit; namque dentibus

5 Varro, apud Nonium, C. I. n. 12. *Sed ut equus, qui ad vehendum eſt natus; tamen hic traditur magiſtro; ut equiſo doceat* tolutim... (Id eſt, *volubiliter;* & ſuppreſſum eſt *incedere.*) Plinius, Hiſt. Lib. 8. C. 42. *Equis*, tolutim *carpere curſus, traditur arte.*

6 Phædrus, L. 4. Fab. 18. V. I.
Qui fert malis auxilium, poſt tempus dolet.
Quintilianus, Inſtit. Orat. L. II. C. 2. *Cùm in loca aliqua* poſt tempus *reverſi ſumus, non ipſa agnoscimus tantùm, ſed etiam quæ in his fecerimus, reminiscimur.*

7 Cicero, de Divin. L. 2. C. 7. *Quid eſt tandem, quod caſu fieri, aut* forte fortunâ, *putemus?*

8 L. B. Alberti.

Sum longè melior. Capite ſed prono irruens
Hunc fôdit ille nec-opinantem cornibus.
Fabella te ullo cum hoſte congredi vetat,
Niſi ante nôris, quà minùs, quà plus valet.

FABULA VI.

Naufragus & Oceanus.

ÆRIS alieni vi obrutus quidam nepos
Cùm nihil haberet, unde ſolvendo foret;
Rem lite voluit perſequi ejus Creditor;
Sed ipſum Æſopus fabulâ hâc deterruit.
Magnas dolebat aliquis amiſſas opes
Naufragio: Oceanum poſtulat de injuriâ:
At ille: Numquid diſſimulavi, qui forem?
Numquid voraces eſſe gurgites meos
Nescire debuiſti? Ceterùm ex aquis
Tua bona recipe, ſi potes, per me licet.

FABULA VII.

Aſellus fimum, deinde flores gerens. [9]

OLENTE Aſellus ibat oneratus fimo:
Cùm verò peſtem refugientes fetidam
Plerique latè de viâ decederent:
Hi nos verentur, debitum & noſtris, ait,

[9] Le Noble, Conte 2. Ecole du monde, Fable 4. Bourſault, Eſope à la cour, Acte 2. Sc. 1.

Meritis honorem præſtant. Alterâ die
Poſitos figlinis vaſibus flores gerens
Rediit: ad ipſum multi accedunt, optimos
Secuti odores & colores vividos.
At ille confluxiſſe turbam exiſtimat
Se unum videndi & admirandi gratiâ.
Habet hoc ſtupiditas oppidò percommodum [1],
Quòd cuncta facilè in optimam [2] partem accipit.

FABULA VIII.

Pulex & Homo. [3]

PULEX momordit Hominem: at extemplò fuit
Comprenſus. Oro mittere me, ait, ut velis
Beſtiolam tam minutam, tam levis ream
Punctûs. At ille renuit; Hoſtemque enecans:
Doceantur, inquit, ceteri ſimiles tuî,
Periculoſum quàm ſit illos pungere,
Quorum digitulis [4] facilè poſſunt opprimi.

1 T. Livius, L. 22. C. 43. *Id caſtris* percommodum *fuit.*

2 Cicero, ad Attic. L. 11. Epiſt. 7. *Quòd rogas*, *ut* in bonam partem accipiam, *ſi quæ ſint in tuis literis*, *quæ me mordeant: ego verò* in optimam. Orat. in Ant. 7. C. 2. Accipiet in optimam partem *C. Panſa.*

3 Le Noble, Conte 25. Ecole du monde, Fable 99.

4 Cicero, Fragm. Orat. pro M. Aem. Scauro: *Duobus* digitulis *gulam obliſit.*

FABULA IX.

Canes duo & Ovis. [5]

MAGNO furore perciti Canes duo
Lacerare ſeſe mutuis dum morſibus
Inſtant [6], amica pacis & concordiæ,
Componere iras, dirimere atrox prælium
Studet Ovis; etiamque audet interponere
Os tenerum & imbelle efferatis rictibus:
Sed nec valet proficere quidquam; & præmium
Inanis operæ, os inde diſciſſum refert.
Ne ſe potentum rixis medios ingerant [7],
Infirmiores hâc monentur fabulâ.

FABULA X.

Gallina & Formica. [8]

SUIS comitata pullis dùm perambulat
Gallina campos, in formicas incidit:
Hùc hùc adeſte, clamat; hìc inſiſtite;
Comedite: præbet optimam vobis dapem

5 Le Noble, Ecole du monde, Fable 106.
6 Virgilius, Aen. L. 10. V. 118.
Intereà Rutuli portis circùm omnibus inſtant
Sternere cæde viros, & mænia cingere flammis.
Cicero, in Verr. L. 3. C. 59. Inſtat *Scandilius poſcere recuperatores*.
7 Virgilius, Aen. L. 7. V. 536.
Dum paci medium ſe offert.
Sil. Italicus, L. 10. V. 4.
Seſeque periclis
Ingerit.
8 Gay, L. 1. Fab. 37.

Nigerrima iſta beſtiolarum natio.
Hi juſſa matris ore peragunt ſtrenuo:
Neque illa dulcem carpere escam negligit.
At cogitatio triſtis intereà ſubit,
Quæ talibus querelis mox effunditur:
Vos, ô miſelli, ſedula educo parens,
Expleo alimentis exquiſitioribus,
Herus hinc ut avidus bene ſaginatos voret!
Heu! flagitioſi ventres! heu! gula! heu! ſcelus!
Coqui, eſitari [9] tam formoſas alites!
Tam delicatas, tam innocentes victimas
Iugulari! Ab alto proximæ ramo arboris
Formica, quæ ſe hùc, evitaret ut necem,
Receperat, querentem Gallinam audiit;
Et: Iſta quænam eſt, inquit, impudentia,
Quòd tam ſeverè de hominum nunc expoſtulas
Crudelitate, cùm ipſa tu crudelior
Gentem univerſam prandio uno deleas?
Damnare qui vult alios, ſe inſpiciat priùs

FABULA XI.

Remi & Clavus. [1]

REMI increpare quondam Clavum cœperant:
Hanc dictitabant ejus eſſe inertiam,

9 Plinius. Hiſt. L. 20. C. 9. *Qui braſſicam* eſitaverit. Plautus, Pſeud. Act. 3. Sc. 2. V. 41.
Meas qui eſitabunt eſcas, quas condivero.

1 L. B. Alberti. ſed longè aliter.

Quòd abſtineret [2] verberandis fluctibus,
Staretque ſemper fixus. Dum ſic obſtrepunt
Tumultuantes, appropinquavit [3] ratis
Ad ſaxa quædam occulta: damnum ſentiunt [4]
Remi; unus & mox alter, & mox tertius
Illiditur: reflexus at motu levi
Clavus ratem omni liberat periculo;
Et: Discite, inquit, quàm non ſint inutiles,
Rem providentes qui gubernant publicam.

FABULA XII.

Simius.

Personam inepti & impudentis Troſſuli
Cùm ſuſtinuiſſet bellè quidam Simius,
Socium recenti philoſophorum [5] ſe gregi
Addidit; & iſtam bellè personam quoque
Suſtinuit: at, quæ eſt imitatricis [6] beſtiæ
Levitas, mox ipſum philoſophari tæduit.
Quid ſectamur, ait, disciplinas futiles?
Quin ſapimus, & ſinceram laudem quærimus?

2 Virgilius, Aen. L. 7. V. 618.
Abſtinuit tactu pater.
Q. Curtius, L. 6. C. 9. *Nominibus* (declarandis) abſtineo.
3 Cicero, de fin. bon. & mal. L. 4. C. 23. *Ad ſummam jam aquam* appropinquant.
4 Terentius, Adelph. Act. 4. Sc. 2. V. 7.
Primus ſentio mala noſtra.
5 Adolescentes hodie nobiles permulti adjungere ſe ad recentem philoſophiam, hoc eſt ad impietatem, properant, ut religionem, pro quâ defendendâ majores ipſorum fundere parati erant ſanguinem, repudiare atque etiam refutare diſcant.
6 Plinius, Hiſt. L. 10. C. 23. Imitatrix *avis ac paraſita, & quodam genere ſaltatrix.*

Ergo ſimulare [7] nititur [8] hominem probum:
Perficere nullo ſed modo inceptum valet.
Aliqui ſunt artibus ita corrupti malis,
Ut nequeant ipſum induere ſimulachrum boni,

FABULA XIII.

Struthiocamelus & Alauda. [9]

STRUTHIOCAMELUS plumæ candidiſſimò
Nitore, denſâ & mole vaſti corporis
Dum gloriatur, ceterarumque alitum
Præ ſe univerſum reputat abjectum genus;
In cœlum fortè ſuſpicit: Alaudam videt,
Minutam aviculam, ignobilique præditam
Specie, ſublimes purioris ad plagas

7 Ovidius, Metam. L. 6. V. 26.
Pallas anum ſimulat
Ita & Faſt. L. 4. V. 517. Confer. Horat. L. 2. Sat. 7. V. 56.

8 Sunt qui putant verbo *nitor* ſubjectum alterius verbi modum, quem vocant, infinitivum vix inveniri poſſe apud bonos auctores latinitatis. Attamen Corn. Nepos, L. 16. C. 2. *Patriam recuperare niterentur.* Ovidius, Metam. L. 2. V. 618,
Vincere Fata
Nititur.
L. 8. V. 694.
Nituntur longo veſtigia ponere clivo.
L. 11. V. 702.
Si vitam ducere nitar.
Pont. L. 3. Eleg. 5. V. 34.
Ingenio nitor non periiſſe meo.
V. 57.
Unde ego ſi nitor, Fato prohibente, reverti.
Faſt. L. 2. V. 614.
Et fruſtra muto nititur ore loqui.
Phædrus, L. 4. Fab. 25. V. 17.
Fruſtra adjuvare bonitas nitetur tua.
Confer Terent. Andr. Act. 3. Sc. 4. V. 17. Horat. L. 3. Od. 27. V. 47. Ar. poet. V. 236. Virgil, Georg. L. 4. V. 84. Paterc. L. 1. C. 9.

9 Le Noble, Ecole du monde, Fable 7.

Ætheris animoſam ſe volatu tollere:
Et: Hæc mea, inquit, dignitas quid me juvat,
Si pondus eſt, quod retinet hærentem ſolo?

FABULA XIV.

Fontes duo. [1]

FONTES eodem monte prognati duo
Aliquandiu inter arundineta, per vias
Utrinque non abſimiles, poſtquàm pauperem,
Gementes, conquerentes, torſerant aquam;
Fortè unus ad lævam exſilit, & pratum aspicit
Diffuſum [2] in infinitam magnitudinem,
Ridentibusque paſſim amictum [3] floribus;
Et: O vale inquit, frater mi, vale; hùc ſequor,
Iucunda rerum quò nova hæc ſpecies vocat.
Simul abit hinc diverſus, & pratum petit;
Ejusque variam latè pulchritudinem
Percurrere volens, ſe plures in rivulos
Dividit: at avidum ſatiat exhauſtus ſolum;
Florumque triſtes inter delicias perit.
Intereà eodem, quo receptus eſt ſemel,
Prudentior alter alveo ſe continens,
Labitur: it inter asperas cautes quidem,

1 De Launay, Fable 2.
2 Columella, L. 11. C. 3. de lactucâ: *In latitudinem ſe diffundit.*
3 Catullus, Carm. 62. V. 70.
Ego viridis algida Idæ, nive amicta loca, colam.
Horatius, L. 1. Epiſt. 16. V. 3.
Pomisne, an pratis, an amictâ vitibus ulmo.

Curſusque paulò difficiliores habet, [4]
Parumque gratos; at ſuî amittit nihil:
Immo è propinquis decidentem collibus
Catervam aquarum recipiens, auget ſuas;
Mox etiam ad ipſum hinc, inde rivi confluunt,
Fitque amnis ingens, rivus ipſe qui fuit.
Non eſſe eundum, blanda quà facilem viam
Monſtrat voluptas, hoc exemplo discimus.

FABULA XV.

Tirumculus in pilae ludo & ludi Magister. [4]

PILA rudis adhuc ludere Adolescentulus
Magnopere amabat: exciperet ipſam modò,
Satis peritè mutuam remitteret:
At fervidior excipere vix unquam poteſt.
Ludi Magiſter ſic monebat: Ni tuos
Cohibere motus celeriores noveris,
Studio & labore quolibet ſcientiam
Noſtræ hujus artis haud licebit aſſequi.
Cur intermiſces alios aliis impetus
Usque vehementes, usque & usque turbidos?
Servare [5], & expectare venientem pilam
Disce: in reticulum providentis decidit;

4 Cicero, de Nat. Deor. L. 3. C. 9. *Omnia quæ* curſus *certos & conſtantes* habent.
5 De Launay, Fable 22.
6 Pilam ſervare; gallicè, *juger la bale.* Hem! ſerva. Hem! iſthuc ſerva. Vide Terent. Andr. Act. 2. Sc. 5. V. 5, Phorm. Act. 1. Sc. 4. V. 35. Horat. L. 2. Sat. 3. V. 59. L. 4. Od. 6. V. 35.

Conatum inanem præcurrentis præterit.
Denique memineris in hisce noſtris luſibus,
Haud aliter, atque gravibus in negotiis
Præpoſteram nocere diligentiam.

FABULA XVI.

Ex ſervo Dominus. [7]

Opes repentè ad maximas emerſerat,
Qui fuerat ante ſervus, Parmenoniâ [8]
De gente, doctus ſtare, dum bigæ volant,
Poſt rhedam, ac dominum ſuſtinere penſilem:
Is ipſe, veterum nunc dominus ſodalium,
Cùm totus eſſet in gravi negotio:
Iungite equos, inquit: viſere Mathonem volo.
Parent: deſcendit; at vehiculi non videns
Uni patêre molle cubiculum ſibi,
In partem, ut olim, poſticam levis inſilit.
Non facilè omittes [9] agere, quæ diu egeris.

7 Le Brun, L. 3. Fab. 26.

8 Parmeno mancipium nobile in comoediis.

9 Cicero, de clar. Orat. C. 77. *Et præteritorum recordatio eſt acerba, & acerbior expectatio reliquorum: itaque* omittamus *lugere.* Horatius, L. 3. Od. 29. V. 11.

Omitte mirari beatæ
Fumum & opes ſtrepitum que Romæ.

FABULA XVII.

Perdix & Villica. [1]

VEXATA Perdix gravibus infortuniis,
Cùm quæreret vim contra & inſidias locum,
Eſſet ubi tuta, ad Villicam confugerat:
Miſerere matris, inquit, quam miſeram facit
Spes dubia ſobolis; ô miſerere, quæ potes
Parere ſine metu, & educare liberos!
Crudelis, heu! venator, atque barbarus
Ova, tenera ova me incubare non ſinit:
Vel [2] modò, ferociùs ingruens, nido expulit;
Viſamque plumbo confeciſſet miſſili,
Niſi necem mihi paratam præcipiti fugâ
Vitarem, & iſtas per ſegetes, cæcis viis,
Hùc me reciperem. Te ergo nunc nefarii
Contra exſecrandos hominis auſus, ô bona,
Per dulce matris nomen obteſtor; mihi,
Exſpoſcere jubet quam neceſſitas, opem
Ne deneges: habere me hoſpitam velis;
Meumque nidum transfer in domum tuam.
Promitte tantùm, quos priùs ſervaveris,
Quàm nascerentur, poſtmodùm bonâ fide
Vivos, vigentesque à te ſervandos fore
Incolumes. Precibus Villica his ultro annuit,
Et ſe hoſpitali jurejurando obligat.

1 Le Brun, L. 4. Fab. 29.
2 Terentius, Heautont. Act. 3. Sc, 3. V. 6. *Vel herì* &c. gallicè: *Hier encore.*

Ad ova properat indicata; colligit;
In angulo cubiculi ſecreti locat:
Quas eſſe novit maximè acceptas dapes,
Ponit parenti : læta mox tenerum gregem
Exiſtere videt; curasque impendit libens
Vigilantiores: denique fidem, quam dedit,
Præſtare, facilè ſtatuit: at pullis ubi
Veniſſe corpus [3] atque pinguitudinem
Advertit, horum dulce vesci carnibus,
Et utile eſſe, meminit; & epulum viro
Solemne præparandum cùm recurreret,
Necat, heu! miſellos, verubus & fixos coquit;
Ipſamque matrem elixam condît jusculo.
Pugnat ubi utilitas, facilè vincitur fides.

FABULA XVIII.

Viator & Ignis Fatuus. [4]

Cum vallis inter deviæ putres lacus
Erraret altâ noctis in caligine
Viator, ignem vidit, quem fatuum [5] vocant;
Et prælucere à proximâ putans domo
Aliquâ, recipere quò ſe poſſet, hunc ducem

3 Cicero, ad famil. L. 7. Epiſt. 26. *Ego hìc cogito commorari, quoad me reficiam: nam & vires & corpus amiſi.* Lucretius, L. 1. V. 36.
Privata cibo natura animantum
Diffluit, amittens corpus.
Quintilianus, Inſt. Orat. L. 2. C. 10. *Ut exſpatientur* (juvenes) *& gaudeant materiâ, & quaſi in corpus eant.*
4 Le Brun, L. 5. Fab. 19.
5 Cicero, Orat. pro Dejot. C. 7. *Dii te perduint, fugitive: ita non*

Secutus eſt. Mox autem præceps cum ſuo
Duce lutulentum in gurgitem devolvitur.
Fallaciores tenebris ipſis indicat
Fabella multas, quæ micant hodie, faces [6].

FABULA XIX.

Homines duo, caecus alter, alter claudus. [7]

Duo, cæcus alter, alter autem debilis
Dextro pede, homines ad vadum devenerant
Formidoloſum: reſtiterunt: Audii,
Cæcus ait, iſti, quod quidem nunc admones
Obſtare, non temere eſſe credendum vado:
Hinc namque, & illinc gramineâ, quam tu vides,
Specie lutoſas obtegi voragines;
In quas, niſi usque media teneatur via,
Facillimum eſſe deprimi, veſtigio
Fallente, mergique: ergo utroque lumine
Privatus, haud me his auſim aquis committere.
Neque ego mehercule, inquit Claudus, hoc pede
Uno adjuvante, nec ſatis ſtabili, neque
Satis expedito, hanc aggredi viam velim:
Sed humeri fortes tibi ſunt; & oculis ego

modò nequam & improbus, ſed fatuus *& amens es!* Martialis, L. 13. Epigr. 13.

Ut ſapiant fatuæ, fabrorum prandia, betæ,
O quàm ſæpe petet vina piperque coquus!

Plinius, Hiſt. L. 27. C. 12. *Natrix vocatur herba, cujus radix evulſa virus hirci redolet: hâc, in Piceno, à feminis abigunt, quos* fatuos *vocant.*

6 Faces philoſophiæ recentis intellige.

7 D'Ardéne Fable 23.

Clarè videntibus utor: imponi tuæ
Cervici me ſine: gradientem dirigam.
Aſſentit ille: ſic vadum, quod uterlibet
Solus nequîſſet ſine periculo ingredi,
Tuti ſimul ope mutuâ ambo tranſeunt.
Ad omne ſpectat fabula humanum genus.

FABULA XX.

Scarabaeus & Aquila. [8]

SCARABÆUS Aquilæ illapſus in dorſum inſciæ
Aſcenderat. Illa ſe ſupra aërias plagas
Ardentem in ignis fulminumque patriam [9]
Impavida tollit, animal impurum gerens,
Nec ſentiens. Tum incurſitantes mutuo
Fragore nimbos ut Scarabæus audiit,
Speciemque vidit fulgurantis ætheris,
Hæſiſſe vellet in ſolo, inter fetidas,
Quas conglobârat, bubuli pilas fimi [1].
Illùc quidem redibit; at eum jam vetant
Redire vivum Fata: nam perterritus,
Auraſque carpere regionis igneæ
Subtiliores non valens, delabitur;
Ipſumque delabentem vita deſerit.
Monentur humiles altiora ne petant.

8 Le Noble, Conte 48. Ecole du monde, Fable 186. Sed aliter.
9 Virgilius, Aen. L. I. V. 51.
Nimborum in patriam, loca feta furentibus auſtris.
1 Plinius, Hiſt. L. II. C. 28. de Scarabæis: *E fimo ingentes pilas aveuſi pedibus volutant.*

FABULA XXI.

Mus & Taurus. [2]

Mus, nebulo pravus & malitiosus, gravi
Instinctus odio, dormientis in pede
Tauri protervis dentibus memorem notam
Fixit; cavumque repetiit celeri fugâ.
Ille excitatus quærit auctorem mali,
Justæ ultionis cupidus, & nullum videt:
Hinc totus exardescit iracundiâ
Terribili: atroces ore mugitus ciet
Rabido: furoris intremit caeci impotens:
Pedibus arenam spargit: in auras cornibus
Sævit: at inanes hasce dum jactat minas,
Accendit ignes, ulcerosum [3] qui jecur,
Venasque adurant; & facilè sanabilis,
Si modò aliquantùm vellet acquiescere,
Curationem morsûs difficilem facit [4].
Adversùs hostem quisquis ignotum furit,
Quid proficit? malum auget, nedum leniat.

2 Benserade, Fab. 116.
3 Horatius, L. I. Od. 25. V. 15.
Sævit circa jecur ulcerosum.
4 Celsus, L. 7. C. 26. n. 3. *Quæ postmodùm curationi* (calculi) *difficultatem faciant.*

FABULA XXII.

Simii navigantes. [5]

Hominibus vacua, at armamentis omnibus
Inftructa, fortè ftabat ad litus ratis.
Vidit caterva Simiorum, ftulta gens,
Cupida imitandi quidlibet: temerarii
Confcendere audent; & fimul properant opus
Facere: hi capeffunt remos, hi vela explicant;
Alius rudentes tractat, alius per foros [6]
Discurrit, alius graviter ad clavum fedet.
Quod quisque fieri vidit, fe fcire autumat,
Quia vidit: at quod ab aliquo factum vides,
Id facere minimum eft, nifi prudenter feceris.
Quid multa? funis rumpitur: ratis volat:
Verùm asperati mox ubi fluctus maris
Depræliantium ira ventorum incipit
Ciere, nautas occupat miferabiles
Cæcus, & è ftultis reddit infanos, pavor.
Quæ vela fuerant contrahenda, latiùs
Tendere laborant, totos & pandunt finus;
Clavusque, qui flectendus in dextram fuit,
Torquetur in finiftram, & impetum juvat
Procellæ: hùc ergo currere ratis cogitur,
Ubi periculum imminet præfentius;
Illiditurque, undamque rimis accipit;

5 La Motte, l. 2. Fab. 6.
6 Cicero, de Seneft. C. 6. *Cùm alii malos fcandant, alii* per foros *curfent, alii, fentinam exhauriant:*

Et imperitis cum ſuis ductoribus
Ponti profundum in gurgitem demergitur.
Fabella ſpectat ad imitatores malos.

FABULA XXIII.

Sturnus, Hirundo, & Aves aliae. [7]

PROPERABAT Avium turba dulces ad cibos,
Dulces, at inſinceros, & plenos dolis.
Male ominati Sturnus auctor conſilî
Præibat ipſe, timidiores incitans
Verbis & exemplo. At volans propter [8], monet
Hirundo prudens: Videant porrò, quid petant;
Caveantque: tales fraudibus malis dapes
Carere nunquam: ſe vidiſſe ſæpius
Aves miſellas, perfidis ejusmodi
Cùm deciperentur artibus: credant ſibi
Peregrinari ſolitæ, & quam ſcientia
Uſusque rerum doctiorem reddidit.
Pleræque veram judicant Hirundinis
Orationem, ultroque laudant in ſinu;
Etiamque nôrunt, quàm ſit omnis indigus
Rationis iſte Sturnus & prudentiæ:
Verumtamen, quod ſuadet ille, perplacet;
Et obſequuntur: at mox valdè pænitet

7 La Motte, L. I. Fab. 17. P. Targa, Fab. 45.
8 Phædrus, L. 2. Fab. 6. V. 7.
Venit per auras Cornix, & propter volans.

Eſſe obſecutas, cùm ſe hærere ſentiunt
Miſerè impeditas pertinaci glutine.
Ubi ſemel animos blanda cepit vanitas 9,
Si veritas obloquitur, amittit fidem.

FABULA XXIV.

Lynx & Talpa. [1]

OCULATA [2] cæco Talpæ Lynx: Quid eſt, ait
Cur vitam amare poſſis, cùm ſcias miſer
Lucem, univerſum quæ juvat mundum, tibī
Inutilem eſſe? munere tanto quæ caret,
Illáne vocanda vita eſt? hoc tuum tamen
Intelligis ipſe forſan infortunium;
Ideoque quodam vivus in tumulo lates,
Sub humoque degens omnium aſpectus fugis:
At ceteris ut lateas, non lates mihi,
Oculo quæ acuto in abditos terræ ſinus
Penetrare novi. Talpa contra ſic refert:
Cernere tam acutum quòd benignior tibī
Superûm voluntas dederit, ultro gratulor:
Sed neque, quòd iſta, quam calamitatem putas
Miſerrimam eſſe, cæcitas ſic me obruit,
Tantoperè tibi deſpectus eſſe debeo:

9 Cicero, Tuſcul. L. 3. C. 1. *Ita variis imbuimur erroribus, ut vanitati veritas, & opinioni confirmatæ natura ipſa cedat.*

1 La Motte, L. 2. Fab. 4.

2 Feſtus: Oculatum *Argum*... Plautus, Aſin. Act. 1. Sc. 3. V. 50.
Semper oculatæ noſtræ ſunt manus.

Nam ſingularis mihi facultas aurium [3]
Data fuit: & nunc. . . certè nunc aliquem ſonum,
Tibi forſan aliquid triſte minitantem, audio.
Sonus erat arcûs, quem abditus tetenderat
Venator, altum adigere [4] vulnus deſtinans [5].
Volat ſagitta, Lyncis & transverberat
Pectus; oculosque, proterant qui densiſſimam
Superare noctem, æterna jam nox occupat.
Natura dotem cuique largita eſt ſuam;
Nec ſemper utilior eſt, quæ magis placet.

FABULA XXV.

Pictor & ejus Cenſores. [6]

VERIS peritus Pictor effigiem ſui
Cujusdam amici expreſſerat coloribus:
Sed judices, qui ſuum opus, ut ſperaverat,
Remunerarent dulcibus ſuffragiis,
Cùm convocâſſet, nullus ex illis fuit,
Qui non tabellam parte ab aliquâ diceret
Peccare; & omnes contendebant, non ſatis
Verum exhiberi caput; et: Hominem novimus,

3 Plinius, Hiſt. L. 10. C. 69. *Liquidiùs audiunt Talpæ, obrutæ terrâ, tam denſo atque ſurdo naturæ elemento.* Quintilianus, Inſtit. Orat. L. 9. C. 3. *Oculis capti Talpæ dicuntur à Virgilio . . . tam enim mares eſſe Talpas, quàm feminas, certum eſt.*

4 Tacitus, Annal. L. 6. C. 35. *Vulnus per galeam* adegit. Virgilius, Aen. L. 10. V. 850.
Exilium infelix! nunc altè vulnus adactum.

5 Cæſar, de bello civ. L. 1. C. 33. *Infectis iis, quæ agere* deſtinaverat. Corn. Nepos, L. 18. C. 2. *Macedoniam præoccupare* deſtinaverat.

6 La Motte, L. 4. Fab. 5.

Aïebant: non eſt ejus hic naſus, neque
Oris, oculorum, frontis hoc notum decus.
Quid agat miſellus Pictor? Hos falsâ videt
Præjudicatâ [7] opinione decipi;
Nec ſanioris ad judicii regulam
Facilè reduci poſſe: vertit ſe dolum
Ad innocentem: poſt novem aut decem dies
Revocat, eorum conſilio ſe dictitans
Uſum fuiſſe; &, improbatum quod fuit,
Caput emendâſſe. Sed tabellam is interim
Novam, at ſimilibus ornamentis, pinxerat;
Capitisque vacuum cùm reliquiſſet locum,
Telâ circum amputatâ; amico ſuaſerat,
Caput ipſe, latitans, ut ſuum hùc immitteret.
Hi redeunt: Paulò longiùs conſiſtite;
Suspendenda, inquit, altiùs ita poſtulat
Imago; ceterùm acriter disquirite,
Bene, necne, quod improbâſtis, emendaverim.
Mox verò: Cur nos fruſtra revocas, inquiunt?
Vultumque, totumque caput nunc etiam liquet
Nihilo eſſe veris ſimiliora, quàm priùs.
Hìc imperitos Judices Caput alloquens:
Erratis; ego ſum mihi ſimillimum [8] Caput.
Ad pervicaces Criticos fabula pertinet.

7 Cicero, de Nat. Deor. L. 1. C. 5. *Tantum opinio præjudicata poterat, ut etiam ſine ratione valeret auctoritas.*

8 Cicero, Orat. pro Roſc. Amer. C. 12. *Eſtne hoc illi ... non ſimillimum?*

FABULA XXVI.

Exercitus duo praeliantes, & Muscae. [9]

Olim obſtinati præliabantur duo
Exercitus: ex unâ parte clarior
Virtus, & artis bellicæ ſcientia
Major adhibetur; at viros ex alterâ
Tuetur immanis elephantorum cohors,
Fortiſſimosque manibus [1] anguineis capit,
Et lacerat, aut elidit adverſarios;
Aut medias in phalanges corpora, ceu pilas,
Viva jaculatur atque terrorem ſimul:
Artique, virtutique demum prævalet
Ferocitas, immanitas que virium.

Hùc fortè Muscarum ingens advolaverat
Examen: illae copias cùm ſic vident
Furentes, hinc pugnare pro victoriâ,
Hinc pro ſalute; bellicoſo ſe Simul
Ardore quodam concitari ſentiunt;
Et una: Quis nos, quis retinet, inquit, ſtupor?
Hìc, tanta laudis ubi patet nobis via,
Hìc ſpectatrices otioſæ herebimus?
Agite, ſorores; audeamus nos quoque
Præclara per facinora niti ad gloriam;

9 La Motte, L. 3. Fab. 9. Paſcal, oeuvres poſthumes; page 306. du tome 5. des Memoires de Litter. & d'Hiſt. du P. Desmolets: *Puiſſance des Mouches! Elles gagnent des batailles.*

1 Cicero, de nat. Deor. L. 2. C. 47. *Manus etiam data Elephantis.* Lucretius, L. 5. V. 1302. de Elephantis:
Anguimanos belli docuerunt vulnera Poeni
Sufferre & magnas Martis turbare catervas.

Infirmiores adjuvemus copias,
Iſtisque porrò belluis immanibus
Laudem triumphi, quam ſibi certam putant,
Extorqueamus. Dixit; & facti ducem
Animoſa ſeſe præbuit: quam protinus
Hinc ſe volatu adverſùs horribiles feras
Audaci agentem, audaciâ non dispari
Examen omne ſequitur: ubi pugnæ ad locum
Venêre, plures ſe in catervas dividunt;
Et in elephantos irruentes, lancinant
Hoſtile corpus, quà tenerior eſt cutis;
Aculeoque pertinaci, quam ſemel
Pupugêre partem, perſeverant [2] pungere.
Acerrimam illi quærunt hanc moleſtiam
Excutere, fruſtra; mox ſuis ductoribus
Obtemperare [3] denegant; mox & furunt
Contra phalanges, quas tuebantur priùs,
Et cedere cogunt. Quod ſimul adverſarii
Nôrunt, & animos & ſibi vires novas
Simul redire ſentiunt, & impetum
Conferti in hoſtium inclinatos ordines
Repentè faciunt, militesque territos
Ac perturbatos facilè vertunt in fugam.

2 Cicero, Orat. pro Quint. C. 8. *Injuriam facere fortiſſimè* perſeverat C. 21. *Sin autem inimiciſſimè atque infeſtiſſimè contendere* perſeveret. Ad famil. L. 7. Epiſt. 29. Perſevera *conſtanter nos conſervare.*

3 Terentius, Heaut. Act. 3. Sc. 1. V. 78.
Dare denegâris, ibit ad illud ilico.
Horatius, L. 3. Od. 16. V. 38.
Nec, ſi plura velim, tu dare deneges.
Propertius, L. 2. Eleg. 19. V. 11.
Et nunquam pro te deneget eſſe miſer.

Victoriam ergo denique illustrissimam
Sunt consecuti; cúmque posthàc laudibus
Extollerentur, nulla Muscarum, quibus
Victoria debebatur, facta mentio est.
Significat hæc fabella, sæpe eventuum
Causas fuisse maximorum parvulas.

FABULA XXVII.

Felis, Vulpis, & Lupus. [3]

FELISQUE Vulpisque unâ carpebant viam
Confabulantes: de vitâ, de moribus
Præclara multa differebant: quid pium,
Quid impium; quid turpe, quid honestum foret,
Subtiliùs ipso disputabant Socrate [4].
Lupum interim vidêre, cùm discerperet
Miseram bidentem, ederetque; Vulpis hìc prior
Exclamat: O scelus atrox! tam diram necem
Quonam facinore placida & innocens pecus
Potuit mereri? Raptorem hunc nefarium
Oportet, inquit Felis, totum turpibus
Esse obvolutum tenebris ignorantiæ,
Ac de principiis justi & injusti nihil
Unquam audiisse. His & aliis hujusmodi
Dum philosophantur invicem sententiis,

4 La Motte, L. 1. Fab. 4.

5 Horatius, L. 1. Epist. 2. V. 3. de Homero.
Qui, quid sit pulchrum, quid turpe, quid utile, quid non,
Planiùs ac meliùs Chrysippo & Crantore dicit.

Villæ propinquant. Fortè in agrum proximum
Egreſſa cum tenello pullorum grege
Gallina fuerat: Vulpis hanc ubi aſpicit,
Philoſophiam omnem prorſus obliviſcitur,
Furtimque progreſſa inſciam matrem occupat:
Quod facinus avida Felis nihilo ſegniùs
Imitata, pullum de grege [6] electum [7] rapit:
Ambæque ſecedentes commodum in locum,
Quam philoſophando accenderant, explent famem.
Multi ſceleſtos exſecrantur, qui, ſimul
Occaſio datur, quodlibet faciunt [8] ſcelus.

FABULA XXVIII.

Formica & Eruca. [9]

FORMICA folio braſſicæ hærentem videns
Erucam, ſprevit; increpanſque vocibus
Injurioſis: Quid te, ait, iners beſtia,
Quid eſſe dicam? vivis? an cùm te parens
Natura fingere incepiſſet, noluit

6 Varro, de re ruſt. L. 3. C. 10. de anſeribus: *Horum greges habent magnos.* C. 11. *Qui volunt* greges *anatum habere.* Horatius, L. 1. Epiſt. 3. V. 19.
Grex avium.

7 Cicero, Orat. in Anton. 10. C. 2. *Permitto, ut de tribus Antoniis* eligas *quem velis.* Varro, de re ruſt. L. 2. C. 8. *De aſinis, quem ampliſſimum formoſiſſimumque poſſunt*, eligunt. Virgilius, Ecl. 3. V. 32.
De grege non auſim quidquam deponere tecum.

8 Cicero, Orat. pro Mil. C. 12. *Sceleris nihil* facere *poſſet.* De Orat. C. 51. *Scelus eos nefarium* facere (dicunt philoſophi.) Ovidius, Metam. L. 7. V. 340.
Et ne ſit ſcelerata, facit ſcelus.

9 La Motte, L. 3. Fab. 8.

Abſolvere? vitâ ſi fruere, quin te moves?
Sed dormientem [1] inertiam fruſtra excito:
Et colligendam me vocat ad meſſem labor.
Age tamen, miſera; me intuere, ſi potes,
Et diſce, quàm non, ut ſitu torpeſcerent,
Animantibus Natura tribuerit pedes.
 Conviciis Eruca tam petulantibus
Nil commovetur; ſed quod aggreſſa eſt opus,
Placidè, quietè pergit illud exſequi:
Sibi ipſa tenuem ſuperinducit corticem
Paulatim, dum ſe totam circumtexerit:
Sepulta poſtquàm ſic fuit aliquandiu,
Mutatur [2] album in alitem, vincla exuit,
Linquit ruinas diſſoluti carceris,
Demum ſe in auras tollit, & nitidus volat
Papilio. Paucos poſt dies arbuſculam
Circa virentem ludibundus dum leves
Exagitat alas, Formicam eniti videt,
Aſcenſu ut ejus truncum ſuperet, aſperi
Per adminicula corticis; &: Hanc, deſidem
Turpemque vitam quam putaveras, ait,
Fatere non fuiſſe inutilem mihi.
 Fabella quoſdam, ut evehantur, otio
Plus agere, quàm alios diligentiâ, docet.

1 Cicero, de Orat. L. 2. C. 33. *Iſtam oſcitantem & dormitantem ſapientiam, ſcævolarum, & ceterorum beatorum otio concedamus.* Horatius, L. 4. Od. 9. V. 29.

Paulùm ſepultæ diſtat inertiæ
Celata virtus.

Quemadmodum *ſtupor* pro ſtupido, *ſcelus* pro ſcelerato; ita ***inertia*** pro inerti accipitur; & eſt dictio ſignificantior.

2 Horatius, L. 2. Od. 20. V. 10.

Album mutor in alitem.

FABULA XXIX.

Canis piger. [3]

CANIS ſtrigoſus [4] , & hiemem contra asperam
Vallo [5] pilorum ſeptus haud ſatis bono,
Quæſivit aliquam latebram, quâ ſe conderet,
Nec invenire potuit: horrifer interim
Perflabat aquilo: ſub jove ergo frigido
Cùm pernoctare cogeretur, angulum,
Non usquequaque pervium ventis, petit:
Inflexo in orbem corpore contractus cubat,
Et ora clunibus admovere nititur.
Hìc, nimis acuta frigora quoniam vetant
Dormire, ſecum disputat [6]: Parvum tibi
Cubile fabricare, dum clementior
Sinebat annus, dum jacebant per vias
Virgulta cæſa, perque agros ſtipulæ leves,
Quantum laboris id erat, aut induſtriæ?
Nunc facere id ipſum cùm tu velles maximè,
Nec tibi materia, nec tibi vires ſuppetunt.
Perfer tamen , & obdura: at hanc ſimul Deus
Occaſionem retulerit, quam nunc piget

3 Camerarius, Fab. 368.

4 Columella, L. 7. C. 12. *Pecuarius canis neque tam* ſtrigoſus *debet eſſe &c. nec tam obeſus &c.* L. 6. C. 37. *Niſi* ſtrigoſum *patris præferat habitum.*

5 Cicero. de Nat. Deor. L. 2. C. 57. *Munitæ palpebræ tanquam* vallo pilorum.

6 Cicero, ad famil. L. 3. Epiſt. 8. Diſputabant, *ego contra differebam.* De Orat. L. 2. C. 6. *Id me non modò non hortatur ad* diſputandum, *ſed etiam deterret.* Vide not. ad L. 6. Fab. 8.

Prætermiſiſſe, ne relinquatur locus
Iterum pigendi [7], providebimus; ratum eſt.
Quibus ita conſtitutis, tandem obdormiit:
Sed frigoris vi ſæpius expergiscitur.
Exſurgit: artus debiles quaſſat tremor;
Crura obrigescunt: ambulare vix licet,
Et quærere, quo depellat immodicam famem.
Sic vivitur, hiems usquedum receſſerit.
Receſſit: arvis floridum ver imperat:
Succedit æſtas; jamque dives imminet
Autumnus: ut adhuc igneis vaporibus
Humus æſtuabat, ille in umbrâ ſcilicet
Decubuit, ac dum anhelat, & collum & pedes,
Quàm maximè protendit, & languens jacet,
Cubilis hujus fortè meminit, quod ſibi
Statuerat olim fabricare: At hæc mei
Videtur, inquit, magna ſpecies corporis!
Non herculè ita ſum parvus, ut putaveram:
Aptum autem quodnam mihi cubile conſtruam,
Quodnam ædificium, ut tantus habitem commodè?
Atque hos per æſtus agere quid poſſum miſer?
Conſilium inane vitupero: vires meas,
Induſtriamque talis exſuperat labor.

Mos hic pigrorum eſt, ut bona, quibus indigent,
Nolint parare, ubi queunt; ubi nequeunt, velint.

7 Cicero, de clar. Orat. C. 50. *Ad miſericordiam inducitur, ad pudendum, ad* pigendum.

FABULA XXX.

Rana, Coluber, Ciconia, & Lacerta.

Ab hoſte Colubro Rana perniciem ſibi
Valdè timebat, quippe quæ ter aut quater
Experta jam eſſet perſequentis impetum,
Suâque magnâ diligentiâ necem
Vix effugiſſet. At Ciconia interim
Prædonem in udo dormientem pratulo
Videt, ſimulque præpes illùc devolat;
Ipſumque curvis unguibus violens petit,
Stringitque, & obluctantem adunco ſaucians
Roſtro coercet, & diſcerpit, & vorat.
E litore lacûs proximi Rana aſpicit
Omnia, ſuîque cauſâ rem peragi putans,
Prædæ vorantem reliquias Ciconiam
Adire properat, gratias ut protinus,
Victrice dignas, & beneficio pares,
Perſolvat, ipſique in clientelam ac fidem
Se conferat: dum levibus autem ſaltibus
Iter inſtitutum conficit, fortè obviam
Habet Lacertam; cui ſuum, quò pergeret
Interroganti, ſponte conſilium explicat.
At illa rerum improvidam ſic admonet:
Bene tibi quòd voluiſſe credis hanc avem
Magnam & potentem, falleris multùm, ô ſoror:
Namque, fruerere hâc luce communi, an ſecus,
Ea planè, opinor, neſciit, nedum tuas
In animo haberet vindicare injurias,

Tuamqne vitam protegere: verùm unicè
Id expetebat, ſcilicet prædam ſibi
Occurrere aliquam, explere quâ poſſet famem:
Quòd ſi iſta, quam nunc ſtrenuè depascitur,
Inventa non fuiſſet, heu! dubio procul
Famelica meum ſe ad genus, vel ad tuum
Vertiſſet; atque nos etiam ambas forſitan
Admittere dignata eſſet ingluviem [8] in ſuam.
Lacerta vix ſinierat: extenſis tremens
Repentè Rana cruribus ſe ſuſtulit:
Nec ſubſilire deſtitit, donec lacum
Attigit, & imo ſe recondidit vado.
Fabula Potentes indicat, quos, Infimis
Si fortè proſint, ſola ſua utilitas movet.

8 Columella, L. 8. C. 5. de pullis gallinaceis: *Singuli tentandi, ne quid heſterni habeant in gutture: nam ſi vacua non eſt* ingluvies, *cruditatem ſignificat.* Virgilius, Georg. L. 3. V. 430. de Angue.
Hic piſcibus atram
Improbus ingluviem, ranisque loquacibus explet.

Egid. Verhelst inv. et Sc. — Manhem.

L. 12. F. 19.

FABULARUM ÆSOPIARUM

LIBER DUODECIMUS.

FABULA I.

Lyra & Homo imperitus musicae. [1]

VERSICULOS aliquis arte facili ſimplices[2]
Componere fruſtra cùm tentâſſet, protinus
Inſulsum haberi voluit hoc ſtudii genus:
Quem corrigi iſtâ porrò fabellâ velim.
  Homo rudis, asper, horridusque, & muſicæ
Planè imperitus, in Lyram fortè incidit;
Statimque chordas increpare tinnulas
Digitis protervis auſus eſt: illæ ſonos
Artifice dignos tali, ineptos ſcilicet,
Miſerabilesque reddidêre: tum gravis
In ejus animum ſubiit indignatio;

1 Anonymus gallus, 1744. Fab. 26. Sed paulò aliter.
2 Quintilianus, Inſt. Orat. L. 8. Prooem *Optima, & ſimplicibus atque ab ipsâ veritate profectis ſimilia.*

Et: Quales, inquit, esse dicam judices,
Habere qui te, inepta, contendunt locum,
Nec ultimum, suavissima inter organa?
Si me, Lyra refert, uti nôsses, tu quoque
Contenderes id ipsum quovis pignore [3].

FABULA II.

Corvus & Cycnus. [4]

Se pulchriorem Cycno quidam, qui sine
Rivali [5] amabat sese, Corvus credidit.
Igitur ad ipsum propiùs accedens, suas
Conferre pennas gloriosus [6] incipit,
Nigerrimamque totam pulchritudinem:
At candor inde magis olorinus nitet.
Deprimere dum vult alienam elegantiam,
Hanc sæpe stulta provehit æmulatio.

3 Catullus, Carm. 44. V. 4.
Quovis Sabinum pignore esse contendunt.
Phædrus. L. 4. Fab. 20. V. 5.
A me contendet fictum quovis pignore.
4 Anonymus gallus, 1744. Fab. 17.
5 Cicero, ad Quint. fratr. L. 3. Epist. 8. *O Dii! quàm ineptus! quàm se ipse amans sine rivali!*
6 Inanis gloriæ cupidum dicere *gloriosum* possumus. Vide Cicer. de Offic. L. 1. C. 38. & de Amic. C. 26. atque apud Plautum Terentiumque vix aliam hujus vocis significationem esse puto.

FABULA III.

Rosa & Homo naribus & oculis captus. [7]

HOMO captus oculis, atque odoratu carens,
Audierat efferentes magnis laudibus,
Florumque reginam eſſe dicentes Roſam
Pleroſque. Didici jamdiu, inquit, publicæ
Opinioni non temere habendam fidem.
Deceptus olim hujuſmodi ſermonibus
Hominum fere omnium ore vulgatiſſimis,
Caveo mehercle, ne nimis ſim credulus.
  Aliquando in hortis, dirigente ſervulo,
Cùm deambularet: Duc, ait, duc ad Roſas:
Laudes quo habendæ ſint loco, quas audii,
Volo experiri. Accedit: inter ceteras
Una eminebat: hanc ubi ſummam attigit,
Capeſſere imam [8] tentat, ac decerpere:
Floris at eximium qui decus non viderat,
Neque porrò odorem acceperat ſuaviſſimum,
Aculeos ſpinarum ſenſit oppidò;
Et: Credite, inquit, iſtis laudatoribus:
Roſa, quod juvare poſſit, habet planè nihil,
Multumque habet, quod noceat: expertus ſcio.

7 Anonymus gallus, 1744. Fab. 17.

8 Horatius, L. 2. Sat. 3. V. 308.
Longos imitaris, ab imo
Ad ſummum totus moduli bipedalis.
Ovidius, Heroid. Epiſt. 5. V. 111.
Et minus eſt in te, quàm ſummâ pondus ariſtâ.
Am. L. 1. Eleg. 14. V. 4. de capillis:
Contigerant imum, quà patet usque, latus.

Non multùm ab illis, qui improbare non timent
Bona quæque ſcripta, abludit [9] hæc narratio.

FABULA IV.

Simius Troſſuli ornatu inſtructus. [1]

FAMAM politi, lepidi, & urbani volens
Captare, munditiam exquiſitam Simius,
Omnemque pulchelli hominis ornatum induit.
Ita decoratus celebrem conventum petit,
Præfertque magnam rite confidentiam,
Ac pro elegante Troſſulo ſese gerit.
Continuò habetur talibus meritis honor.
At gaudio ille geſtiens ubi vult loqui,
Omnes pudere cœpit, quòd honoraverint
Animal ineptum; abiguntque & ejiciunt foràs.
Hos fabula monet, ſplendido qui corporis
Ornatu abundant, ſensu communi [2] carent.

FABULA V.

Cuniculus & Hirudo. [3]

UNDANTIORE dum Cuniculus jacet
Cruore plenus, & apoplexiam [4] timet,

9 Horatius, L. 2. Sat. 3. V. 320.
Hæc à te non multùm abludit imago.
1 Le Noble, Ecole du monde, Fable 18. Le Brun, L. 2. Fab. 12.
2 Horatius, L. 1. Sat. 3. V. 66.
Communi ſenſu planè caret, inquimus.
3 D'Ardéne, Fab. 3. ſed aliter,
4 Celſus, de Medicinâ, L. 3. C. 26. ἀποπληξίαν *Græci appellant,*

Secum inquietus cogitavit, jam ſibi
In tanto agendum quid periculo foret,
Cujusve porrò medicam opem reposcere
Sibi expediret. Comparem demum rogat,
Arceſſat aliquam, ſed [5] jejunam, Hirudinem.
Mandata rectè conficiuntur: en adeſt
Hirudo, qualis expetita eſt. Ad cutem
Cuniculi illa fortiter ſese applicat,
Ejusque ſanguinem avida totis viribus
Exſugit; ægrotumque morbo dum levat,
Seſe ipſa reficit: quod ubi bellè præſtitum eſt
Utrimque, magnas ille gratias agit.
At Sanguiſuga [6] mercedem aliam poſtulat.
Cuniculus autem: Nunc certè ingrata es, ſoror,
Odioſa es, inquit; tace, & abi; nam ſi tuâ
Operâ ego valeo, ſanguine meo tu vales.
Sæpe eſt benefici merces in beneficio.

FABULA VI.

Lupi duo. [7]

Duos premebat, & in bidentium gregem
Sceleſta rabies ventris urgebat Lupos:

nos ſecuti ſumus Criticos, Qui hanc vocem jam diu latinitate donarunt: vel lege, ſi mavis, *& ſibi apoplexin timet.* Capitolinus, in vitâ L. Veri. C. 9. *Morbo, quem apoploxin vocant, correptus Lucius.*

5 Plautus, Rud. Act. 3. Sc 5. V. 20.
Affer duas clavas, ſed probas.
Phædrus, L. 4. Fab. 17. V. 19.
Odore canibus anum, ſed multo, replent.

6 Plinius, Hiſt. L. 8. C. 10. *Hauſtâ hirudine, quam* ſanguiſugam *vulgò cœpiſſe appellari adverto.*

7 De Launay, Fable 9.

Metus autem præsens reprimebat impetum.
Vident quidem imbelle pecus; at pariter vident
Et opilionem validum & impigros canes.
Quid agant? famelici hinc recedant? Bestiis,
Non tantùm hominibus, addit ingenium fames.
Deliberata res peragitur hoc modo:
Dum nemoris unus per iter occultum gregi
Furtim appropinquat, &, ubi processit satis,
Umbrosa post carecta in insidiis cubat;
It alter audax, rectâ procurrens viâ,
Lanigeram contra gentem: quem canes simul
Aspiciunt, diris sæviunt latratibus.
Subsistit ille; mox retro vertit gradum;
Fugamque simulat, identidemque respicit.
Ruunt molossi; accurrit ipse fervidus
Opilio, magnisque excitat clamoribus:
Agite, insequimini, sistite hunc; dedam neci.
At ille pedibus melior, ubi sentit sibi
Turbam imminere, viribus totis fugit,
Subitque silvam, latibuloque proximo
Receptus, hostes denique eludit suos.
Igitur [8] Opilio tristis ad gregem redit:
Vidensque dissipatas & pavidas oves,
Attonitus hæret: cogit ac numerat pecus;
Ovemque noscit [9] omnium heu! carissimam

8 Quintilianus, Inst. Orat. L. I. C. 5. circ. med. dicit posse dubitari, an vox *igitur* initio sermonis rectè ponatur: ipse tamen orditur Libri 8. Caput I. ab hâc eâdem voce. Vide annot. ad Prol. L. 3.

9 Terentius, Adelph. Act. 5. Sc. 4. V. 8.
Id esse verum, cuivis facile est noscere.

Abeſſe. Nam cùm ſtultus hinc discederet,
Iſte ſceleratus alter intereà latro
Occaſionem commodam nil diſtulit
Apponere lucro; ſed inopinatò irruit,
Rapuitque prædam ab omni delectam grege;
Notosque per circuitus repetiit locum,
Socius ubi ſiccis expectabat faucibus.

Hæc fabula docet, non ibi eſſe maximum
Semper, ubi maximè eminet [1], periculum.

FABULA VII.

Bos philosophus.

PHILOSOPHUS olim famâ erat celeberrimus
Bos: Magna quid, ait, cornua iſta me juvant
Ad conſequendam, quam volo, ſapientiam?
Supervacua ſunt; immo plurimùm nocent:
Per nemora namque quoties, & ſilentibus
Sub umbris ambulo, Sapientes ut ſolent,
Denſis fruticibus, arborumque ramulis
Retenta ſæpe turbant, &, totus mihi
Multa meditanti adeſſe ne poſſim, vetant:
Etiamque cogunt ſæpius, quàm nos decet,
Meminiſſe, nobis ipſa hæc à Superis data,
Injurias poſſemus ut refellere;

1 Cicero, Orat. pro Roſc. Amer. C. 41. *Quod quò ſtudioſiùs abſconditur, eò magis* eminet, *& apparet.* Orat. pro Cluent. C. 65. Eminet *audacia.* In Verr. L. 5. C. 62. Crudelitas *eminebat.*

Quibus adjumentis Philoſophi minimè indigent.
Rogat ergo Lanium, cornua revellat ſibi.
Monet ille, videat porrò prudens, quid roget:
Id ſine doloris ſensu vix tolerabili
Non poſſe fieri. Falleris, bone vir, ait
Bos obſtinatus: Hæc propago [2] cornea
Senſum ipſa nec habet, nec poteſt progignere:
Neque illa noſtro multùm adhæret vertici;
Labare viſa nuper eſt, cùm paululùm
Obnixus inter mutuùm nexas vepres,
Arbusculasque, mihi patefacerem viam.
Age modò, propera. Lanius ergo paruit:
Sed cùm ille tandem, juſſum quod fuerat opus,
Efficere ſummis niteretur viribus;
Dolore victus repulit odioſam manum,
Immugiensque Philoſophus fûgit procul.
Plerique, facilè dimiſſum iri quæ putant,
Ubi vênit hora, poſſe dimitti negant,

FABULA VIII.

Asella & ejus Pullus. [3]

PULLUS Aſininus in virente pratulo
Lasciviebat [4], exſiliebat, gramina

2 Vox propaginis non modò hominum ſoboli, plantarumve ſurculis ſcrobe ſubmerſis, ſed aliis quoque rebus, quæ propagari poſſunt, ſignificandis idonea eſt. Vide Varron. de L. Lat. L. 7. C. 3. & C. 9.
3 De Launay, Fab. 23.
4 Ovidius, Metam. L. 7. V. 320.
Exſilit agnus,
Lascivitque fugâ.

Floresque pedibus ludibundis proterens:
Nitebat; & tenelli ſpeciem corporis
Lepidam, venustamque adjuvabat alacritas
Feſtiva, comitata ipſa luſibus & jocis.
Aſella, mater credula, hunc talem videns,
Geſtit, triumphat; ſpesque mirificas habet,
Fore, ſingularem ut conſecutus gloriam,
Emineat olim proprium ſupra genus.
Intereà crescit; & aliquot poſt menſibus
Amiſit omnem non modò pulchritudinem,
Sed omnem etiam feſtivitatem priſtinam;
Aſinusque demum evaſit inamoenus, piger,
Stolidusque, bardusque, & Aſino ſimilis patri.
Fabella matres, pupulorum dotibus
Lepidis ſuorum ne nimis credant, monet.

FABULA IX.

Noctua, Cornicula, & Aves aliae [5]

ALIQUANDO, cùm eſſet compoſita [6] nondum dies,
Auſa eſt è triſti Noctua egredi cavo,
Et ſe per auras ferre paulò longiùs.
Quam ſimul aspiciunt, undique advolant Aves,
Circúmque volitant innumeræ, & ipſam ambiunt

Quintilianus, Inſt. Orat. L. 9. C. 4. *Quotidie magis* lascivimus *Syntonorum modis ſaltitantes.*
[5] Gay, L. I. Fab. 40. ſed longè aliter.
[6] Virgilius, Aen. L. I. V. 374.
Ante diem clauſo componet veſper Olympo.
Ad quem locum Servius: *Componet, finiet, ut* (L. 12. V. 109.) *oblato gaudens componi fœdere bellum.*

Certatim, & ſtudio perſtrependi geſtiunt [7].
Tunc illa ſecum: Me reginam ſcilicet
Suam fatentur, & ſalutamt, & colunt
His motibus & his glorioſis cantibus.
Ergo hinc ſuperbit. Quod videns Cornicula:
Fuge, ſtulta, dixit; & tuum propera cavum
Repetere: non modò tibi nullus eſt honos
Habitus; at ipſa ludus es facta & jocus.
Pro laude ſtultus ſæpe contumeliam
Accipit, hanc ſi qua temperet feſtivitas.

FABULA X.

Sturnus & Cuculus.

Dum Sturnus in cœtu avium & geſtit & ſtrepit,
Hùc ſe Cuculum inferre properantem videt;
Et eſſe, non Cuculum, at Accipitrem ratus,
Pavore ſubito commovetur, & ferum
Trepidante pennâ fugere prædonem parat.
Perſpexit errorem; atque diligentiam
Fruſtra timentis turba deridet procax,
Circúmque ludens adſilit, & exſibilat:
Unde ille tanto corrigendum ſe dedit
Pudori, ut etiam maximas contra metûs
Cauſas paratum pectus obfirmaverit:
Quapropter aliquot poſt dies, verum videns
Accipitrem, eodem perſtitit tamen in loco

7 Virgilius, Georg. L. I. V. 387. de avibus:
Et ſtudio incaſſum videas geſtire lavandi.

Intrepidus; at mox unguibus ſævi alitis
Evisceratus, ſtultitiæ pœnas dedit.
Quicumque timidus natus eſt, temerarium
Se facilè, fortem ſe probare non poteſt.

FABULA XI.

Simius ad tabellam elegantem. [8]

PICTAM eleganter belli hominis imaginem,
Suspenſam in aulâ, fortè vidit Simius:
Ha, ha, he [9]! quis, inquit, iſtum imagini meæ
Ornatum, & veſtes tam elegantes addidit?
Ego namque certè is ipſe ſum; hoc meum eſt caput,
Mea hæc labella, hæc mea frons, hæc mea lumina.
Audivit aliquis, & impudentem beſtiam
Refellere ipſis veritatis viribus [1]
Cùm vellet, è pariete detractum objicit
Speculum. Sed ille de malo queritur dolo,
Et objici ſpeculum infidele clamitat.
Abſurda quæque ſomnia ſibi fingere
Fere [2] ſolet, amor quem ſuî ſtultus tenet.

8 Anonymus gallus, Fab. 32.
9 Terentius, Phorm. Act. 2. Sc. 3. V. 64.
Ha, ha, he! homo ſuavis!
Heautont. Act. 5. Sc. 1. V. 13.
C. Ha, ha, he! M. Quid riſiſti?
1 Phædrus, L. 1. Fab. 1. V. 9.
Repulſus ille veritatis viribus,
2 Cicero, de Invent. Rhet. L. 1. C. 29. *Probabile eſt id, quod fere fieri ſolet.*

FABULA XII.

Statua. [3]

JACEBAT urbis inquinata ſordibus
Marmorea moles: hanc peritus Artifex
Detexit, expolivit, pulchram denique
In ſtatuam vertit, & locavit [4] in baſi,
Eò magis laudandam, quò fuerat magis
Abjecta, pluribusque injuriis obnoxia.
  Regia poteſtas ab humili ſi quem loco
Extulit, adorant, qui hunc priùs contempſerant.

FABULA XIII.

Mulier & Speculum. [5]

QUÆ pulchra fuerat, Mulier cùm ſenesceret,
Incepit eſſe turpicula: ſui tamen
Se in lævitate [6] Speculi amabat, ut priùs,
Inſpicere: at inde nulla jam remittitur
Imago, quæ non ejus animo ſuggerat [7]
Augurium triſte de reliquiis omnibus
Venerum & lepôrum penitùs abolendis brevì.

3 Le Noble, Ecole du monde, Fable 13.
4 Phædrus, L. 2. Epil. V. 2.
  Servumque collocârunt æternâ in baſi.
5 L. B. Alberti. De Launay, Fab. 40. D'Ardéne, Fab. 4.
6 Cicero, de Viniv. C. 42. *Id ſid, cùm ſpeculorum* lævitas *&c.*
7 Cicero, de Nat. Deor, L. 3. C. 29. *Huic incredibili ſententiæ ratiunculas* ſuggerit. Ad Attic. L. 12. Epiſt. 44. *Druſo ludus* (dolus) *eſt* ſuggerendus.

Illa ingemiscit, lacrymat; mox irascitur,
Stultissimoque amore vindictæ furens,
Nimis fidele Speculum effringit. Quò tamen,
Quò denique ipsi res redit? Innumera quidem
Fragmenta Speculi per pavimentum jacent;
Sed ipsa totidem specula sunt, quæ singula
Objiciunt dominæ turpitudinem suam.
Abscondere homines vitia quædam dum volunt,
Ea sæpe faciunt clariùs ut appareant.

FABULA XIV.

Rivuli duo.

In geminum abibat fons perennis rivulum:
Unus ad amœnos hortos cùm pertenderet,
Procliviorem in alveum deductus est
Cum honore magno; plumbeis etiam tubis
Est circumseptus, ut saliret commodè;
Lymphisque recidens arcuatis [8], omnium
Recrearet oculos. Alter humilis interim
Latebat, & fruticibus densis obsitus
Fluebat ægrè: subter illapsis tamen
Humum fecundabat aquis: at gratâ licèt
Uligine fabam, cichoreum, cucumim, blitum,
Porrumque, lapathumque, raphanumque, & brassicam
Satiaret, optimosque succos gigneret,
Hunc deserebat merita laus inglorium.

8 T. Livius, L. I. C. 21. *Flamines bigis*, *curru* arcuato, *vehi jussit.*

Dum pompæ inanis artifex extollitur,
Jacet miſerias inter utilis faber.

FABULA XV.

Aquila & Gruis.

PER altiores ætheris liquidi plagas
Volabat Aquila cum Grue: acribus hinc humum
Dum luſtrat oculis, candidam pellem aspicit,
Tali artificio [9] poſitam, ut intuentibus
Referret agni corpus, & caput, & pedes;
Lætâque ſociam voce compellans: Viden
Hunc, inquit, agnum in colle pascentem? Gruis
Reſpondet: Oculos ni tuis habeam pares,
Cernere remotum longiùs mihi non licet:
In hâc tamen regione vidi ſæpius,
Magnis volucribus inſidias cùm tenderent
Agricolæ; & iſtud, quod tibi eſt prædæ loco,
Subvereor, ne fòrs obtegat aliquem dolum.
Itaque cavere oportet ... Odioſa es, tace.
Tam certò hunc agnum, quàm eſſe te Gruem, ſcio.
Sic fata, more fulminis delabitur,
Prædamque inanem viribus totis petit:
At ſub doloſâ pelle cuspis quæ latet
Mortifera, pectus irruentis trajicit.

9 Pellis villoſa baculis aliquot oblongis ita ſuſtinetur, ut in partem ejus eminentiorem ſubrigatur cuſpis firma & latens.

Omnia videre qui putantur, non vident
Omnia: ſed etiam ceteris acutiùs
Quòd videant, cauſa eſt ſæpe cur errent magis.

FABULA XVI.

Ovis & Ranae.

INCAUTA gramen in paludis margine
Cùm carperet Ovis, lubricâ veſtigium
Fallente terrâ, ſubitò in undam decidit,
Hæſitque limo præpedita [1]: mox tamen
Seſe expedire quærit, & quanto poteſt
Conamine pigras inter ulvas ſe movet,
Cœnumque pedibus excitatum diſſipat.
Ranæ indignantes: Noſtra quìd ſic, inquiunt,
Turbare regna pergis & virides domos [2]?
Quid cogitas, inepta & indocilis pecus?
Quin conquiescis? te negas videlicet
Habitare poſſe in hoc lacu: at certè nimis
Es delicata: natæ in ipſo nos ſumus,
Et vivimus contentæ. Reſpondet Bidens:
Regna volo, fateor, ſordida hæc relinquere:
Ignoscite tamen: nata in ipſis non fui:
Hos fabula notat, aliis qui graviter ferunt
Ea displicere, quæ ſibi in primis placent.

1 Lucretius, L. 3. V. 479. Præpediuntur Crura vacillanti.
Plautus, Poen. Act. 4. Sc. 2. V. 6. Præpeditus *ferro.*
2 Vide annot. ad L. 6. Fab. 8.

FABULA XVII.

Canis & Herus.

ACER, fidelis, ſtrenuus, herilem domum
Bene tutam ab omni fure præſtabat [3] Canis.
Quapropter ipſi maximas laudes Herus
Tribuebat ultro, & occurrenti ſæpius
Palpationes [4], & blanditias affatim
Impertiebat; at cibos dabat manu
Parciſſimâ. Ergo clamitat cuſtos miſer,
Et objicit Hero: non ſe blanditiis ali,
Neque macrum refici laudibus corpusculum:
His ſe carere poſſe; tribueret modò
Solidius [5] aliquid, quo repelleret famem,
Nil ſe obſtiturum, cetera quin omitteret.
Juſtos at ille queſtus eluſit jocans,
Famelicoque blandiens multò magis,
Quàm priùs, inanem effudit benevolentiam,
Victumque nihilo liberaliùs dedit.

Largire, dives, pauperi, quibus indiget:
Non es benignus, ſi das, quæ nihil hunc juvant.

3 Cicero, Orat. pro Flacc. C. 13. *Mare tutum* (á prædonibus) præſtiterunt.

4 Plautus, Menech. Act. 4. Sc. 2. V. 43.
Aufer hinc palpationes.

5 Cicero, Orat. in Piſ. C. 25. *Inania ſunt iſta... nihil eſt, quod* ſolidum *tenere poſſit.* De fin. bon. & mal. L. 1. C. 21. *In quibus nulla* ſolida *utilitas.* Terentius, Eun. Act. 5. Sc. 2. V. 32.
Ut ſolidum parerem hoc mihi beneficium.

FABULA XVIII.

Ficedulae duae.

DUAS inopia ad ultimam Ficedulas [6]
Neceſſitatem adduxerat: Vola hinc, ſoror,
Ait una languens, ac debilior alterâ;
I, quære, ſi fòrs invenire aliquid cibi
Potueris: expectabo, dum redeas ferens
Subſidia vitæ: propera verò; nam fames
Me conficit, brevíque me cogat mori.
Omnem illa per agrum quæſituram ſedulò
Se pollicetur, & reverſuram priùs,
Quàm Sol occiderit, ſi minùs ut opem ferat
Caræ ſorori, at ambæ ut intereant ſimul.
  Accelerat ergo, nunc volans, nunc in ſolo
Spatiata, macri infirmitas quantùm ſinit
Corpusculi. Progreſſa paulò longiùs,
Denique oneratam fructibus ficum aspicit
Pulchrisque, maturisque: tum: Bona ô Salus,
Exclamat, hanc tuam, oro, diuturnam mihi
Benignitatem redde! Suaves hinc ſimul
Divellere cibos, & ligurire incipit:
Nec deſinit enim [7], donec ingluviem ſuam

6 Juvenalis, Sat. 14. V. 9.
Mergere ficedulas.
at Martialis, Epigr. L. 13. V. 5.
Cerea quæ patulo lucet ficedula lumbo.
Ficedula autem gallicè *Becfigue.*
7 Virgilius, Aen. L. 2. V. 100.
Nec requievit enim, donec Calchante miniſtro.

Saturavit, & se ingurgitavit plus satis [8]:
Posthac sororis miseriam reminiscitur
Tandem; & repertæ particulam aliquam dapis
Deferre statuit, cujus alma suavitas,
Insinuans, gustum deficientis excitet,
Viresque paulùm reficiat. Verumtamen
Occidere solem cùm videret: Me priùs
Nox opprimat, ait, quàm relictos ad lares
Remeare liceat; mihique præterea sopor
Urgere solito gravior oculos incipit:
Itaque quod ipsa ratio, quod necessitas
Jubet ipsa, faciam; languidos artus bonæ
Tradam quieti; cras ubi præluxerit
Aurora, pennis hinc citatis me feram
Caram ad sororem. Sic loquentis uvidum
Repentè somnus occupat corpusculum,
Ligatque, nec dimittit, usque dum diem
Phœbus retulerit, eamque consuetis aves,
Pecudesque, & homines nuntiaverint sonis.
Evigilat illa, & solvere [9] adstrictam fidem
Sollicita properat; pervenit, delabitur,
Notum ad cubile: at qualis aspicitur soror!
Heu! misera, sursum pedibus extentis [1], jacet
Resupina, mox & spiritus agit ultimos.

8 Terentius, Eun. Act. I. Sc. 2. V. 5.
Accede ad ignem hunc, jam calesces plus satis.
9 Cicero, ad famil. Lib. 10. Epist. 21. *Denuntiat, videam ne fallar: suam fidem* solutam esse: *Reipublicæ ne desim.*
1 Cicero, Acad. L. 4. C. 47. extensis *digitis*. De Orat. L. 2. C. 59. extento *brachio*.

Opem à beato promptam ne expectet miſer :
Copia juvandi quò ſit major, hòc magis
Languere charitatis officium ſolet.

FABULA XIX.

Taurus & Canis.

TAURUM inter & Canem orta magna lis erat,
Internecino [2] ut rem finiri prælio
Neceſſe fuerit. Taurus indignè ferens,
Quòd, tantò inferior cùm ſit, hoſtis audeat
Obſiſtere ſibi, & aleam certaminis
Tentare, in ipſum capite demiſſo ruit,
Creditque adactis jam confoſſum cornibus:
Cæcum at furorem effudit in vacuum aëra.
Namque Canis obſervârat hujus impetum,
Levique ſaltu facilè declinaverat.
Ferocior redit ille: nec refugit Canis;
Aſt ubi propinquare videt adverſarium
Tollentem [3] atroces hiſpido vultu minas,
Occurrit audax, & inopinantis ſimul
Saliens ad fauces, ore diducto occupat,
Mordetque, præſtringitque ſummis viribus:
Et ille miſerâ percitus rabie licèt
Excutere quærat peſtem importuniſſimam,

2 Plinius, Hiſt. L. 8. C. 24. de aſpide: Internecinum *bellum* (habet) *cum ichneumone.*

3 Conſule annot. ad L. 9, Fab. 30.

Fortesque concitare cervicis toros
Non cesset, artubusque sæviat omnibus;
Acer tamen Molossus, quam partem semel
Arripuit, instat premere pertinaciter,
Hæretque pendens, dum devictus ad solum
Procumbat hostis intercluso spiritu.
Male temperatæ immanitati virium
Doctam agilitatem prævalere hinc discimus.

FABULA XX.

Tethys & Halcyon.

INDUXIT olim Tethys [4] dilectam sibi
Halcyonem, in ipso litore incerti maris
Nidum ut locaret; séque promisit fore
Visuram, ab omni parte, quà rerum tenet
Regina clavum, ne quid infortunii
Ipsi adveniret. Credula volucris nihil
Subesse retur, cur fidem dictis neget:
Quapropter omnem repudians metum, parit,
Incubat, excludit ova; pullos educat:
Quos alacres vegetosque, licèt implumes adhuc,
Videns, sibi ipsa gratulatur in sinu,
Pulcherrimæque spem propaginis fovet.
Aliquando curis excitata dulcibus
Cùm pâbula magis [5] delicata quæreret

4 Tethys uxor Oceani: Thetis uxor Pelei.
5 Horatius. L. 1. Epist. 7. V. 43.
Atride, magis apta tibi, tua dona relinquam.

Adhibenda ſoboli, & avolâſſet longiùs,
Repentè ventis ingruentibus ferox
Intumuit æquor; & fragoſum increbuit
Per ſaxa murmur; & remugiit procul
Feralis Echo: trepidat infelix parens,
Timetque natis: revolat extemplò, at videt
Nidumque, pullosque asperis, heu! rupibus
Illiſos, fluctibusque ludibrium datos.
Satius amicum habere nullum, quàm levem.

FABULA XXI.

Ignis & ejus repertor. [6]

QUI primus Ignem [7] reperit, ejus vivido
Splendore captus in ſuos illum ſinus
Recondidiſſe fertur, ne cum ceteris
Hominibus tanti cogeretur vim boni
Communicare. At ille ſic reconditus
Viscera perêdit ſenſim amatoris ſui.
Fabella avari pectoris vitium notat;
Simul indicat, ipſi noxiæ quàm ſint opes.

6 L. B. Alberti.
7 Plinius, Hiſt. L. 4. C. 12. de inſulâ Pyrpile, ſive Delo: *Igne ibi primùm reperto.* & L. 7. C. 56. *Ignem è ſilice* (invênit) *Pyrodes Cilicis filius.*

FABULA XXII.

Taurus & Villicus. [8]

TAURUS ferire cornibus ausus est herum:
Secantur illa. Tunc novum meditans scelus:
Haud vereor, inquit, ne mihi secentur pedes:
Simulque calce Villicum impacto ferit.
Ratio nocendi suppetit semper malis.

FABULA XXIII.

Culex.

E FÆCE vacui cùm esset exortus cadi
Culex, volare cœpit, & pennâ levi
Lustrare magnum inane: sic enim locum
Esse hunc vocandum credit, intra quem vago
Fertur volatu. Sed mox, ut foraminis
Exigui ad oram leniter sese appulit,
Resistit: Ecquod, inquit attonitus metu,
Patulæ, profundæque ostium voraginis
Hoc esse dixerim? Insidias hìc suspicer
Aliquas latêre. Dulce nescio quid tamen
Insueta blandi spirat aura luminis.
Tentanda dubio est in periculo via.
Simul intrat audax: at canalem ut ultimum,
Partim volando, partim rependo, attigit:

8 Benserade, Fab. 118. Le Noble, Fab. 104.

O! clamat, ubi ſum? ſe mihi explicat novi
Quàm vaſta mundi ſpecies. Iſte quàm cadus
Finiri anguſtis jam videtur terminis!
Cellam ergo volitans protinus vinariam
Pervadere omnem geſtit: cùm verò ſibi
Unum videret ejus ex ſpiraculis
Patescere, ſubit impavidus, & ſe [9] foras
Erumpit. Ipſum hìc nova ſubita totum capit,
At maxima, at incredibilis admiratio;
Jamque aspernatur cellæ magnitudinem,
Dum ſpatia vaſta, immensa ſpectat ætheris.
Non magna, mi homo [1], ſunt, quæ tu magna exiſtimas:
Expecta: minima mox videbuntur tibi.

FABULA XXIV.

Templum Bovis. [2]

PELUSIUM olim cùm eſſet advectus recèns
Quidam hospes, Aedem ſtructam magnis ſumptibus
Intravit. Ipſum auguſta molis arduæ
Majeſtas, & mirifica religio loci
Dum variè afficiunt, dumque ſuspenſum tenent,
En Bos verendi adducitur Templi Deus

9 Cæſar, de bel. civ. L. 2. C. 14. *Portis* ſe *foras* erumpunt. Virgilius, Georg. L. 4. V. 368.
Et caput unde altus primùm ſe erumpit Enipeus.
1 Terentius, Andr. Act. 4. Sc. 3. v. 6.
Mi homo, quid iſthuc, obſecro, eſt?
Adelph. Act. 3. Sc. 2. V. 38.
Hau! mi homo, ſanusne es?
2 D' Ardéne, Fable 7.

Pinguis, ſaginâ ſtrangulante [3] debilis,
Tardiſſimisque paſſibus vix ambulans.
Tunc ille talem Ægyptiorum inſaniam
Cùm derideret tacitus in ſuo ſinu,
Meminit, in urbe ſe omnium celeberrimâ
Videre ſtructas paribus impenſis domos,
Amplas, ſuperbas, quarum ſe domini quidem
Quosdam putarent aspectabiles [4] Deos,
Sed hominum ſæpe vix haberentur loco.

FABULA XXV.

Jactator facti incredibilis. [5]

REGIONIBUS è longisquis in patriam redux
Narrabat aliquis falsa multa: quod quidem
Mirum haud videri debet: etenim qui procul
Amant abire, cùm redière, ſic ſolent.
At quædam, veri quæ ſimilia non erant
Cùm venditaret, & quinquaginta pedes
Latum uno ſaltù gurgitem in mauruſiâ
Tellure ſese transmiſiſſe diceret,

3 Ovidius, Triſt. L. 5. Eleg. 1. V. 63.
Strangulat incluſus dolor.
Ibis, V. 592.
Et tua ſic ſtygius ſtrangulet ora liquor.
Statius, Sylv. L. 2. Carm. 2. V. 152.
Non tibi ſepoſitas infelix ſtrangulat arca
Divitias.
Quintilianus, Inſt. Orat. L. 8. Prooem. *Læto gramine ſata* ſtrangulant. L. 11. C. 3. non longè ab init. *Fauces tumentes* ſtrangulant *vocem*.

4 Cicero, de Vniv. C. 4. *Animal*, aſpectabile.

5 Camerarius, Fab. 14. De Launay, Fab. 24. P. Targa, Fab. 60.

Odiofus effe coepit audientibus,
Incredulosque reddidit; & unus: Tibi
Paulò minorem en, inquit latitudinem
Præfcribo: dictis credo, fi ipfam tranfilis.
Infcitè mentientes fabella arguit.

FABULA XXVI.

Vomeres duo. [6]

VOMER jacebat obfitus penetrabili [7]
Rubigine, ut eâ pænè adefum diceres.
Aliquando, folitos poft labores ex agro
Reductum Vomerem alterum, fratrem fuum,
De maffâ eâdem, opificis ejusdem manu
Procufum, aspexit & nitentem & fplendidum;
Et: Unde, quæfo, frater, inquit, fic nites,
Sic fplendes? Ille: Quod vides in me bonum,
Id mihi, ait, omne exercitatio dedit.

FABULA XXVII.

Cuniculus & Venator. [8]

THIMOQUE, ferpilloque paftus, & fatur
Cuniculus agitabat variis motibus,

6 D' Ardéne, Fab. 20,
7 Virgilius, Georg. L. I. V. 93. Boreæ penetrabile frigus.
Aen. L. 10. V. 481. Afpice, num magè fit noftrum penetrabile telum.
8 Le Brun, L. I. Fab. 30.

Saliendo, curſitando, leve corpusculum;
Cùm concitati ſonipedis rapido impetu,
Equitisque crebro ſævientis verbere
Perterritus, antrum repetiit celeri fugâ,
Trepidusque latebram in ultimam ſe condidit.
Poſtmodùm ubi tandem evanuit falſus pavor,
Ad pascua redit; & venatorem videns
Accedere ſenſim timido & ſuspenſo pede:
Ab hoc mihi, inquit, homine nil periculi
Objicitur; etenim placidus eſt, & hunc meum
Videtur ipſe occurſum pertimescere:
Non ſum tamen ulli valdè formidabilis.
Dum ſic miſellus garrit, & ſe decipit,
Homo ille placidus miſſili hunc plumbo necat.
Sæpius, ubi omnia tuta ſunt, homines timent,
Et ſe, ubi timenda ſunt omnia, tutos putant.

FABULA XXVIII.

Salix & Agricola. [9]

In valle aquoſâ, ad humidam pinguiſſimæ
Paludis oram adulta vernabat Salix.
Hinc, in propinquo monte pinus conſitas,
Suspiciens, cùm videret ad cœlum erigi
Verticibus altis ardua inter nubila,
His invidere cœpit, & ſortem ſuam
Despicere: cúmque pauperis cultor loci

9 Le Brun, L. 2. Fab. 8.

Hùc acceſſiſſet, ipſum amaris queſtibus
Inceſſit: In eâ ſe languere jam diu
Triſti, inſalubri valle: morituram brevì,
Ni citiùs ex hoc, humido præter modum,
Nimisque frigente ſolo in montem transferat.
Agricola ſtultis, ſtultus ipſe, paruit
Precibus; valentemque licèt, avulſam ſolo
Natali, in altum tranſtulit montis jugum.
Triumphat [1] illa, ſe carere jam putri
Humore, nec bufonum ſordibus infici,
Nec affici ranarum contumeliis.
Aquilonis autem impulſa primo flamine
Dejicitur, & per ſaxa præcipitans [2] ruit.
Fabella commonet humili natos loco
Ad celſa ne ſe culmina optent evehi.

FABULA XXIX.

Arion & Delphin. [3]

REVISERE volens Græciam, ſuas opes
Et vitam Arion fluctibus commiſerat
Nautisque, fluctuum iras ac furias maris
Immanitate nefariâ ſuperantibus.

1 Cæſar, apud Ciceronem, L. 9. ad Attic. Epiſt. 16. *Meum factum probari ab te* triumpho *gaudio.*
2 Virgilius, Aen. L. 6. V. 349. De Palinuro in aquas decidente:
Namque gubernaclum, multâ vi fortè revulſum
Præcipitans traxi mecum.
Cicero, Orat. pro Rab. Poſt. C. 1. Præcipitantes *impellere, certè eſt inhumanum.*
3 Le Brun, L. 2. Fab. 6. Herodotus, L. 1. pag. 5. Edit. H. Steph. A. Gellius, L. 16. C. 19. Ovidius, Faſt. L. 2. V. 93-119.

Jam vorticofum fentiebatur [4] fretum
Maleæ; Tænariis jam propinquabat ratis
Litoribus: undæ naufragiis compluribus
Infames nullum non modò falubrem metum
Faciunt fceleftis; fed etiam periculum
Paratiores ad fcelus eos efficit.
Statuunt in æquor innocentem Ariona
Dejicere, ut ejus habere divitias queant:
Tumultuantes confilium denuntiant
Fatale: Se ultro mittat in ponti finus,
Nifi fortè malit mitti violentâ manu.
Ille furiofos poffe placari putans,
Quâ præcellebat, arte muficâ; rogat,
Citharâ, ante mortem, ludere liceat fibi.
Sinunt, inane capiat hoc folatium:
Deproperet autem, abfolvat extemplò, monent.
Incepit: homines nil moventur barbari:
At vix canoros audiit Delphin [5] fonos,
Attollit ab aquis caput; & hùc unde advenit
Tam docta cantûs fuavitas, celer adnatat;
Varioque geftu plaudit, & micantibus
Significat oculis, cupere fe, fi fas, opem
Ferre Chitharædo, qui tam mirificè placet.
Quam fimul Arion haud inutilem fore
Benignitatem intelligit, ratem impiam
Relinquit, & Delphinis in dorfum infilit.

4 Ovidius, Pont. L. 2. Epift. 7. V. 59.
Sæpe folent hiemem placidam fentire carinæ.

5 Plinius, Hift. L. 9. C. 8. *Delphinus, non homini tantùm amicum animal, verùm & muficae arti.* Porrò *delphinus* æquè ac del-

At ille dulci & gloriofo pondere
Lætus, fuperbusque, fonis tentantem novis
Pretium [6] vehendi folvere, ad portus vehit
Tænarios, incolumemque reftituit folo.
Sæpe improborum contra vim nefariam
Artibus honeftis debita advênit falus.

FABULA XXX.

Porcus & Felis.

FELEM venustam, udoque leniter pede
Suos fibi usque & usque polientem pilos,
Lepidæque formæ ab arte quærentem novos
Addere lepôres, vidit Porcus, & gravi
Hàc monitione, grunniens, redarguit:
Quid hoc, quid effe dicam, quòd fic anxio
Studes labore futilem elegantiam
Inducere iftis vilibus pilis? putas
Hos effe tanti? ridiculum effe non vides,
Operofè inanes munditias exquirere?
Laboris autem præmium quodnam refers?
Non vera fpecies, at fimulatio, vanitas,
Tua hæc mihi omnis effe forma creditur.
Vis fapere tandem? respice me, fodes [7]: tibi

phin dicitur. Confule Ciceronem, Virgilium, Horatium, & Ovidium.

6 Ovidius, Faft. L. 2. V. 115. de eodem Arione:
Ille fedens, citharamque tenet, pretiumque vehendi
Cantat, & æquoreas carmine mulcet aquas.

7 Horatius, Ar. poet. V. 438.
Corrige, fodes.
Hoc, aïebat, & hoc.
Et fic alibi fæpius.

Imitandum exemplar en me candidè offero:
Nam fugio quidquid elegantiam vocas,
Reputoque luxum; & ſpreto cultu corporis,
Simplex, agreſtis, ac prope horridus ambulo [8].
Sic porcus: at ſic contra Felis incipit:
Ut fortè cura fuerit exquiſitior
Mea omnis in meo excolendo corpore;
Non tu mihi tamen ulla præbes, quæ ſequar,
Exempla idonea: immo quantò te magis
Inſpicio, vitiis (ſi vitia ſunt) in meis
Defixa tantò contumaciùs hæreo.
Nam quis tuam iſtam, præter unum te, ferat
Spurcitiam? Quis non à tuis abhorreat
Moribus, in ipſo qui tibi perſuadent [9] luto
Poſſe inveniri delicias? Te fetidum,
Spurcumque totum non vides? non olfacis [1]?
Nil tale ſentio, inquis; & ideo negas.
Quid tum, ſi olenti non olent ſordes ſuæ?
Decôris adjuvandi ſtudium futile,
Simulationem, vanitatem que exprobras;

8 Horatius, Epo. 4. V. 5.
Licèt ſuperbus ambules pecuniâ.
Epo. 5. V. 71.
Ah, ah! ſolutus ambulat veneficæ
Scientioris carmine.
L. 1. Sat. 2. V. 25.
Malchinus tunicis demiſſis ambulat.
Martialis, L. 3. Epig. 2. ad Librum ſuum:
Cedro nunc licet ambules perunctus.
9 Lucretius, L. 5. V. 109.
Et ratio potiùs, quam res perſuadeat ipſa,
Succidere horriſono poſſe omnia victa fragore.
Terentius, Adel. Act. 3. Sc. 4. aliàs 5. V. 24.
Perſuaſit nox, amor, vinum, adoleſcentia.
1 Cicero, de Divin. L. 2. C. 3. E*as* (res) *cernimus*, *audimus*, *guſtamus*, olfacimus, *tangimus*.

Et me desipere dicis; & sapientiam
Docere vis; mihique te ipsum denique
Imitandum exemplar impudenter objicis:
Abi ergo, propera ad balneum; multùm lava,
Purga, repurga, rade, terge, perpoli:
Postquàm decentibus & modestis moribus
Tandem institueris vivere, & istam sedulò
Abominandam fæditatem abegeris,
Si rursus erudire me monitis voles,
Reverte: forsan tunc mihi facies fidem.
In aliis vitia quàmlibet verè arguas,
Contraria in te si arguantur, nil agis.

FABULA XXXI.

Leo, Filius ejus, & Venator. [2]

Leo cùm jaceret æger, & valdè senex,
Sese intellexit esse morti proximum.
Accedere igitur Filium hæredem suum
Jussit, &: Extremum hoc, inquit, est, quod te monet
Pater: paternum nomen & avitum decus
Metuendâ sanè virium præstantiâ,
Summâque virtute animi pulchrè sustines,
Novi equidem: at istis dotibus magnis parem
Hùc usque, fili, perspicere prudentiam
In te nequivi: quod tamen certò scio

2 Le Brun, L. 3. Fab. 14.

Bonum esse maximum: & mihi debes credere,
Quem nempe docuit usus vitæ longior.
Difficile perquàm est, inquies, ubi impetus
Fervet ab amore prædæ, & in cædem rapit
Violentus, iras temperare, frangere.
Fateor: priùs dispicere nil tamen vetat,
Hostisne, quocum non expediat congredi,
Occurrat; an, quem petere prudenter queas.
Age porrò, monitor ne severior tibi
Videar, age, sino, quadrupedantes [3] belluas
Quascumque pete, persequere: sed animal bipes
Unum est,ferum,audax, callidumque: hominem vocant:
Huic, nate, bellum non modò cave ne inferas;
Sed ejus etiam veritus occursum fuge.
  Promisit ille se obsecuturum patri:
At postmodùm superbæ cessit indoli;
Et cùm per avia [4] nemorum quodam die
Vidisset hominem, Getulum, inquam [5], spiculo
Armatum acuto, venatorem callidum,
Acerrimumque; se furoris impotens
Inferre contra non timuit. Improvidum

3 Virgilius, Aen. L. 11. V. 614.
Perfractaque quadrupedantum
Pectora pectoribus.
Ovidius, Metam. L. 12. V. 450.
Qui Quadrupedantis Oëcli
Fixit in averso cornum sine cuspide vultu.

4 Ovidius, Metam. L. 1. V. 479.
Impatiens, expersque viri, nemorum avia lustrat.

5 Horatius, L. 2. Sat. 8. V. 26.
Nam cetera turba.
Nos, inquam, cenamus aves, conchylia, pisces,
Longè dissimilem noto celantia succum,

Paratus ille recipit; adverſo ferit
Mucrone; & inſtat; & moribundum dejicit.
Prudentia comes ſi non adfuerit, vigor
Nocet animique & corporis, nedum juvet.

FABULA XXXII.

Mus, Muſtela, Vulpis, & Lupus [6]

NUCEM rapuerat furtim, eâque Mus dape
Bellè refectus, cùm rediret ad cavum;
Hunc aspicit Muſtela, perſequitur, capit,
Comeſtque: ſed mox irruens ipſam necat,
Pariterque mandit Vulpis: Lupus hanc denique
Famelicus apprehendit; & ſimul vorat
Vulpemque, Muſtelamque, Muremque, & nucem.
Potentiores ſæpe Latrones frui
Latrunculorum [7] ſcelere, fabella indicat.

FABULA XXXIII.

Chorda Lyrae argentea.

CÙM Francicam olim vellet in Academiam
Penetrare, mortuique Conrarti [8] loco
Succedere vir inſignis antiquo domûs

6 Le Brun, L. 4. Fab. 26. ſed aliter.
7 Cicero, Orat. de Prov. Conſ. C. 7. *Res in Sardiniâ cum maſtrucatis* (id eſt pellitis) latrunculis *geſta.*
8 Valentinus Conrart obiit anno Chriſti 1675, ætatis ſuæ 74.

Splendore, at imperitus æquè ac nobilis;
Contagionem talis exempli timens
Patrovius [9], hâc prohibere fabellâ malum
Tentavit, & ita ſocios allocutus eſt: [1]
Lyram optimam olim Græculus coemerat;
Elicere ſuaves unde didicerat ſonos:
Ex nervis autem bubulis, quibus Lyræ
Vigebat omnis bene canora ſuavitas,
Attritus unus rumpitur demum ac perit:
Quod ille damnum ut reparet, ad novam putat
Et inuſitatam ſibi recurrendum viam;
Sibique plaudens in ſinu, ruptum amovet
Nervum, & reponit chordam, amens! argenteam:
At mox pœnituit; namque planè contigit,
Lyra ut priorem amitteret ſymphoniam.

FABULA XXXIV.

Nux & Jupiter.

RAMIS, in orbem [2] circinatis & ſuum
Seſe ad cacumen ſenſim componentibus,
Ornata Nux, habebat, quod lepido ſatis
Recrearet aſpectu oculos tranſeuntium:

9 Olivarius Patru anno 1681, annos ipſe 77 natus, mortuus eſt.

1 Hiſtoriam hanc omnem refert Olivetus, pag 168. Hiſt. Acad. Gall. Edit. in 12. 1730. to. 2.

2 Plinius, Hiſt. L. 17. C. 12. de quibusdam arboribus magnis. *In orbem ramos* circinant.

At ſterilis erat: hoc ergo ut opprobrium ſibi
Eximere vellet, ſæpius oravit Jovem;
Cedensque precibus importunis Jupiter
Fecunditatem tribuit; qui recogitans
Sortem futuram: Nunc, ait, nunc te juvat,
Quod impetrâſti, ſed nocebit poſteà.
Etenim illa fructus & bonos & plurimos
Cùm protuliſſet, aliqua vix maturitas
Acceſſerat, ſtatimque feminæ, viri,
Pueri, puellæ lacerant ipſam & verberant,
Fuſtesque, lapidesque impigrâ ingerunt manu.
  Fabella ſpectat ad hominem, qui vixerat
Bene & beatè, quamdiu ſcripſit nihil;
At comparare nomen ubi voluit ſibi,
Auctor repentè factus, infelix fuit.

FABULA XXXV.

Sol & Nebula.

TEPENTE miſſis ex humo vaporibus
Conflata, radios Nebula Solis igneos
Bibebat [3] avidè &, ipſa quam receperat,
Lucem refundens usque ad extremos ſinus,
Tota rutilabat aureis fulgoribus;

3 Juvenalis, Sat. XI. V. 201.
Noſtra bibat vernum contracta cuticula ſolem.
Virgilius, Georg. L. I. V. 380. Et bibit ingens
Arcus.

Fixos & in ſe obtutu jucundiſſimo
Cùm detineret oculos intuentium,
Superbiebat, &: Profectò publicis
Dignam, inquiebat laudibus me judico,
Quam tantus ornat tamque conſpicuus decor.
Levibus intereà Sol ad occaſum rotis
Devexus inclinatur; ac demum occidit:
Cujus ubi raptum lumen eſt, miſeræ ſimul
Nebulae corusca dignitas omnis perit.
 Fabella fragilem noſtra fortunam indicat
Quæcumque pendet à favore Principum,

p. 403.

Egid. Verhelst inv. et Sc. L.13. F.1. Manhem.

FABULARUM ÆSOPIARUM

LIBER DECIMUS TERTIUS.

FABULA I.

Gibberorum Civitas. [1]

Ligeris ad undam, Aurelianâ [2] non procul
A Gente, quædam Civitas olim extitit,
Cujus coloni gibbere [3] inſignes erant
Omnes ad unum quisque ſuo. Hùc devenerat
Corpore vir erecto, & humeris, veluti decet,

[1] Le nouveau Gulliver, to. 2. Varro, de re ruſt. L. 3. C. 9. *Gallinæ Africanæ ſunt grandes, variæ, gibberæ.*

[2] Santolius, carmine in P. Cambutium Episcopum Aurelianenſem, pag. 32. operum; Edit. Paris. 1698; inſcitè corripuit ſecundam Aureliæ ſyllabam in hoc verſu:

Ingredere Aureliam, quæ te ſuſpirat & ardet:

quem verſum, prorſus alioquin inelegantem, octies in hoc eodem carmine recurrentem exhibet. Aurelia, ſive Aurelianis, & ejus, ut ferunt, conditor Aurelianus, ab Aurelio, qui græcè Αυρήλιος. Quod ſpectat autem ad Gentem Aurelianam, multos ibi naſci vel claudos, vel gibberos, notum eſt.

[3] Plinius, Hiſt. L. 8. C. 45. *Syriacis* (bubus) *non ſunt palearia, ſed gibber in dorſo*

Senſimque molliterque ſubſidentibus.
Excipitur ille, quocumque inferat gradum,
Sannâ, cavillâ, & acribus conviciis:
Et ſic habetur, donec aliquis denique
Occurrat medius, ceteris humanior,
Qui turbam inanem ſummovens, & increpans:
Quænam iſta, Cives, morum acerbitas, ait,
Indocta, iniqua? cur vexatis hospitem
Bonum, ut videtur, & innocentem? cur grave
Opprobrium additis ejus infortunio?
Ullone crimine alligatum creditis,
Quòd forte noſtrâ deſtitutus ambulet,
Iſtoque, quo nos gaudemus, honeſtiſſimo
Creârit ipſum gibbere carentem Deus?
Fabella magnam ad Nationem pertinet,
Quæ vitia quædam quia probat nunc & colit,
Ea vellet omnibus eſſe virtutum loco.

FABULA II.

Bufo & Muſtela ſilveſtris. [4]

DEFORMITATE corporis fœdiſſimâ
Coopertus undique, & veneno turgidus
Bufo pigræ paludis udâ in margine
Cubabat: hinc ſilveſtrem Muſtelam [5] aspicit,
Atque ſimul oculos tabidâ infectos lue,

4 D' Ardéne, Fab. 35.
5 Plinius, Hiſt. L. 29. C. 4. *Muſtelarum duo genera: alterum ſilveſtre: diſtant magnitudine.* Muſtela ſilveſtris tenuior.

Et turpiter eminentes in eam conjicit,
Vibratque virus, aspectumque mutuum
Sollicitat, ut intuentem obtutu fascinet:
Tum latera, ſufflans, horridamque agitat cutem,
Et ore patulo ſpiritus teterrimos
Emittit, occultâ attrahendi præditos
Virtute. Magno ſe objici periculo
Intelligit Muſtela; hunc adverſum tamen
Contra intuetur, &: A monſtro, inquit, allici
Tam turpi, tamque abominando me ſinam?
Horresco reputans! ſatius, heu! fuerit mori.
Sed allicietur miſera, & morietur ſimul.
Nam Bufo poſtquàm vidit attonitam metu,
Et inquietam, & aspicientem identidem,
Cubare perſeverat in eodem loco;
Neque verò ſegniùs interim corpusculis
Miſſilibus inſtat prædam circumſcribere:
Quorum illa jam non affluentiam valens
Sufferre, reſilit, ſubſilit, quærit mali
Effugium, nullumque invenit, patulo niſi
Hoc ipſo in ore, quod refugit abominans:
Húcque tamem, hùc jam non confugere non poteſt:
Et morte pejus mortis obviæ moram,
Infatuata, malum existimat, nec ſuſtinet;
At in ſepulchrum, quod ſibi paratum videt
Hiare, ſese capite prono conjicit.
  Trahit aliquando vitium, vel formâ truci
Horribile: quid agat ſpecie blandâ ſubdolum?

FABULA III.

Cerva & Bos.

PER viride pratum Cerva cùm erraret, Bovem
Aspexit herbis reficientem ſe novis:
Accedit, & ſic alloqui prior incipit:
Nihil audiiſti de facinore nobili
Leonis, hìc qui regnat in viciniâ,
Et montis ad radicem in exeſo ſpecu
Solet habitare? laudes ejus inclitas
Omnia etiamnum reſonant: & quotidie
Ingens ad ipſum, gratulandi gratiâ,
Undique caterva belluarum confluit:
Cúmque generoſum prædico, ſciens loquor;
Rei omnis actæ magna nempe pars fui.
Nam ſola nuper proximo in ſaltu famem
Sedare dum quæro apicibus tenerrimis
Ramusculorum, noſter accurrit Leo
Repentè, & inſcienti ſe mihi objicit,
Clauſæque denſis hinc & hinc arbusculis;
Et ipſe ſpatium callis anguſti occupans,
Præcludit omnem prorſùs effugio viam.
Cohorrui; & miſella (quod ſupererat) accidi [6]
Regis famelici ad pedes, genibus [7] minor.
At ille motus miſericordiâ, gulam

6 Cicero, L. I. ad Attic. Epiſt. 14. *Ad pedes omnium Singillatim accidente Claudio.*

7 Horatius, L. I. Epiſt. 12.
Jus imperiumque Phraates
Cæſaris accepit, genibus minor.

Compescuit; ſuæque victor indolis,
Incolumem abire me permiſit; & loco
Ceſſit, tremendâ ne ejus ex præſentiâ
Frigidus inertem detineret me pavor.
Bos ruminatur [8] omnia hæc, & ſenſibus
Reponit [9] imis; & re adextremùm ſatis
Conſideratâ: Se tibi Leo obtulit
Inopinanter, ait; & quidem famelicus,
Ut reris: at ego veriùs forſan putem
Saturum fuiſſe; & (pace cum tuâ bonâ
Dictum, oro, fuerit) viſa tu forſan quoque
Macra nimis esca, nec ſatis, tam nobile
Tergere [1] palatum, digna: ſed ne pertinax
Tibi eſſe videar, eſto, ſiccis faucibus
Venerit, abierit; teque cùm dimitteret
Incolumem, ſanctis legibus clementiæ
Sit obſecutus: at nec idcirco tamen
Deſcendere cogar in tuam ſententiam;
Neque recta ratio credere unquam me ſinet,
Ita eſſe penitùs mutatam ejus indolem,
Ut ſine periclo à ceteris animantibus
Deinceps adiri poſſit: immo hæc omnium,
Quam dicis, exorta undique admiratio,
Quòd te innocentem non voraverit Leo,
Veſci innocentum carnibus ſolitum probat.

8 Vide annot. ad L. 6. Fab. 2.

9 Virgilius, Ecl. 3. V. 54.
Senſibus hæc imis (res eſt non parva) reponas.

1 Conſule annot. ad L. 4. Fab. 7. Latinè autem *tergo* æquè ac *tergeo* dicimus.

Fabella multos ad Potentes [2] pertinet,
Qui calamitoſum in vulgus aliquando ſuam
Crudelitatem adhibere [3] ſi neglexerint,
Humanitatis laudem apud ſtultos ferunt.

FABULA IV.

Bos & Asinus. [4]

In prato eodem Bos & Aſinus gramina
Tondebant: ille ſeligebat, quæ magis
Sibi placitura & profutura crederet:
Hic quælibet carpebat, & promiscuè
Omnia vorabat. Quod videns Bos, admonet
Non omnia eſſe bono ſapore prædita;
Exploret ergo, & ex guſtatu judicet,
Quorum ſaliva [5] ſit potior. Aſinus refert:
Mihi ſaliva par & una eſt omnium.
Latina quævis, dum latina nomine
Vocentur, opera quosdam lectores juvant.

2 Cicero, ad famil. L. 9. Epiſt. 16. *Ne quid temere dicam, aut faciam contra* Potentes. Phædrus, L. 2. Fab. 6.
Contra Potentes nemo eſt munitus ſatis.

3 Cicero, Orat. pro Domo ſuâ, C. 23. *Crudelitatem expromo, quam in ipſum me ac meos* adhibuiſtis. Orat. in Ant. 3. C. 7. *Diem edicti* obire neglexit. Oratoris, C. 23. *Verba etiam verbis quaſi* coagmentare negligat.

4 Le Brun, L. 1. Fab. 3.

5 Plinius, Hiſt. L. 23. C. 1. *Sua cuique vino ſaliva.* Perſius, Sat. 6. V. 24.
Nec tenuem ſolers turdorum noſſe ſalivam.

FABULA V.

Hoſtis beneficus.

SCELERATUS Hoſtis aliquem dum gladio petit,
Foditque; vomicam [6] aperuit inſanabilem;
Plagamque ſe feciſſe letalem ratus
Abiit: at ille, ſubitus ubi paulùm dolor
Remiſit, ſenſit inteſtinâ ſe lue
Levatum: mox & rediit antiquus vigor.
Inimica amicâ ſæpe plus prodeſt manus.

FABULA VI.

Apelles & Sutor. [7]

DICITUR Apelles, tabulam ubi perfecerat,
Cenſuræ ſolitus publicæ hanc exponere,
Poſt pergulam [8] ipſe cùm lateret interim
Attentus, & avens [9] ſcire quid quis carperet.
Morem ergo ſervans hunc ſuum, quamdam omnibus
Examinandam imaginem pictam dedit,
Quâ delicatos crepidis indutam pedes

6 Cicero, de Nat. Deor. L. 3. C. 28. *Nec Herculi Dejanira nocere voluit, cùm ei tunicam ſanguine Centauri tinctam dedit; nec prodeſſe Pheræo Jaſoni is, qui* gladio vomicam *ejus* aperuit, *quam ſanare medici non potuerant.*

7 Le Noble, Conte I. Ecole du monde, Fable 29.

8 Plinius, Hiſt. L. 35. C. 10. *Idem* (Apelles) *perfecta opera proponebat in pergulâ tranſeuntibus* &c. Pergula autem Ulpiano eſt locus ad exponendas merces idoneus.

9 Horatius, L. 2. Sat. 4. V. 1.
Non eſt mihi tempus aventi
Ponere ſigna novis præceptis.

Venerem fuiſſe expreſſam nonnulli volunt.
Judicia poſtquàm varia variorum audiit;
Acceſſit Sutor, qui ſupercilio gravi,
Tetricoque vultu, multum de cenſoriâ
Severitate referens [1], judicium quoque
Expromere ſuum voluit, & crepidas notans
Damnavit. Artem propriam quisque artifex
Cenſendus eſt callere, & audiendus eſt,
Secum ait Apelles: quidquid erratum mihi
Notatur hâc in parte, corrigam libens.
At ille, meritò qui ſibi Sutor bonus
Forſan videri poterat, ſtultè credidit
Se poſſe ad alia judicando progredi.
Quod ſimul Apelles ſenſit, indignè tulit;
Et ex latebrâ proferens ſubitò caput:
Ne Sutor, inquit, ſupra [2] crepidam judicet.

FABULA VII.

Hirundo & Ardea

HIRUNDO terras & lacus cùm raderet [3]
Celeribus alis, & videret Ardeæ
Conatus ægros ut ab humo ſe tolleret,

1 Juvenalis, Sat. I. V. 65.
Et multum referens de Mecænate ſupino.

2 Hæc omnis Hiſtoria narratur à Plinio, loco jam citato: qui & Apellem inducit, *denuntiantem ne ſupra crepidam ſutor judicaret. Quod ab eo*, inquit, *in proverbium venit.*

3 Horatius, L. 2. Sat. 6. V. 25.
Sive aquilo radit terras.
Virgilius, Aen. L. 5. V. 217. de columbâ:
Radit iter liquidum, celeres neque commovet alas.

Contempſit illam præ se, &: Alites, ait,
Iſtæ, quæ tantam corporis molem gerunt,
Artem volandi vix ſciunt: at poſtmodùm
Hæc eadem ad alta cùm volando nubila
Se ferret [4], & coruscas nimborum domos [5]
Superaret; vidit, & ſtupens obmutuit.
Raró facilitas grandibus inceptis adeſt.

FABULA VIII.

Jupiter, Phoebus & Paludes.

In ſummum Olympi verticem convenerant
Dei frequentes ac Deæ ipſo cum Jove;
Solemque, quòd ſplenderet ſolito illuſtriùs,
Cùm mirarentur, atque cauſam quærerent,
Hanc vidit, & ſic explicavit Jupiter:
Latè patentes Phœbus exoriens agros
Juvare radiis maximè efficacibus
Inceperat: vicinis at Paludibus
Æſtus videtur nimius, intolerabilis;
Hanc ergo quærunt à ſuis moleſtiam
Removere finibus: & ut officiant ſimul,
Quantamque poſſunt turpitudinem inferant
Sideri odioſo, ebulliunt [6], limum excitant

4 Virgilius, Georg. L. I. V. 364.
Altam ſupra volat Ardea nubem.
5 Idem, ibid. V. 371.
Eurique zephyrique tonat domus.
6 Cato, de re ruſt. C. 105. Edit. Ald. *Ubi* ebullibit *vinum, ignem ſubducito.* Cicero, Tuſcul. L. 3. C. 18. *Si virtutes* ebullire *volent & ſapientias.*

Fœdum, veterrimoque corruptum ſitu;
Vaporibusque putribus nebulas graves
Couflant, & abigunt ſplendidum adveſùs jubar.
Nihil commotus, ut decebat, Sol tulit
Injuriam: ad ſe, male repulſos, attrahens
Radios coegit: & arbitratus hoc ſatis
Sibi glorioſum, ſpectatores ſi Deos
Solos haberet, ſuperiores ætheris
Illuminandas ad regiones vim ſuam
Convertit omnem: hinc illa lux videlicet,
Fulgore quæ vos inſuëto perculit.
Juſtum & beneficum fabula indicat virum,
Qui dum, furenti obnoxius calumniæ,
Opprobria ſuſtinet; interim, plaudentibus
Superis, triumphat laude cumulatus novâ.

FABULA IX.

Mors & ejus Miniſtrae. [7]

PROMISERAT Mors, ſede regali ſedens,
Inſigniori munere donandam ſuis
Unam è Miniſtris, quæ ſe præter ceteras
Idoneam perdendum ad humanum genus
Oſtenderet. Igne exæſtuans multo Febris
Sua maleficia extollit, auget, explicat
Contentione magnâ: deinde Cachexia [8],

7 Gay, L. I. Fab, 46.
8 Celſus, de Medicinâ, L. 3. C. 22. *Malus corporis habitus eſt.* Cachexia autem, & Melancholia, & Apoplexia quas ille memorat,

Cheiragra, Podagra, Melancholia, Apoplexia
Suam tuentur caufam nihilo fegniùs:
At palma demum Intemperantiæ datur:
Et Mors: Huic, inquit, ne invidete præmium;
Nam digna certè eft: illa vos videlicet
Aliasque peftes multas una procreat.

FABULA X.

Paffer & Accipiter.

Ad murum affixâ Paffer in lagunculâ
Nidum pofuerat: vênit hùc famelicus
Accipiter: aditus cum lagunculæ foret
Anguftior, intrò poffet ut fuccedere,
Exertis prædam attrahere tentat unguibus.
Paffer latibuli in parte prudens ultimâ
Se contineret; nil erat periculi;
Verùm latronis aufus ad nefarios
Irâ incitatus: Téne fic lentus feram,
Scelefte, noftras etiam grafsari in domos?
Dixit; fimulque adverfùs hoftem fe ferox
Infert, ut oculos fodiat. At vix hunc fibi
Occurrere fentit Accipiter, ungues vafer,
Similis timenti, retrahit; atque ubi foràs
Erumpere prono capite Pafferem videt,
Irruit, & obluctantem fruftra, & in cavum

characteribus latinis potiùs exprimendæ nobis vifæ funt, quàm græcis.

Remeare fruſtra jam volentem corripit,
Educit, aufert; moxque lacerat, & vorat.
Tenues monentur, ut Potentum injurias
Discant pati, ne gravius arceſſant malum.

FABULA XI.

Myrtus & Quercus. [9]

PUSILLA Myrtus invidebat Quercui:
Sed agricolarum repetitis mox ictibus
Hanc ſauciari, denique everti videns,
Humilior etiam optavit eſſe, quàm fuit.
Dejicere Summos grandibus Sors invida
Gaudet ruinis, dum Infimi tutò latent.

FABULA XII.

Puer & Felis.

CIBOS manu tenebat, quos identidem
Mordebat & minuebat obambulans Puer:
Odore capta Felis æquis paſſibus
Ut comitabatur, & videbatur ſimul
Geſtuque corporis, oculisque mitibus
Blandiri, adulari [1]; ejus erga ſe putat
Hunc eſſe amorem credulus Puer; & bonam

9 Le Noble, Fable 118.
1 Ovidius, Metam. L. 14. V. 258. de hominibus in beſtias mutatis.
Quin etiam blandas movêre per aera caudas,
Noſtraque adulantes comitant veſtigia.

Tribuit ciborum partem, officii præmium:
Sed ore Felis vix tenuit avidiſſimo,
Quod appetebat, abiit, aufûgit procul.
Tunc ille: Me, inquit, non ſequebare, at cibos.

FABULA XIII.

Cicada & Hirundo. [2]

CICADA raucis cuncta dum replet ſonis,
Bene eſſe patulis omnium auribus putat;
Sed garrientis ferre vocem non poteſt
Hirundinis; & conviciatur; & vocat
Nimis loquacem, & garrulam præter modum.
Convicium illa ſic refellit: Tu mihi
Loquacitatem, tu garrulitatem exprobras,
Hominibus, & avibus, & pecudibus quæ ſoles
Faſtidium creare per totam diem
Tuâ iſtâ voce ſtridulâ? Hoc retine memor:
Objicere ſtultum eſt ea quæ [3] peccas maximè.

FABULA XIV.

Ovis tonſa.

INVITA nuper & reluctans in manus
Tonſoris avidi tradita fuerat Bidens,

2 D'Ardéne, Fable 6.
3 Cicero, de Nat. Deor. L. I. C. 12. Xenophon *eadem* fere *peccat*, Ovidius, Pont. L. 3. Epiſt. 7. V. 10.
Talia peccandi jam mihi finis erit.

Suamque lanam amiſerat planiſſime [4].
Nunc prata mollia atque vernantes agros,
Nuda quidem, at expedita, dum perambulat,
Seſe ipſa, doctior, arguit imprudentiæ,
Quòd impatienter dentem acutum forficis,
Cùm tonderetur, tulerit: nam totum antea
Sudore corpus diffluebat: & locus
Erat, ait, metui, tentaret ne denique
Furtiva ſcabies humidam nimis cutem.
Hic ſæpe prodeſt, qui ſupervacua abripit.

FABULA XV.

Catellus & Moloſſus. [5]

CATELLUS ab herâ, nobili mulierculâ,
Quia ſese amari ſentiebat, arrogans
Petulansque factus inde eſt; & quoties ſibi
Quidam Moloſſus, ingenio mitis quidem,
Sed acer animo, præpotensque viribus,
Occurreret, eum provocabat: at ſtatim
Hinc ſe amovebat ille, non dignum putans
Honore pugnæ tam puſillum & imparem:
Tamen aliquando propiùs inſtantem videns,
Et perſequentem; ſentiensque etiam feris
Rabidisque morſibus enitentem lædere,
Concepit iras, & inopinatò irruens

4 Terentius, Phorm. Act. 4. Sc. 4. V. 5.
Ad reſtim mihi quidem res rediit planiſſimè.
5 De Launay, Fab. 13. ſed aliter.

Arripuit ejus auriculas ac discidit;
Flentemque [6], totisque ejulantem viribus,
Suam remiſit nobilem ad mulierculam.
Fabella quoddam genus homullorum procax,
Potentiores ne laceſſat, admonet.

FABULA XVI.

Musca & Caccabus. [7]

Cibis refertum jurulentis Caccabum [8]
Circumvolabat Musca, pingues halitus
Secuta: facilem quærit epulandi viam;
Et via ſi facilis ipſi nulla ſuppetat,
Tentare ſtatuit etiam difficillimam:
Nam ratio cogit imperioſior, fames.
Commodus hiabat, diſcedente operculo,
Aditus: hàc permeare ad optatos cibos
Poteſt facillimè; at remeandi poſtmodùm
Ne ſibi facultas nulla ſit, valdè timet.
Invitat esca, territat periculum:
At inedia tamen excruciat famelicam
Intereà. Quid agat? Eſto; Mors, inquit, mihi
Parata in iſto pulmentario excubet:

6 Flere non eſt ſemper lacrymas emittere. Virgilius, de Philomelâ, Georg. L. 4. V. 514.
Flet noctem, ramoque ſedens miſerabile carmen
Integrat, & moeſtis latè loca queſtibus implet.

7 Benſerade, Fab. 90. P. Targa, Fab. 21. Verdizotti, pag. 146.

8 Statius, Sylvar. L. 4. carm. 9. V. 45.
Alborum calicum atque caccaborum.

Non ita videtur esse formidabilis,
Ut altera illa, quæ me conficeret fame.
Si denique mori me necesse est; hanc volo
Eligere mortem, quæ me saturatam opprimat.
Nec tam periculosa fortè, quàm putes,
Illìc mihi esse comperientur omnia:
Nidore certè pellicior suavissimo;
Et ipse fumus felix augurium canit.
Dixit; subitque gurgitis blandi ostium
Fatale, delicatamque in voraginem
Delabitur: ibi mox repletur, & perit.
Egere miserum est, at miserrimum bonis
Abundare ita ut inundet affluentia.

FABULA XVII.

Agricola & Apes duae. [9]

AGRICOLA fortè Apes duas offenderat,
Et excitârat, ut animosè quærerent
Se vindicare: bombis una comminans
Prænuntiis, adversùs hostiles genas
Involat: is autem monitus: Accede hùc modò,
Ferocula [1], inquit, cum tuis minaciis [2],
Accede: faciam, tam grave hercle sentias,

9 D'Ardéne, Fab. 28.
1 A. Hirtius, de bello Africano, Cap. 16. *Quid tu, inquit, miles tiro, tam feroculus es?*
2 Plautus, Rud. Act. 3. Sc. 5. V. 16.
Minacias ego istas flocci non facio tuas.
Trucul. Act. 5. Sc. 1. V. 56.
Melius te minis certare mecum, quàm minaciis.

Ut nullum aliud ſenſura ſis poſthac malum:
Jamque parat ictum: at altera interim ſilens
Furtim appropinquat, & inimicam fortiter
Nec-opino ſese [3] mittens in cutem impetu,
Diræ ultionis imprimit memorem notam.
Eò eſt nocentior ira, quò eſt occultior.

FABULA XVIII.

Agricola & Perticae.

AGRICOLA ſilvam ingreſſus, ut perquireret,
Si quam inveniret perticalem [4] arbusculam,
Rectamque proceramque, conſpexit ſtatim
Unam inter alias, qualem ſuccidi & capi
Ipſe expetebat uſus: & minimè quidem
Hanc improbavit ille; ſed aliam tamen
Speravit aliquam ſe reperturum fore
Præſtantiorem: coepit ergo progredi,
Aciem oculorum ſedulò circumferens:
Sed cuncta ſordent, animum ſi reflexerit
Ad illud ipſum quod neglexit tollere.
Intereà magis atque magis in ſilvæ intimos
Penetrat receſſus; & viarum ambagibus
Fallitur; iterque vult relegere, nec poteſt
Multúmque & fruſtra ſe fatigatum gemit:

3 Cicero, Orat. pro Milone. C. 28. *Vota enim faceretis, ut in eos* ſe *potiùs* mitteret, *quàm in veſtras poſſeſſiones.*

4 Columella, L. 4. C. 31. Perticalis *fere ſalix eumdem agrum, quem viminalis, deſiderat.*

Demum tamen ad hanc, respuiſſe quam dolet,
Arbusculam, at poſt longos circuitus, redit:
Ipſamque properans cædere: Nunc, inquit, ſcio,
Sæpe hæc bona eſſe præferenda ceteris,
Quæ veſtiganti maximè ſunt obvia.

FABULA XIX.

Cicindela & Luscinia.

LUSCINIA quondam dum ſuper lauro ſedens
Noctem canoris mulcet æſtivam ſonis,
Cicindela [5] ignes jactare incepit ſuos,
Et gloriari, rata ſe, & eſſe dictitans
Terreſtre ſidus. Luscinia ſic admonet:
Nunc tibi tenebræ cùm favent, micas quidem
Inſignis aliquo lumine; ſed umbram ſimul
Expulerit, & te publica lux afflaverit [6],
Turpicula beſtia, qualis es, videberis.
Fabella multos ad ſcriptores pertinet.

FABULA XX.

Sol & Luna. [7]

CLARISSIMUM Sol retulerat mundo diem:
Debere ſe ejus lumini, quòd emicat

5 Plinius, Hiſt. L. 18. C. 26. *Lucentes veſpere per arva Cicindelæ.* Cicindela gallicè *Ver-luiſant.*
6 Virgilius, Georg. L. 1. V. 250.
Nosque ubi primus equis Oriens afflavit anhelis.
7 La Motte, L. 2. Fab. 12.

Luna inter umbras noctis, obliviscitur;
Invidet; &: Ista, quæ leves mortalium
Oblectat animos, lux, ait, ambitiosior [8]
Toleranda non est: quæ quidem tota obrui
Si fortè nequit, intercipi tamen potest
Obstante nostri mole vastâ corporis.
Livoris ergo aculeis haud mollibus
Agitata, properat lucidam Solis facem
Eripere nobis; & media interlabitur,
Immane dorsum obvertens, & suum simul
Dedecus: opacam sic enim caliginem
Inducit terris; horrificoque territat
Monstro imperitum vulgus, nedum recreet:
Ac luce demum se carentem propriâ,
Splendere nobis ex alienâ, nos docet.
Fabella scripta est hominibus stultè invidis.

FABULA XXI.

Libri duo. [9]

LIBRI duo, alter pergameno [1] tegmine
Malè coopertus, alter autem turcicâ
Membranâ amictus & illito circùm undique

8 Plinius, Hist. L. 5. C. 15. de Jordane: *Amnis amoenus, &, quatenus locorum situs patitur*, ambitiosus. Horatius, L. 1. Od. 36. V. 20.

Lascivis ederis ambitiosior.

9 La Motte, L. 4. Fab. 9.

1 Plinius, Hist. L. 13. C. 11. *Varro membranas pergami tradidit repertas.* Isidorus, Origin. L. 6. C. 11. *Pergameni Reges cùm chartâ indigerent, membranas primò excogitaverunt.*

Auro refulgens, in tabernâ cùm ſuper
Tabulato eodem ſtarent contigui; nitens
Hic elegansque totus indignè tulit,
Quòd cogeretur iſtum turpem & ſordidum
Habere ſocium. Advênit intereà, libros
Cupidus emendi, vir peritus & ſagax.
Speciofo qui ſuperbit ornatu, ſtatim
Offertur: at vix aliquot ille paginas
Inſpexit, hominis eſſe nugacis videt
Opus inficetum, & indignatus abjicit.
Convertit hinc ſe ad alterum ſpecie horridum,
Aperitque, paginasque rebus optimis
Paſſim refertas admiratus, hunc emit.
Externa ſpecies imperitos decipit;
Scrutare, ſubſit ſi qua dos: non corporis
Ornatu ab ullo dignitas homini venit.

FABULA XXII.

Buccina & Echo. [2]

Cur mihi remittis usque, quos mitto ſonos;
Olympus autem ſi movere [3] coeperit
Tonitrua, taces? Sic roganti Buccinæ
Vocalis Echo tale reſponſum dedit:
Omnes tacere, Dîs loquentibus, decet.

2 Bourſault, Eſope à la Cour., Act. 5. Sc. 2.
3 Ovidius, Metam. L. 2. V. 308. de Jove:
Summam petit arduus arcem,
Unde movet tonitrus, vibrataque fulmina jactat.

FABULA XXIII.

Vultur & Columbae.

TRISTES Columbæ conquerebantur ſui
Illiberalem domini parſimoniam:
Quod cùm audiiſſet Vultur, extemplò dolum
Meditatur, &: Celeribus hinc pennis, ait,
Mecum volate ad hanc domum, cujus procul
Inſigne ſe culmen aperit: ibi plus [4] ſatis
Mihique, vobisque optimorum ſuppetet
Copia ciborum: ſequimini; mihi pervius
Meisque amicis aditus eſt, quoties lubet.
Fidem Columbæ ſimplices fallacibus
Habuêre dictis: prævolans igitur latro
Temere ſequentes copioſum villici
Opulentioris ducit ad granarium:
Quò ſimul ac omnes eſſe delapſas videt:
Jam comedite, inquit: dilicatos ad cibos
En vos invitat iſte præſertim angulus.
Hùc ergo denſæ coeunt: ſed avidiùs ſinum
Gutturis inanem implere granis dum ſtudent [5]
Nil ſuſpicantes de dolo; ferus ingruit
Repentè prædo; & has cruentis unguibus,

4 Conſule annot. ad L. 12. Fab. 17.

5 Cicero, Orat. pro Roſc. Amer. C. 50. *Idcirco hunc illius filium* ſtudes perdere. De Offic. L. 2. C. 8. *Ex hâc unâ re maximam laudem* capere ſtudebant. Orat. in Catil. 2. C. 8. *Quos ego non tam* ulciſci ſtudeo, *quàm* ſanare.

Roſtro has obunco laniat; has autem ferit
Potente pennâ, ac debiles ſternit ſolo.
Tam foeda cladis ſpecies, tam ſubitus pavor
Paucis relinquit evadendi copiam.
Hominis cavenda eſt improbi benignitas.

FABULA XXIV.

Turdus & Hirundo. [6]

TURDUS & Hirundo cùm ferire mutuum
Fedus pararent, dixit hæc: Nondum quidem
Jucunda alacritas omnis iſta, quæ ſolet,
In me vigeſcit; quippe nondum frigoris
Expulſa prorsùs omnis eſt moleſtia:
At ſimul ac invaluerit æſtivus calor,
Totam elegantem me videbis. Quos mihi,
Quos, Turdus [7] inquit, tu calores, ô bona,
Commemoras? immo loquere mihi brumam, gelu:
Hoc placet: hæc me anni ſola tempeſtas juvat:
Neque ſatis ipſe, quomodò acciderit, ſcio,
His ut ſim in agris commoratus tamdiu;
Nam quod moleſtum frigus etiamnum vocas,
Hunc ego calorem vix tolerabilem puto:
Quapropter alias commodiores in plagas,
Ubi non adurat me ſol, hinc me conferam
Quam primùm: inire jam ergo ſi mecum velis
Hanc ſocietatem, placita quæ nobis fuit,

6 Camerarius, Fab. 303.
7 Plinius, Hiſt. L. 10. C. 24. *In Germaniâ hiems maximè Turdi cernuntur.*

Ne ſociam itineris eſſe te pigeat mihi.
Hirundo retulit: Video nunc id quod ſatis
Perſpicere ne poſſem, in te amor vetuit meus:
Nec ratio nec fas degere ſimul nos ſinant:
Et me inter & te diſcrepat perquàm nimis:
Nam frigora tibi ſola, mihi tantummodò
Placent calores: itaque nos regionibus
Habitare longè ſeparatis expedit.
Ingenia ſi non invicem convenerint [8],
Sociale fedus ne feriatur, cautio eſt [9].

FABULA XXV.

Aſini vota. [1]

MICARE per agros coeperat jucunditas
Rediviva: blando ſpiritu favonii
Recreata paſſim jam ridebant omnia:
Plorabat Aſinus. Quid enim [2]? in urbem ſingulis
Diebus ferre cogitur, flores quidem,
At multos nimiùm, eosque natali ſolo
Septos quemque ſuo, & vaſe clauſos fictili.

8 Terentius, And. Act. 4. Sc. 2. V. 13.
Hanc mihi expetivi: contigit: conveniunt mores.
Ovidius, Metam. L. 2. V. 846.
Non bene conveniunt, nec in unâ ſede morantur
Majeſtas & amor.
9 Terentius, Adelph. Act. 3. Sc. 3. V. 67.
Piſces hi ne mihi corrumpantur, cautio eſt.
Plautus, Pſeud. Act. 1. Sc. 2. V. 37.
Ne quiſquam pertundat crumenam, cautio eſt.
Donatus: *Cautio eſt, hoc eſt, cavendum eſt.*
1 Camerarins, Fab. 325.
2 Horatius, L. 1. Sat. 1. V. 7.
Militia eſt potior. Quid enim? concurritur.

Has ergo, quæ laudantur, planè vituperat
Delicias veris; & eſſe delicias negat;
Et advenire citiùs æſtatem cupit.
Advênit æſtas, & novos ſimul attulit
Miſero labores perferendos bajulo.
Namque ſuper ejus clitellas quotidie
Herus legumina exſtruit, cupidus lucri,
Populoque divendenda portari jubet.
Quod ille reputans magis acerbum, quàm prius,
Aeſtatem abominatur; autumnum expetit:
Sed expetîſſe, poſthac voti compotem,
Poenitet: in amplis accumulata corbibus
Aſſiduè poma ſunt vehenda ſcilicet;
Et hanc miſerrimam eſſe conqueritur vicem,
Seramque demum votis imprudentibus
Increpitat [3] hiemem. Adeſt hiems glacialibus
Advecta Boreæ pennis, & gelu furens
Acuto crura pecudis ignavæ ligat;
Verùm haud ligavit formidabiles manus
Heri vigilantis, voce qui horrendâ tonans
Inertem primo quoque mane ſuſcitat
Ad opus diurnum; & putribus maſſis fimi
Olentis onerat, idoneasque languido
Adjicere vires crebro novit verbere.
Tum ſic dolet ille, credas ut jocum [4] antea

Phædrus, L. 3. Fab. V. 8.
Accipiens (quid enim?) cuncta in contumeliam.
3 Virgilius, Georg. L. 4. V. 38.
Aeſtatem increpitans feram, Zephyrosque morantes.
4 Terentius, Eun. Act. 2. Sc. 3. V. 8.
Hic verò eſt, qui ſi occoeperit, ludum jocumque dices
Fuiſſe illum alterum, præut hujus rabies quæ dabit.

Fuiſſe, præut nunc quæ lamentatur miſer:
Et eſſe reliquum ſentit, ut mortem expetat.
Fabella, id ævi, quodcumque eſt, quod ducimus,
Nusquam vacare miſeriis, nos edocet.

FABULA XXVI.

Graculus, Cornix & Aquila.

FUGIEBAT Aquilam Graculus furti reus:
Miſerata Cornix advolat; cavam esculum,
In quâ latêre tutò poſſit, indicat.
Habeo, inquit ille, gratiam: verumtamen
Non iſta, opinor, eſculus eſt, at fraxinus...
Verumtamen, utrùm fraxinus ſit, an eſculus,
Quid intereſt, modò tibi latebram præbeat?
Fuge, ſtulte, fuge celeriter; & cave ne tuam
Loquacitatem reprimat hoſtis ingruens.
Abſcedit: indicatam propior arborem
Conſiderat, & hanc eſſe fraxinum videns,
Stolidè triumphat, & immemor periculi,
Non modò, patentem commodè, cavum haud ſubit,
Sed ad Cornicem ſe refert, &: O bona,
Errabas, inquit: fraxinum dico tibi
Hanc tam eſſe verè, quàm verè ſum Graculus.
Erat additurus alia multa, cùm ruens
Aquila imprudentem corripit, & eviſcerat.
Exitio multis vana garrulitas fuit.

Ordo eſt, inquit Donatus: *Præut illa ſunt quæ hujus rabies dabit.*

FABULA XXVII.

Combibones Duo.

Duobus olim Combibonibus fuit
Poſita lagena fictilis: cujus videns
Speciem indecoram coepit unus hoſpitem
Vehementer increpare, non vinum ratus
Ibi contineri poſſe niſi viliſſimum;
Et, afferatur alia nobilior, jubet.
Sed prohibet alter: Quippe nos, ait, priùs
Decet experiri, quid liquor ſapiat. Placet
Conſilium: ubi autem guſtârunt, vinum ſimul
Hic dicit, ille conſitetur optimum.
  Præſtantis animi vividam ſæpe indolem
Horrida, inhoneſta corporis [5] ſpecies tegit.

FABULA XXVIII.

Canis & Herus.

Fossam in profundam ruerat imprudens Canis,
Multisque fruſtra niſibus tentaverat
Reſilire, feſſos humido demum ſolo
Abjecit artus, ſeque totum tradidit
Moerori acerbo. Hùc fortè paulò poſt Herus
Devênit; & reſpexit, & videns ſuum
Hunc eſſe, ſtatuit liberare; nec mora,

5 Ovidius, Am. L. 2. Eleg. 4. V. 46.
Hæc melior ſpecie corporis: illa ſapit.

Adminiculante [6] perticâ delabitur:
At ille luctu acerbiore perditus [7],
Et acquiescens in suâ ægritudine,
Opem aversatur; impioque etiam manum
Sauciat herilem dente. Tum Dominus pedem
Inde citò referens: Stultè, ait, faciam, meo
Servare damno si te, & invitum, velim.
Quosdam ita morosos fabula homines indicat,
Benefacta ut esse injurias existiment.

FABULA XXIX.

Sciurus & Canis.

Nemore Sciurum [8] è patrio raptum coquus
Nidorem alebat inter & fuliginem.
Inclusus ille textili caveâ leves
Celeresque vivido [9] & agili motus dabat
Corpore, suamque pensilem rotam movens
Modò in posticam [1] partem, in anticam modò,
Et usque, & usque, carceris longum sui
Fallere studebat ludo inani tædium.

6 Cicero, de fin. bon. & mal. L. 5. C. 14. *Erigat, extollat*, adminiculetur. Plinius, Hist. L. 14. C. 1. *Eædem* (vites) adminiculatæ *sudibus*.

7 Cicero, Orat. pro Mur. C. 8. *Hunc miserum* luctu perditum... *ejicit domo atque focis patriis*.

8 Sciurus, gallicè *Ecureuil*.

9 Plinius jun. L. 3. Epist. 1. *Inde agile & vividum corpus*.

1 Varro, de Ling. Lat. L. 6. non longè ab init. *Partes quatuor: sinistra ab oriente, dextra ab occasu*, antica *ad meridiem*, postica *ad septentrionem*.

In angulo jacebat intereà Canis
Quietus ad tepentes reliquias foci.
Hunc ita Sciurus increpat: Non te pudet
Solidos pigritiâ tam veternosâ dies
Corrumpere? Ad me fortè nunquam reſpicis,
Vivum [2] unde ſingularis diligentiæ
Exemplum petere fas erat: verumtamen
Respice aliquando, ſi ſapis, & ex hoc meo
Laborioſo more vivendi pigrum
Excutere virus diſce. Reſpondet Canis:
Cur non quiescam, cùm datur licentia?
Expecta verò; cena herilis mox erit
Aſſanda; permovebo tunc verſatilem
Meam quoque rotam; & proderit meus labor:
Tuus quidem perpetuus, aſt inutilis.

Fabula quibusdam ſcripta eſt ardelionibus,
Qui, ſe moventes [3] ſedulò, nil promovent;
Fruſtra occupati, *multa agendo nil agunt* [4].

FABULA XXX.

Oſtreae. [5]

CONCENSA fractæ tabula navis, per feros
Spumantis undæ fluctus, ad rupem aridam

2 Cicero, de Orat. L. 3. C. 8. *Sed quid ego vetera conquiram, cùm mihi liceat uti præſentibus* exemplis *atque* vivis.
3 Terentius, Eun. Act. 5. Sc. 3. V. 3.
Move verò ociùs
Te, nutrix... Moveo... Video, ſed nil promoveſ.
4 Phædrus, L. 2. Fab. 5. V. 3. de Ardelionum natione quâdam:
Gratìs anhelans, multa agendo nil agens.
5 La Motte, L. 2. Fab. 15.

Et inhospitalem naufragos homines duo
Detulerat: illi cùm perquisîſſent ſtatim
Aliquid edule, ne perirent funditus,
Nil prorsùs invenêre præter Oſtreas,
Atque, eſſet iſte qui cibus, planè inſcii.
Unam alteramque poſtquàm vexârunt diu,
Tamdem recludunt: at oculis hiantibus
Ubi foeda ſpecies [6] patuit obſcænæ [7] dapis,
Exhorruerunt ambo: nec ſtomachus, licèt
Minimè oneratus, à ſubeunte nauſeâ
Sibi temperare potuit. Omni tunc ope
Se deſtitutos judicantes, quam vident
Medelam tantis unicam infortuniis
Supereſſe, mortem denique expectant, brevì,
Ut ſperant, adfuturam, quippe graviſſimo
Labore & ipsâ jam prope enectis fame.
Mox unus amborum elanguescit, in ſolo
Decumbit, & perit. Alterum ſuperſtitem
Objecta terrét propiùs adſtantis ſibi
Imago mortis; & viſceribus inſidens
Omnibus inediæ ſumma vis famelicum
Cogit odioſos ad cibos recurrere:
Et: Noxii illi fortè ſunt multò minùs,
Quàm credidi, inquit: viſcerum certè valent
Furentium latratus intolerabiles

6 Cicero, Orat. in Ant. XI. C. 3. *Ponite igitur ante oculos miſeram illam quidem & flebilem* (Trebonii trucidati) ſpeciem. Virgilius, Aen. L. 2. V. 407. de Caſſandrâ indignè tractatâ:
Non tulit hanc ſpeciem furiatâ mente Coroebus.

7 Virgilius, Aen. L. IV. V. 455.
Fuſaque in obſcænum ſe vertere vina cruorem.
Plinius, Hiſt. L. IX. C. 18. de quodam piſce: *Obcœnus alibi.*

Sedare paulùm: vel aliquod ſi fòrs habent
Letale virus, fata non ideo tamen
Valdè ingravescent noſtra, quo ſumus loco.
Secum hæc locutus, Oſtream, quam abjecerat,
Repetit, capitque, & anxiè conſiderat,
Odorque quanquam aut nullus eſt, aut non gravis,
Olfacit, acerbè corrugatis naribus,
Sorptamque demum nauſeabundus vorat:
At illa celeri lubrica illapſu, aridum
Poſtquàm rigavit guttur, intimos ſubit
Stomachi receſſus, & hominis recreat ſimul
Senſus inertes ac prope intermortuos.
O ſuavitas, exclamat! O guſtatio
Tam delicati, tam ſalutaris cibi
Sperata nunquam! Et ille ros quantum boni
Habet ſaporis, vividi quantum ſalis!
Salivam & ori marcido qualem facit!
Hæc inter ipſa verba nihilo ſegniùs
Undique capeſſit Oſtreas, & dividit,
Et abligurit, usque eò dum debilis
Fungi ſuo ventriculus officio neget,
Nimiâ videlicet impeditus copiâ:
Continuò aceſcunt, diditoque ebulliunt
Calore fæces: reſiliunt nervi: fibræ [8]
Exaſperantur: molibus ſanguis furit
Inordinatis: fit tumultus: ſe liquor

8 Sunt qui contendant in voce fibræ primam ſyllabam eſſe naturâ ſuâ longam: Manilius tamen hanc corripuit, L. I. V. 92.
Conſultare fibras & rumpere vocibus angues.
Sed fatebor, unum illud inveniri à me exemplum potuiſſe.

Exagitat omnis, & omnis obſtruitur via:
Conflictus atrox invalescit; & brevì
Compago victa corporis diſſolvitur.
Sic qui furorem evaſerat diræ famis,
Lenocinanti dum gulæ obſequitur, perit.
Idem abſtinentes ſæpe mortales, idem
Intemperantes ſæpe in exitium ruunt:
Tantâ, peritos dum putat ſenſus duces,
Humana gens laborat imprudentiâ!

FABULA XXXI.

Libellus flagitioſus & Judex. [9]

SPURCUM Libellum & impium damnaverat,
Flammisque Judex concremari ultricibus
Juſſerat. Amicas per Sophiſtarum [1] manus
Nitidus, ſuperbus qui priùs volitaverat,
Nunc ſordidatus ſupplicium depellere
Et excitare tentat miſericordiam:
Nil ſe facinoris commisiſſe, turpibus
Contaminatum flagitiis hominem omnia
Excogitâſſe, perpetrâſſe, dictitans:
At Judicem querela vana non movet:
Sacrilegus Auctor aut profûgit, aut latet;

9 Le Brun, L. 3. Fab. 17.
1 Cicero, Acad. Quæſt. L. 4. C. 23. *At quis eſt hic? num* Sophiſtes? *Sic enim appellantur ii, qui oſtentationis aut quæſtûs causâ philoſophantur.*

Sed tu tenêris, inquit; & poenam dabis:
Nam qui minifter fceleris eft, facit fcelus.

FABULA XXXII.

Latrunculorum Ludus [2]

LATRUNCULORUM præliis cùm luditur,
Rex & Regina, Pedites & Equites, loco
Quisque fuo & ordine varia obeunt munia:
At bello ubi finis impofitus eft ludicro,
Capsâ conduntur unâ omnes promiscuè.
Humanas variat vita, mors æquat vices.

2 Aubert, L. I. Fab. 3. Quem fapientem æque ac elegantem poetam, vivum vigentemque gratulor Galliæ, atque mihi condonet precor, quòd Fabellas ejus aliquot more meo expresferim.

p. 436.

Egid. Verhelst inv. et Sc. L. 14. F. 2. Manhem

FABULARUM ÆSOPIARUM

LIBER DECIMUS QUARTUS.

FABULA I.

Spicae. [1]

CUM falcem agricola jam pararet meſſibus,
Erectum ad auras Spica tollebat caput:
Hinc gloriatur, ceterasque despicit
Curvo ſorores capite ſpectantes humum:
Quarum una: Caput hoc ſi tibi, ut nobis, ait,
Eſſet refertum granis, non ita tolleres.
In capite vacuo laxè habitat ſuperbia.

1 Le Noble, Fable II.

FABULA II.

Perſa apud Gallum Hospes. [2]

CONJUNXIT olim mutua hospitalitas
Gallumque Perſamque: ergo is cùm Lutetiam
Veniſſet, ad ſuum hospitem diverterat
Ibi manentem, commodoque etiam hortulo
Gaudentem: in illum fortè ambo deſcenderant:
Inter ſe amicè colloquentes dum ambulant,
Perſa ad parietem expansam malum perſicam,
Pulchris onuſtam maturisque fructibus
Aspicit, &: Iſtud, inquit, nonne jam diu
Didiciſti apud nos eſſe præſens toxicum [3]?
Cur ergo in horto collocas? cur excolis?
Tum Gallus: Arbor quam tantopere despicis,
Et abominaris, ſurculus quondam fuit
In Perſide ipsâ natus: hunc lêgi ex agro
Horumce toxicorum fertiliſſimo,
Repetensque patriam huc usque mecum tranſtuli,
Et educavi, & excolui meâ manu;
Et ejus hodie ex fructibus, quem maximum
Pulcherrimumque invenero, tete volo
Comedere: diſces, quantùm è natali ſuo
Proſit aliquando in aliud transferri ſolum.

2 D'Ardéne, Fable 14.
3 Columella, L. 10. ſub fin. de pomis perſicis:
Quæ barbara Perſis
Miſerat, ut fama eſt, patriis armata venenis,
Ambroſios præbent ſuccos, oblita nocendi.

FABULA III.

Pulex & homo. [4]

PULEX cuticulam [5] hominis, quà tenerrima eſt,
Momorderat [6] doloſus; & mox, vindicem
Accedere manum ſentiens, refugerat [7].
At perquiſitus ſedulò poſtquàm fuit,
Demum invenitur, atque comprenſus, necem
Sibi paratam intelligit; & humilis rogat
Ultorem, ſibi miſello parcere ut velit;
Beſtiolæ morſum tam puſillæ tam levem,
Dignum ultione tam ſeverâ ne putet.
Reſpondet ille: Te mihi fateor parum
Nocuiſſe; ſed nocere ſi poſſes magis,
Te non fore tibi temperaturum ſcio,
Quin faceres. Sic locutus, hunc digitis premens
Ubi torſit, ungue pollicis dextri obterit.
Quicumque nocuit, jure dat poenas, magis
Animo nocendi, quàm ipſi noxiæ [8] pares.

4 Bourſault, Eſope à la Cour, Act. 5. Sc. 4.

5 Perſius, Sat. 4. V. 18.
Aſſiduo curata cuticula ſole.
Ita & Juvenalis, Sat. XI. V. 201.

6 Phædrus, L. 5. Fab. 3. V. 1.
Calvi momordit muſca nudatum caput.

7 Virgilius, Aen. L. 2. V. 479.
Improviſum aſpris veluti qui ſentibus anguem
Preſſit humi nitens, trepidusque repentè refûgit.
Cicero, Orat. pro Coel, C. 16. *Cur, illecebris cognitis, non* refugiſti?

8 Docet, Ser. Sulpicius apud Feſtum, & ex Feſto Paulus, noxiam ſignificare damnum. T. Livius, L. 41. C. 23. *Sine ullius eorum, quos oderat*, noxiâ. Terentius, Hecy. Act. 3. Sc. 1. V. 30.
Pueri inter ſeſe quàm pro levibus noxiis iras gerunt!

FABULA IV.

Aves deceptae.

MEDIIS in ipſis retibus Auceps callidus
Affixum palo ſpeculum collocaverat:
Cornicula ſagax perfidum ſenſit dolum,
Avesque monuit ceteras, ne accederent:
At permisêre ſe coruſcantis vitri
Fulgore ſenſim aliæ poſt alias pertrahi:
Quas Auceps, ſervans [9] ex inſidiis clanculum,
Simul atque magno congregatas agmine,
Et garrientes, & colludentes videt,
Retia repentè contrahit, & omnes capit.
Illecebra ſeſe quò magis blanda objicit,
Magis hòc timendum, ſubſit [1] aliquis ne dolus.

FABULA V.

Villicus & Canes. [2]

PRÆTER modum guloſus quidam Villicus
Ipſos, diurnum ſolitos officium Boves
Obire in opere moliendo ruſtico,

9 Ovidius, metam. L. 1. V. 683.
Detinuit ſermone diem; junctisque canendo
Vincere arundinibus ſervantia lumina tentat.
Plautus, Aſin. Act. 5. Sc. 2. V. 31.
Aucupemus ex inſidiis clanculum, quam rem gerant.
1 Cicero, Orat. pro Marc. C. 10. *Quoniam* ſubeſſe *aliquid putas*, *quod cavendum ſit.*
2 Camerarius, Fab. 23. Faërnus, Fab. 86. Richer, L. 12. Fab. 2. P. Targa, Fab. 79.

Necuit, eorum ut veſceretur carnibus:
Quod facinus atrox ut animadvertunt Canes,
Fugam capeſſunt, atque: Bobus, inquiunt,
Qui non pepercit, nobis, qui pretii ſumus
Multò minoris, parcet ille ſcilicet?
Properemus, hominis procul inhumani domo,
Quæramus antra: vitam in ſilvis aſperam
Tolerare præſtat inter immanes feras.

FABULA VI.

Equi duo. [3]

HABEBAT aliquis præditum egregiis Equum
Dotibus; at ejus utilitates [4] antea
Perſæpe quanquam maximas agnoverat,
Laudaveratque; tædio affectus tamen
Injurioſo, coepit ipſum protinus
Negligere, mox odiſſe: denique non poteſt
Sibi temperare, quominùs alium paret.
Is autem, ab omni parte deterior licèt,
Exiſtimatur longè potior, & unicè
Amatur; atque herilis beneficentiæ
Omnem fere unus largitatem [5] percipit:
Quod & ipſe mirans, conſcius ſuæ ſibi

3 Camerarius, Fab. 311.

4 Cicero, ad Attic. L. 7. Epiſt. 5. *Mirabiles* utilitates *mihi præbet.* Ad famil. L. 16. Epiſt. 3. Utilitatibus *tuis poſſum carere.*

5 Cicero, de Clar. Orat. C. 4. *Ut impendiis etiam augere poſſimus* largitatem *tui muneris.*

Indignitatis: Esse quid hoc, inquit, putem,
Tantopere quòd herus diligat me, tam parum
Laudabilem, te digniorem negligat?
Nempe, vetus hospes retulit, sic homines solent
Plerique: nova veteribus ideo præferunt,
Quia nova; vetera, quia vetera sunt, respuunt.

FABULA VII.

Ficus & Aves. [6]

GENEROSA Ficus umbris hospitalibus
Contra calorem Solis innumeras Aves
Communiebat, fructibusque etiam suis
Alebat. Ipsam gravior ira [7] fulminis
Feriit, adussit folia, fructus perdidit [8].
Procul, procul Aves evolârunt ilicèt,
Neque ulla ramos post revisit aridos.
Fortuna quem deseruit, omnes deserunt.

FABULA VIII.

Aesculus, Agricolae, & pagi Dominus.

RADICIBUS erat Æsculus firmissimis
Defixa: multas per hominum ætates vigens,

6 Le Noble, conte 50. Ecole du monde, Fable 65. Boursault, Esope à la Cour, Act. 2. Sc. 3. Sed aliter.
7 Ovidius, Metam. l. 15. V. 811.
Quæ neque concursum cæli, neque fulminis iram,
Nec metuunt ullas, tuta atque æterna, ruinas.
8 Cicero, Orat. pro Rosc. Amer. C. 45. *Jupiter . . . hominibus nocuit, Urbes delevit, fruges* perdidit.

Fruticansque ſteterat; & ingruentes ſæpius
Nimbos, procellas, turbinesque vicerat
Ferendo. Quidam hanc, heu, nefas! evertere
Statuêre Agricolæ, dictitantes, evidens
Ineſſe vitium; & admonente caudicem
Putrescere cavo: Dominus at pagi obſtitit,
Et: Parcite, inquit, arborem pulcherrimam
Violare: pagum exornat: incolas juvat:
Hospitia præbet avibus, & veſtros greges
A ſole, ramis longè procurrentibus,
Defendit. Ejus excavatum caudicem
Arguitis: aures admovete: quid ſonus,
Quid ſtridor iſte raucus indicat? utili
Fervet ibi nempe pertinax ſtudio labor:
Ibi mella vobis dulcia generant Apes.
His emendati monitis Agricolæ ſuum
Fatentur errorem, Æſculumque non modò
Evertere nolunt; at, ne quis damnum inferat,
Vigilare ſtatuunt, utiliſſimam ſibi
Fore arbitrantes & ſuis nepotibus.

FABULA IX.

Melis fetida & Canis.

De Melibus iſtis, quae vocantur fetidae [9],
Unam excitârat, & inſequebatur Canis:

[9] Tales inveniuntur in ultimâ Africâ, ad Bonae-ſpei promontorium. Conſule Librum Petri Kolbe, inſcriptum, *Deſcription du Cap de Bonne-eſperance*, to. 3. pag. 72, 73. ubi narrantur, quae verſibus expreſſimus.

Jam propiùs urget; jamque comprenſam putat;
Comprenderetque, maximum ni intelligens
Periculum illa, ad ultimam recurreret,
Sed efficacem, vindicandi ſe viam.
Viſceribus ergo quidquid intimis fovet
Teterrimi fetoris, imos ad ſinus
Trudit, & in unum cogit, & apertum Canis
In os propellit: qui ſimul execrabilem
Senſit mephitim, reſtat in veſtigio
Defixus, & reflectit attonitum caput,
Prædamque refugit obſcænam: atque ſe interim
Intacta Melis in latibulum proripit.

Fabula quibusdam Auctoribus ſcripta eſt, ſuâ
Qui foeditate Criticos omnes territant.

FABULA X.

Ruſticus, ejus Filius, & ejusdem Aſellus. [1]

VENALEM Aſellum nundinis exponere
Quidam ſtatuerat Ruſticus, ſenex quidem,
At viribus adhuc integris: natum vocat
Jam grandem & annos eſſecutum quindecim
Circiter: habere hunc, qui ſit adjutor ſibi,
Uult ſocium; & omnis conſilii ſui facit
Participem. Ut autem paulò nitidior pecus,

[1] Poggius, facetiâ 99. Pietro Targa, cioe Ceſar Paveſi, favola 105. Gio. Mario Verdizotti, favola 1. Camerarius, Fab. 185. La Fontaine, L. 3. Fab. 1.

Paulò & vegetior adveniat emptoribus,
Exiſtimat eſſe deportandam ſcilicet:
Poſtquàm ergo eam coegit, attonitam, ſolo
Decumbere, inter, fune conſtrictos, pedes
Validam proceramque transmittit [2] ſudem:
Admonito deinde filio, ut opem conferat;
Connixi pariter ambo penſilem efferunt [3],
Geruntque, veluti lampadem chryſtallinam.
Tollit [4] cachinnum, primus illos qui videt,
Et: Ludum, opinor, quæritis, ait, ô boni,
Lepidum exhibere: nec male vobis convenit
Bipedibus cum quadrupede; nec aſini magis,
Quàm vos, videtur ille dignus nomine.
Deſtrictus acri irriſione Ruſticus,
Agnoſcit, ac emendat errorem ſuum;
Vinclisque diſſolutis quadrupedem jubet
Incedere: ipſe ſubſequitur cum filio.
Mox obvius nugator exclamat: Novus
Et ſingularis iſte mos an jam obtinet [5],
Laſſetur ut herus, commodè Aſinus ambulet?
Sed illa fortè ſola vos benignitas,
Quam præſtat ultro quisque ſimilibus ſuî,

2 Plautus, Mil. glor. Act. I. Sc. I. V. 28.
Pol ſi quidem
Conniſus eſſes, per corium, per viscera,
Perque os elephanto brachium transmitteres.

3 Cicero, de Orat. L. I. C. 53. *Reprehendebat Galbam Rutilius, quòd is . . . pupillum pæne in humeros ſuos* extuliſſet, *qui . . . fletum populo moveret.*

4 Cicero, de Fato, C. 5. *Alcibiades* cachinnum ſuſtuliſſe *dicitur.*
Horatius, Ar. poet. V. 113.
Romani tollent equites peditesque cachinnum.

5 T. Livius L. 21. C. 46. *Plures tradidêre auctores, & fama* obtinuit, Id eſt, *Invaluit.* Sic Ulpianus dicit *conſuetudinem obtinuiſſe.*

Movet ut agatis cum pecude tam humaniter.
Tum ſenior: Iſte ridet, inquit, nos homo:
Neque nulla, cur ſic rideat, ratio ſubeſt.
Conſcendere igitur in Aſinum nos expedit:
Acer, vigensque eſt; facilè nos ambo vehet:
Et hæc locutus, ejus armos occupat;
Ac deinde lumbos filius levis inſilit.
Verùm ecce mercatores àccelerant duo,
Vicemque pecudis obiter objiciunt ſeni,
Oneri ferendo huic duplici quippe imparis;
Quæruntque, vendere nundinis quid cogitet,
Ipſamne viventem, an corium demortuæ.
Reſpondet ille: pecudis egregias ſuæ
Notas ſibi eſſe vires; nec metui locum
Ullum ſubeſſe, ne fatiscat: ſe tamen
Inani eorum conſilio malle obſequi,
Ne pertinax dicatur: ex Aſino ſimul
Deſilit, & equitem filium ſequitur pedes.
Quidam ſeveri poſt paulò occurrunt ſenes,
Et adolescentis ignavi impudentiam
Coepêre verbis increpare haud mollibus:
Habere canum pediſequum tun' audeas
Imberbis, & ſic negligenter devehi,
Dum vetulus [6] ægre pedibus aſſequi poteſt?
Descende verò; & ipſe capiat hunc locum,
Quem tibi relinqui ratio recta non ſinit.

6 Juvenalis, Sat. 13. V. 51.
Credebant hoc grande nefas, & morte piandum,
Si juvenis vetulo non aſſurrexerat.

Tum rusticus: Nunc video, nunc intelligo,
Difficile quàm sit obsecundare omnibus:
Adhuc tamen aleam esse tentandam puto:
Descende, fili. Qui paternis jussibus
Cùm paruisset, ille in ejus se locum
Substituit. Aliquot vix passus processerant;
Ingruit & obstrepit en puellarum cohors;
Quas inter una ceteris petulantior:
Quis hunc patienter, inquit, adolescentulum
Sic pedibus ire videat, & prope confici
Labore, dum iste bardus in Asino sedet,
Stolidumque, nutans, pandiculans, vitulum refert [7]?
Senex reponit: Vitulus & vetulus nihil
Inter se habent commune: si sapis, viam
Perge hinc, puella: te bene hoc vetulus monet.
Id porrò penitus habeo jam fixum & ratum:
Mihi quidquid homines otiosi obganniant [8],
Despiciam, & obdurabo propositi tenax.
 Elegeris quodcùmque vivendi genus,
Erratum ab aliquâ parte qui objiciant tibi,
Fabella nunquam defuturos præmonet.

7 Virgilius, Aen. L. 12. V. 348.
Nomine avum referens, animo manibusque parentem.

8 Plautus, Asin. Act. 2. Sc. 4. V. 16.
Quin centies eadem imperem atque obganniam.
Terentius, Phorm. Act. 5, Sc. 8. V. 41.
Habet hæc, ei quod, dum vivat, usque ad aurem obganniat.

FABULA XI.

Hirundo & Aves aliae. [9]

Hirundo, multas quæ regiones viderat
Peregrina, moresque populorum ſedulò
Notârat, animadvertens cannabem ſeri,
Sic allocuta eſt Avium multitudinem:
Hanc, usque euntem & usque redeuntem, aëris
Per inane, non aſpicitis agricolæ manum?
Quod illa ſemen hodie committit ſolo,
In calamitatem veſtram id exſurget brevì;
Hinc namque fient exitiales machinæ,
Quibus volantum facilè gens poſſit capi:
Ergo agite, glebis antequàm verſis humus
Abſcondat, iſta roſtris diligentibus
Surripite grana, penitùs & conſumite.
Hirundinis ſalubre conſilium ſequi
Turbæ leves recuſant: in eodem loco
Tot colligendis, talibusque, granulis
Piget immorari, nunc præſertim, fertiles
Cùm ſe per agros temere diſcurrentibus
Et dulcis & paratu facilis offerat
Copia ciborum, & blanda tempeſtas ſimul
Invitet hùc volare quò fert impetus:
Triſtem ergo, resque prævidentem longiùs
Vatem relinquunt; & pericli quid vehat [1]

9 La Fontaine, L. 1. Fab. 8. Camerarius, Fab. 200. Verdizotti, pag. 235. P. Targa, Fab. 130.

1 A. Gellius, L. 13. C. 11 *Lepidiſſimus liber eſt M. Varronis, ex*

Tempus futurum, cogitare dum timent,
Pafcuntur, oblectantur, garriunt, canunt.
Intereà properat exoriri cannabis,
Campumque jam omnem viridis occuluit feges.
Profpicit Hirundo, Avesque rurfus admonens:
Dum tenera, dumque gramina ifta funt adhuc
Exigua, vellite fingula, inquit, & malam
Abolete fegetem. Hìc obftrepunt omnes fimul
Conviciantes. At meam hanc faltem ultimam
Admonitionem ne, inquit, afpernemini:
Statim ac parari & inftrui videbitis
Caffesque perfidosque laqueorum dolos,
Quod & ipfa vobis efca monftrabit fatis
Benigniùs [2] projecta: tunc abfiftite
Hùc paffim & illùc pervagari, ut antea;
Sed in remotis continete vos locis.
Nos hinc quidem didicimus in alias procul
Abfcedere plagas: verùm ad hoc bono eft opus
Remigio alarum, quale paucis obtigit.
Prudenter admonentem ferre non poteft
Gens obftinata hunc usque vivendi modum
Servare, qui levem unus indolem juvat:

Satyris Menippeis, qui infcribitur, Nescis quid vefper ferus vehat. Virgilius, Georg. L. I. V. 460.

Denique, quid vefper ferus vehat &c.

Seneca, Epift. 31. *Deus ille maximus potentiffimusque ipfe* vehit *omnia.*

2 Terentius, Hecy. Act. 5. Sc. 2. V. 2.

Quod opus fit, benignè præbeatur.

Ubi Donatus admonet, *benignè* idem effe ac *largè*.

Horatius, L. 1. Od. 9. V. 5.

Diffolve frigus, ligna fuper foco
Largè reponens, atque beniguiùs
Deprome &c.

Tumultuosis concrepant clangoribus;
Cassandramque novam cum suis oraculis
Fugant, & insequuntur [3] contumeliâ.
Quò denique autem res redit? Aves plurimæ,
Laqueo retentæ, Hirundinem verissimam
Fuisse vatem, planè, sed serò, vident.
Prædicta stultis calamitas tantummodò
Fidem facit, ubi jam propulsari nequit.

FABULA XII.

Homo & Pulex. [4]

MORDEBAT Hominem Pulex; & Homo Pulicem
Prendere studebat, sollicitam insinuans manum
Modò hùc, modò illùc; atque prendebat nihil.
Demum labore victus longo & irrito,
Esse invocandum judicavit Herculem,
Et invocavit, verbis & solemnibus
Rogavit, ut qui miserias mortalium
Plerasque tollere, his terris cùm viveret,
Consuevisset, opem tantâ in ærumnâ sibi
Afferre vellet, invictoque robore
Tot monstra qui necuisset, hunc quoque Pulicem,
Vel potiùs omne Pulicum aboleret genus;
Facinusque clavâ crederet dignum suâ.

3 Cicero, ad Attic. L. 14. Epist. 14. (aliàs 16,) *Homines benevolos grave est* insequi contumeliâ,

4 La Fontaine, L. 8. Fab. 5. Camerarius, Fab. 61.

Ubi vota tam ridicula, tam ſtultæ preces
Ad aures usque pervenerunt Herculis,
Miratus ille eſt hominis impudentiam,
Ipſumque placidâ irriſione corrigens:
Quam tu repoſcis, noſtra tot malis, ait,
Clava perimendis beſtiis impar foret:
Res poterit autem fortè felicem exitum
Habere, ſi recurras ad fulmen Jovis.

Fabella quosdam homunciones admonet
Dites, ſuperbos, ſortis oblitos ſuæ,
Incommoda quæque, vel etiam leviſſima,
Pati [5] negantes ſemper, ad varias quaſi
Nati non eſſent miſerias, ut ceteri.

FABULA XIII.

Aranea & Podagra. [6]

ROGATUS olim Jupiter ab Araneâ,
Podagrâque, certum ut ipſis domicilium daret,
Annuit, & altum oſtendit hinc palatium;
Aſpicere verò juſſit hinc humilem caſam:
Tantummodò ambæ ſeriò perpenderent,
Quid cui magis placeret, & bonâ fide
Inter ſe id omne tranſigerent negotium.

5 Virgilius. Georg. L. 3. V. 7. de equis indomitis:
Prenſique negabunt
Verbera lenta pati.

6 La Fontaine, L. 3. Fab. 8. Nicol. Gerbellius, pag. 234. Edit. Rob. Stephani.

Mirata primùm eſt Podagra magnificam domum;
Sed curiosè cuncta dum conſiderat,
Medicos, Chirurgos, & alias peſtes videns
Hùc ventitare, muniis crudelibus
Ut fungerentur, valdè ab his tortoribus
Sibi cavendum duxit, ac periculum
Effugere ſtatuit: ergo amat caſam unicè,
Et laudat, & ſedem optat in eâ figere.
Aranea autem ſplendidas ædes videt,
Stupet, probat, amat; tuguriumque ſordidum
Contemnit, & averſatur: itaque re ſimul
Utrinque apertâ, facilis eſt conventio.
Vaſtis Aranea tectis exſultans ſubit:
Ingreditur atrium, ejus & varias opes
Dum cauta luſtrat, & inhians circumſpicit,
Aurata ſenſim adrepit ad laquearia;
Ibique caſſes tendit. Ex ſententiâ [7]
Bellè ſatis ipſi cuncta jam ſucceſſerant;
Muſcasque jam aliquot ceperat: ſeſe larem
Denique putabat habere jam certiſſimum:
At ecce telas atrienſis [8] ſervulus
Simul inhoneſtas aſpicit, ſcopas [9] ſimul,
Fixas arundini, admovens, tactu levi
Diripit & abolet omne opus textorium.
Prope hinc ſuum illa ex angulo damnum videt

7 Cicero, ad Brut. Epiſt. 9. *Ut reliqua* ex ſententiâ ſuccedant.
8 Inter atrienſes erant ſcoparii, quorum fit in Pandectis mentio.
9 Plautus, Stich. Act 2. Sc. 2. V. 23.
Munditias volo fieri : efferte hùc ſcopas ſimulque arundinem
Ut operam omnem aranearum perdam, & texturam improbem

Attonita, perturbata, non animum tamen
Despondet, immo rursus, etiamque acriùs
Laborat, & nova fila ducit, & novos
Extendit, implicatque nexus textiles.
Jacturam eamdem experta sed postridie,
Decrevit aliud quærere hospitium sibi;
Et ad Podagræ tugurium se contulit.
Sese illa nervosum insinuârat in pedem
Inopis coloni, contra se minimè timens,
Ne ullius aut Podalirii [1] aut Machaonis
Conduceretur opera. Nullus est quidem
Medicus vocatus: æger at medicus sibi
Esse ipse voluit, rudis & indoctus licèt;
Eóque medicina efficacior fuit.
Properat in agrum, sole vix orto; gravi
Ligone glebas frangit, & subigit solum,
Et sudat, & laborat, quàm [2] longa est dies.
Araneam igitur expectare oportuit,
Sol dum occidisset, ut Podagra esset redux:
Quam cùm videret debilem, extinctis prope
Viribus, & odioso ex labore languidam,
Speravit ultro obtemperaturam fore,
Mutationem sortis si proponeret.
Ergo rogat, à se derelictas an velit
Aedes habitare deinceps: Ego verò, ac lubens,

1 Ovidius, Ar. L. 3. V. 735.
Quantus apud Danaos Podalirius arte medendi.
Pont. L. 3. Epist. 4. V. 7.
Firma valent per se, nullumque Machaona quærunt.
2 Virgilius, Aen. L. 4. V. 193.
Nunc hiemem inter se luxu, quàm longa, fovere,

Reſpondet illa: at iſta, quam contempſeras,
Num tibi viciſſim ſordida placet jam caſa?
Aranea refert: Digna ſi fortè eſt minùs
Quæ placeat, aptum certè refugium dabit.
Sic paria utrinque conſilia poſtquàm ſatis
Innotuerunt, in casâ ſedem ſibi
Propriam capeſſit Aranea: hìc ſua liberè
Latéque tendit fila; nec ſcopas timet.
At Podagra furtim cubiculum palatii
Quoddam remotum penetrat; ipſumque invenit
Dominum, ſuperbi [3] obeſitate corporis
Ita impeditum, ut ſpiritus molli toro
Reficere cogeretur etiam interdiu.
In hunc jacentem derepentè ſe injicit;
Vexatque nervos, hoſpitem gaudens ſuum
Torpere penitùs, culcitræque plumeæ
Hærere fixum, & delicatis ſe cibis
Implere, & ungi lenibus malagmatis [4],
Quæ remedia juvant plurimùm, ipſam ſcilicet.
Sic [5] ergo Podagræ, ſic Araneæ locus,
Qui tandem utrique conveniret, obtigit.

3 Horatius, L. 2. Sat. 2. V. 109.
Pluribus aſſuêrit mentem corpusque ſuperbum.

4 Plinius, Hiſt. L. 22. C. 24. *Non fecit* malagmata, *emplaſtra, parens illa ac divina rerum artifex: officinarum hæc, immo veriùs avaritiæ commenta ſunt.* Celſus. medic. L. 5. C. 17. Malagmata *maximè ex floribus eorumque etiam ſurculis ſiunt... ſuper integram cutem injiciuntur.*

5 Hæc fabula, quam invênit, ſcriptamque prosâ oratione vulgavit ante annos 240. Nicol. Gerbellius, magno plauſu excepta eſt; eo tamen peccare videtur, quòd affabulatio, quam vocant, in ipsâ narratione exponatur: malim itaque ſic concludere:
Suus eſt petendus cuique conveniens locus.

FABULA XIV.

Sol, Mons, & Vallis.

MONS, nubila inter aridum condens caput,
Jactabat aſtris celſitudinem ſuam,
Dolens intereà ſortem vallis proximæ,
Miſeransque tanto obnoxiam contemptui.
Audit micante curru Sol revehens diem,
Et ſic inanem reprimit ſuperbiam:
Inſane, quid habes, ipſe cur poſſis tibi
Placere tantùm? De tuo excelſo jugo
Quid gloriaris? Eſt idem illud horridum,
Et inhoſpitale. Vallis hæc contra jacet,
Humilis, amatque, clauſa denſis ſaltibus,
Latêre in umbrâ: rivis uberibus tamen,
Etiamque flumine irrigata, plurimos
Habet colonos, quibus opum almam ſufficit
Idonearum copiam, & certam ſimul
Felicitatem ſingulatim dividit.
Hos fabula monet, qui ſupremo de gradu
Cùm ceteros deſpiciant, proſunt nemini.

FABULA XV.

Puer & Nux caſtanea.

QUIDAM repererat fortè caſtaneam Nucem
Puer: coquendam fervido cineri ſtatim
Commiſit. Aeſtus illa non tolerabiles

Ubi ſenſit, indicare cruciatus ſuos
Stridore querulo coepit: at motus nihil
Puer immiſericors, quin & aſperè jocans:
Sine modò, dixit; ego ſcio quâ comprimi
Ratione poſſit nænia iſta funebris:
Prunarumque ſimul copiam cineri ſuper
Addidit. Iniquis miſera Nux ardoribus
Evicta, crepuit diſſoluto cortice;
Sed non inulta: magno enim ſe ſuſtulit,
Sic [6] rupta, niſu; ipſasque prunas expulit
In faciem & oculos imprudentis, non ſine
Damno genarum, & luminum [7] periculo.
Metuendus hoſtis qui furit, vel dum perit.

FABULA XVI.

Arbuscula & Arbores.

PERIERAT ingens Arbor: vi multâ in ſolum
Dejecta mox eſt præceps, & radicitus
Avulſa, xiſtoque [8] ut magna hæc deceſſio [9]
Deformitatem attulerat, ejus in locum,

6 Horatius, L. I. Sat, 5. V. 59.
O, tua cornu
Ni foret exſecto frons, inquit, quid faceres, cùm,
Sic mutilus, miniteris?

7 Cicero, Tuſcul. L. 5. C. 39. *Democritus*, luminibus *amiſſis*, *alba ſcilicet & atra diſcernere non poterat.* Quintilianus, Inſt. L. 9. C. 3. extr. *Frontis ac* luminum *inconſtantia.*

8 Phædrus, L. 2. Fab. 5.
Inde notis flexibus
Præcurrit alium in xiſtum, sedans pulverem.

9 Cicero, de Univ. C. 6. *Neque enim ulla* deceſſio *fieri poterat, neque acceſſio.*

Pusilla, possset annis quæ venientibus [1]
Sarcire damnum, reposita [2] est Arbuscula.
Ea autem, quæ se multò plus, quàm oportuit,
Nôrat pulchellam, non meminit se debilem,
Opisque egenam, plurimisque casibus
Obnoxiam esse: coepit ergo, id quod nimis
Usuvenit puellis, flos quibus est tener
Aetatis, insolentem capere [3] superbiam:
Istæque, dixit, Arbores vetulæ duæ,
Quæ molle nostrum hinc inde sepiunt latus,
Quàm non honesto occalluêre [4] cortice!
Et illa densa capita quàm inscitè gerunt!
Umbrasque porrò spargunt, at quàm luridas,
Quàmque insicetis, quàmque horrentibus comis!
Mihi tamen ultro spacium dent, quà se hoc meum
Erigere in auras frondium possit decus:
Negant? viam vi mihi faciam: nitidum caput
Attollam, earumque obruam miseras opes.
Convicium illæ sentiunt, at mussitant [5]:
Intereà verò in vacuum [6], quod reliquerat

1 Horatius, Ar. Poet. V. 175.
Multa ferunt anni venientes commoda secum.

2 Brutus, ad Cicer. Epist. 16. *Ut rogaremus alterum, qui se* in ejus locum reponi *pateretur.*

3 Horatius, L. 3. Od. 30. V. 14.
Sume superbiam.
Phædrus, L. 5. Fab. 7. V. 2.
Arripuit insolentem sibi superbiam.

4 Ovidius, Metam. L. 14. V. 282.
Osque meum sensi pando occallescere rostro.

5 Terentius, Adelph. Act. 2. Sc. 1. V. 53.
Accipienda, & mussitanda injuria adolescentium est.
Ad quem locum Donatus: *Mussitare propriè est dissimulandi causâ tacere.*

6 Horatius, L. 2. Sat. 5. V. 48.

Emortua ſoror, tanquam hereditarium,
Venire properant: altera igitur alteram
Adire, ramis invicem occurrentibus,
Nituntur usque & usque, dum commerciis
Immiſſa brachia mutuis conjunxerint:
Tum, complicantes folia in morem fornicis,
Omnem intercipiunt ſolis beneficentiam,
Umbrisque gelidis deſuper incumbentibus
Fruſtra reluctantem opprimunt Arbusculam,
Coguntque tabe denique contractâ mori.
Scripta eſt ſuperbis fabula adolescentulis.

FABULA XVII.

Poeta & Anſer.

LABORE multo, maximâque induſtriâ
Doctos, facetos verſus expoliverat
Poeta quidam, emiſeratque in publicum:
Exceptum ubique eſt laudibus veris opus.
Advertit Anſer: & quia fortè, quem ſuis
Solebat illè perſcribendis verſibus
Adhibere, calamum, è pennâ delapſum, dedit,
Hinc gloriari apud ſuum coepit genus [7],
Perinde ac operi perficiendo nobili

Adrepe officioſus, ut & ſcribare ſecundus
Heres: & ſiquis caſus puerum egerit orco,
In vacuum venias.

[7] Phædrus, L. 1. Fab. 3.
Redire moerens coepit ad proprium genus.
Agitur de Graculo, qui male mulcatus redit ad ſuos,

Si contulisset multum opis & industriæ;
Cunctosque præ se despiciebat anseres.
Sed unus aliquis anserino de grege:
Magnifica [8], dixit, verba nequicquam jacis:
Cane modò: si quid audierimus, quod tuæ
Videatur esse consonum jactantiæ,
Causam obtinebis; feceris cunctis fidem.
His excitatus se ad canendum protinus
Parat superbus Anser: incipit: at statim:
Strepis, reclamat omnis turba; non canis.
Frustra laborant, partem ut arripiant sibi [9]
Laudis alienæ, laude qui propriâ carent.

FABULA XVIII.

Colubra & Ericius.

Olim vir hominem offenderat tenuem potens:
Quam cùm ille cuperet vindicare injuriam,
Aesopus tali fabulâ deterruit.
Suis pupugerat spiculis Ericius,
Teneramque Colubræ sauciaverat cutem:
Hanc illa vindicare continuò parat,
Ardens furore magno, offensiunculam:
Animo tumente [1] sævit & in hostem ruit,

8 Terentius, Eun. Act. 4. Sc. 6. V. 3. De Jactatore:
Ego illius ferre possum ineptias & magnifica verba.

9 Cicero, Orat. pro Sext. C. 32. *Cognomen* sibi *ex Æliorum imaginibus* arripuit.

1 Cicero, Tuscul. L. 3. C. 9. Tumens *animus in vitio est. Sapientis autem animus ... nunquam* tumet.

Totumque circumvolvit: at circùm undique
Obſtantibus ipſa ſeſe telis induit.
Sic ergo damnum tentat ulcisci leve
Fruſtra, ſimulque magnum incurrit in malum:

FABULA XIX.

Vinum & Amphorae. [2]

Bellissimam aliquis Vini habebat copiam:
Infundere coepit in recentes Amphoras.
Pleræque laticem [3] concoxêre leniter,
Et perfecêre, conditum integro ſinu;
Multóque ſuaviorem, quàm receperant,
Poſt reddidêre: ſed hero nonnullæ inſcio
Odorem ut penitùs inſincerum traxerant,
Vitium propagant; moxque, non ita [4] creditus,
Corrumpitur & acescit ingenuus liquor [5].
Bonam & ſalubrem disciplinam perficit
Bene præparatum pectus: inſtructum malis
Artibus eamdem vertere in peſtem ſolet.

2 De Launay, Fab. 18.
3 Virgilius, Georg. L. 2. V. 191.
Hic fertilis uvæ.
Hic laticis, qualem pate is libamus & auro.
4 Id eſt, non creditus amphoris, ut eum illæ corrumperent. Horatius, L. 1. Od. 24. V. 11.
Non ita creditum,
Poſcis Quintilium Deos.
5 Lucretius, L. 5. V. 14.
Namque Ceres fertur fruges, Liberque liquoris
Vitigeni laticem mortalibus inſtituiſſe.

FABULA XX.

Mus captus. [6]

MALE obſecutus blando muſcipuli [7] dolo
Mus libertatem amiſerat ſuam: gemens,
Lugensque, ſi quâ fòrs viâ poſſit fugam
Tentare, quærit. Radius [8], exilis quidem,
At ferreus, obſtat unus. Quid? quid, ſi meis
Connitar, inquit, hunc atterere dentibus?
Heu! metuo, ne priùs ipſe dentes conteram.
Ligna, nuces, illi ſæpius ut [9] corroſerint,
Nunc & corrodere ferrum quo valeant modo?
Difficilis opera nimis eſt. Experiar tamen.
Dixit; ſimulque radium iratus aspicit,
Simulque medium comprehendit mordicus,
Ictuque tundens tenui, ſed creberrimo
Accerrimoque, cricumrodere incipit.
Ferri quidem percuſſa tam perennibus
Plagis ſoliditas tinnulo crepitu ſonat;
At ipſa minui nil videtur: hoc videt
Triſtis, nec ideo Mus deſiſtendum putat;
Immo ad laborem ſe refert animoſior;
Tandemque, poſtquàm eſt innumeris conatibus
Petita ferri durities, hanc perspicit
Non eſſe acutis dentibus inviolabilem:

6 D'Ardéne, Fab. 50.
7 Conſule annot. ad L. I. Fab. 17.
8 Plinius, Hiſt. L. 10. C. 42. (Pſittaci caput) *ferreo verberatur radio.*
9 *Ut* pro *quàmvis:* cujus formulæ exempla facilè reperias apud Ciceronem, Curtium, Lucanum, & alios.

Violare pergit: radius atteritur magis
Magisque: & ipſi dentes atteruntur, at
Non conteruntur; immo fit ſubtilior
Acies eorum: pars demum illa, quæ ſemel,
Corrodi coepta eſt, usqueadeo corroditur,
Donec redacta eſt ad fragilem minutiam [1].
Quod animadvertens, concito Mus impetu
In radium agit ſe, & cogit inflecti, & viam,
Violentus aperit, & levis erumpit foràs.
Quid pertinax efficere non poteſt labor?

FABULA XXI.

Citrus & aliae Arbores. [2]

VASE in quadrato, muros intra ligneos,
Tepidum referri ad fornicem hiemis tempore
Ut facilè poſſet, inſita fuerat Citrus:
Poſt, ubi adolevit, cùm putaretur pares
Gravibus ferendis anni tempeſtatibus
Cepiſſe víres, linquere cogitur ſuum,
Jam nimis anguſtum, carcerem; ac reponitur
Patentem in hortum validas inter Arbores,
Quas duro aluerat terra natalis ſinu.
Primùm vigoris ſpecimem egregium dedit
Læto colono; ſed mox delicatior

1 Seneca, Epiſt. 90. med. *Attritu grana franguntur . . . donec* ad minutiam *frequenter trita* redigantur. Apuleius, Metam. L. 8. *Digitos adulteri usque* ad *ſummam* minutiem *contero.*

2 Le Brun, L. 2. Fab. 29.

Viſa eſt; ad omnem mox & ipſa ſibilum [3]
Aquilonis offenſo ingemiſcens cortice,
Sentit ſorores genere quidem ſuas ſibi
Eſſe pares, naturâ autem longe diſpares:
Paulúmque acerba cùm ingruiſſet frigoris
Violentia, illæ facilè ſuperant, hæc perit.
Quem vivere diu volueris, ne molliùs
Puer educetur, monitus exemplo cave.

FABULA XXII.

Hirundo & ejus filia. [4]

PRUDENS Hirundo ſic monebat filiam:
Me ſequere; mecum paribus hàc, quà prævolo,
Contende pennis: atque [5] audin? lævam time;
Cave hùc aberres; muro adfixos proximo
Video bacillos: vetula ſum; homines jam diu
Novi doloſos, perfidos: aliquid mali
Suſpicor ibi eſſe. At illa: Quid fingit ſibi
Mea mater, inquit murmurans? quid ſomniat?
Verè fatetur ſe vetulam: nugas enim
Has ejus eſſe planè aniles arbitror.
Accedere iſtos ad bacillos me vetat:

3 Virgilius, Ecl. 6. V. 82.
Venientis ſibilus auſtri.

4 Aubert, L. 1. Fab. 12.

5 Terentius, Andr. Act. 5. Sc. 2. V. 24.
Cura adſervandum vinctum: atque audin'? quadrupedem conſtringito.
Ibid. Act. 1. Sc. 5. V. 65.
Propera:
Atque audin'? verbum unum cave de nuptiis.

Id equidem facere minimè cogitaveram [6],
At experiri, me timere quod jubet,
Quàm non timendum fuerit, protinus volo.
Dixit; ſimulque provolavit hùc levis,
Unde revolare non ſinent miſeram doli,
Quos fugere juſſit provida nimiùm parens:
Nam vix attigerat; ſentit, & fruſtra gemit
Seſe retentam glutinosâ compede.
Pueri & puellæ contumacem meminerint
Avem irruiſſe tam grave in periculum,
Non quòd placeret, ſed quia vetitum fuit.

FABULA XXIII.

Aſellus junior. [7]

Cum quidam Aſellus ad laborem junior
Inſtitueretur, viribus infirmis adhuc,
Humeros vacillare ejus, & crura, & pedes,
Perſpexit herus explorans & mediam ſuper
Lumborum ſpinam manibus impactis premens:
Onus ergo, commiſeratus, impoſuit leve.
Tunc ille, totus qui videbatur ſibi
Pulchellus eſſe, dixit: Prudenter facis,
Quòd metuis, here mi, ne graviore ſarcinâ
Dorſi hujus noſtri offendas elegantiam.

6 Horatius, Ar. poet. V. 143.
Non fumum ex fulgore, ſed ex fumo dare lucem
Cogitat.
Phædrus. L. 3. Prol. V. 16.
Intrare ſi Muſarum limen cogitas.
7 Aubert. L. 2. Fab. 8.

Qui captus eſt amore credulo ſuî,
Quo ſtultior erit, hoc ſibi placebit magis.

FABULA XXIV.

Culex in casâ, tum in aulâ. [g]

Et rura & urbes ſomnus tacitè pervolans
Sua dona diſtribuerat, parciùs quidem
Ubi Luxus habitat ſegnis, at benigniùs
Ubi vita miſera eſt, agricolæque pauperis
Durum torum diurnus emendat labor;
Cùm tenuis, ore ſtridulo exiles ſonos
Culex ingeminans, ruſticam ſubiit caſam,
Naſumque petiit quemdam, nec politulum,
Nec delicatum, ſed ronchos æquabiles
Graviùs proflantem doctiùsque quolibet
Regali naſo: inſedit & proboscide
Aculeatâ ſugere coepit ſanguinem:
Neque naſus ideo ruſticus officii ſui
Quidquam remittit. Hinc ad ædes regias,
Noctis adhuc multum cùm ſupereſſet, ſe Culex
Tranſtulit: at ejus vix datur prænuntius,
Auditur illico & extimescitur ſonus;
Et inclamantur & excitantur ſervulæ,
Ac ſervuli, hoſtem qui tam terribilem necent,
Abigantve. Tantos ille ad adventum ſuum
Fieri videns tumultus, repetit rimulam,

g Aubert, L. 2. Fab. 4.

Qnà permeârat, &: His ab ædibus procul
Fugiamus, inquit; Somnus ipſas non amat.
Altum ſoporem durus adducit labor.

FABULA XXV.

Gallina & Philoſophus. [9]

GALLINA in altum ſuſpiciebat æthera,
Et inquietis advocans ſingultibus
Pullos monebat, ut caverent, & ſuâ
Nusquam à parente longiùs recederent;
At ſe ſub alas condere ipſius ſtatim
Eſſent parati, ſi inſtaret periculum.
Quidam hoc Philoſophus ut animadvertit: Meis
Clarè, inquit, oculis [1] video; nil video tamen:
Gallina ſomnium iſta ſinxerit ſibi,
Ut imperiti ſæpe vigilantes ſolent:
Sed manifeſtandus error eſt. Longum ſimul
Hùc ille, quò ſagaces mater anxia
Intendit oculos, conſpicillum dirigit:
Cujus ope primò perſpicit corpusculum
Exile quoddam & mobile; deinde hanc avem
Attonitus eſſe colligit, alarum videns
Remigium; denique vulturem eſſe comperit.
Amore materno excitatus, plurimùm
Ibi videt oculus, ubi alii nihil vident.

9 Aubert, L. 4. Fab. 1.
1 Plautus, Mil. glor. Act. 3. Sc. 1. V. 36.
Clarè oculis video, pernix ſum manibus, ſum pede mobilis.

FABULA XXVI.

Aranea & Bombyx. [2]

BOMBYCEM acerbis vocibus his laceſſere
Aranea auſa eſt: Quid tibi eſt, quod vendites,
Inepte vermis? Textile hoc opus meum,
Hoc delicatum ſtamen aſpice, ſi potes;
Et iſta, nere quæ tuum ſolet genus [3],
Hùc fila confer. Ille reſpondit: Tuus
Quid pariat, unde ſic ſuperbias, labor,
Non video, filis hisce quòd ſubtilibus
Circumdare tete noveris, quid proficis?
Culices minutos, vel aliquot miſerabiles
Muscas, doloſis impeditas caſſibus,
Opprimis. At eſſe craſſius noſtrum objicis
Opus omne: quid agis, ſtulta? jam noſtro faves
Honori; quod enim noſtra laus eſt, exprobras:
Non tam tenuibus eſſe filis quid nocet,
Quibus, ubi tela validiori ſtamine
Contexta ſemel eſt, majus hinc pretium venit?
Perge ergo retia beſtiolis prætexere [4]:
Nebo interim, quod ipſos Reges veſtiat.
Qui corda vulgi irretiunt [5] opusculis
Futilibus, hos fabella ſcriptores notat.

2 Aubert, L. 4. Fab. 18.

3 Vide annot. ad Fab. XVII. huj. Lib.

4 Plinius, Hiſt. L. 16. C. 1. de Cauchis: *Ulvâ & paluſtri junco funes nectunt ad* prætexenda piſcibus retia.

5 Cicero, de fin. bon. & mal. L. 5. C. 16. *Cantiunculis* irretitus.

FABULA XXVII.

Gallus & Vulpecula. [6]

VETULUS, catusque [7] Gallus in ramo arboris
Cùm tutus insideret; hùc Vulpeculam
Accedere famis impulit necessitas:
Statim illa ficto aggressa Cristatum [8] dolo:
Quid hìc moraris? in solum quin devolas,
Exclamat, ut indulgere liceat osculis,
Et invicem celebrare pacis munera?
Etenim si nescis, inter omnes bestias
Asserta pax est, verbis & solemnibus
Per feciales hodie publicabitur.
Ad hæc reponit Gallus: Audieram quidem;
Et facilè credo: ex hâc enim speculâ canes
Accurrere duos video robustissimos,
Acerrimosque, ferre passim quos puto
Felicitatem publicam internuntios.
Paulisper igitur expecta, dum advenerint;
Ut gaudeamus omnes, & bonam diem
Rite celebremus... Quò fugis? brevis est mora:

6 La Fontaine, Lib. 2. Fab. 15. Camerarius, Fab. 261. Verdizotti, pag. 90.

7 Terentius, Andr. Act. 5. Sc. 2. V. 14.
Nescio qui senex modò venit, ellum, confidens, catus.
Ad quem locum Donatus: *Catus: callidus, doctus.* Cicero, de Legib. L. 1. C. 16. *Quis non igitur prudentem, &, ut ita dicam, catum, non ex ipsius habitu, sed ex aliquâ re externâ judicet?* Confer Horat. L. 1. Od, 10. V. 3.

8 Ovidius, Fast. L. 1. V. 455.
Cristatus cæditur ales.
Phædrus, L. 4. Fab. 8. V. 8. de hirco:
Immisit se Barbatus.

Descendo... manedum. At illa vesano metu
Perculsa, celerem jam capessivit fugam.
Decipere qui vult, decipitur meritissimò 9.

FABULA XXVIII.

Magus & Circulator.

SOLITUS per artes exsecrandas quærere
Subsidia duram contra pauperiem Magus,
Et Circulator doctus humili in pulpito
Agitare gentem pigmæorum ligneam [1],
Cauponam eamdem ad publicam devenerant:
Unde esset, & quò duceret iter, invicem
Postquàm rogârunt, ut viatores solent:
Magus prior ait: Advenio Lutetiâ:
Ibi consuëtum Tartaro officium mihi
Præstante, varias per locupletum domos
Exhibui humanis superiora viribus
Prodigia: verùm, heu! quidlibet monstri darem,
Humanæ id opus est creditum solertiæ
Plerisque hominibus, feminisque maximè,
Quæ philosophorum regere nunc solent greges.
Spretum igitur omnis me fefellit spes lucri;
Magisque pauper abiens, quàm adveniens, fui.
Sic Magus, at contra Circulator sic refert;
Diversa longè facta me in voraginem

9 Cicero, de Orat. L. I. C. 55. *Quem omnes amare* meritissimò, *pro ejus eximiâ suavitate, debemus.*
1 Gallicè, *Marionettes.*

Mersêre non absimilis infortunii;
Nam ludicram omnem familiam meam trahens
Cùm me appulissem quamdam ad urbem Rhætiæ;
Et in theatrum, quale nos tenues decet,
Populo dedissem convocato Virgines
Per nemora, per agros cursitantes cum suis
Amasiis, & usque Virgines tamen;
Reges, Tetrarchas, Imperatores, Duces;
Foedos Gigantes, Milites impervios
Telorum acutis omnium mucronibus;
Super his repentè rumor de me spargitur
Non bellus, & res ad supremos judices
Defertur; atque hi me Magum pronuntiant,
Damnantque sceleris proinde capitalis reum:
Vix & præcipiti supplicium evasi fugâ.
Fabella spectat ad homines incredulos,
Hominesque stultè credulos pariter notat.

FABULA XXIX.

Cimex, Pulex, & Culex.

SECRETIOREM quemdam in angulum domûs
Cimexque, Pulexque, & Culex convenerant:
Ibi sua quisqne venditare facinora
Coepêre: Palma sed mihi, Cimex ait,
Debetur: etenim tu, Pulex, licèt acriùs
Mordere nôris; tuque, quam pungis, Culex,
Summam cutem inflammare didiceris licèt;

Ego tamen odium longè majus excito:
Me quippe vindex ſi manus compreſſerit,
Repentè miſſus teter odor ulciſcitur
Injuriam: ideo me exſecratur natio
Muliercularum delicata, & me ſinit
Illæſum abire; nec hominum quisquam fere,
Quàmvis necare cupiat, tangere ſuſtinet.
Hæc mea laus, quam non denegabitis mihi,
Spero equidem. Nunc verò, agite, me ſequamini,
Tu ſubſiliendo, tu volando, proximum
Hinc in cubile, mulier ubi, digniſſima
Noſtram experiri malitiam, dulces ſolet
Captare ſomnos: vera nam ſi nuntiat
Exceptus hinc & inde rumor, optimis,
Cultiſſimisque moribus, clementiâ,
Fide, pietate, ceteris virtutibus,
Quas me pudet memorare, noſtrum prægravat
Illa, & refutat omne vivendi genus:
Tantúmque amat prodeſſe, quantùm nos juvat
Nocere. Maturemus ergo; & hunc, ſibi
Finxiſſe vultum quem videntur Gratiæ,
Unde venit etiam ſanctis animae dotibus
Illuſtre pretium, protinus ardentes fero
Studeamus aggredi impetu, ac memores notas
Imprimere. Plauſu excipitur hæc oratio:
Expediunt arma; properant... Ah! Felicitas,
Felicitas, dormire pergis! Ah! quies
Periculoſa! Gratiis imbellibus,
Contra inſolentes beſtias, quis opem feret?

Iam pervenêre: jamque flagitium parant
Excogitatum perficere. Verumtamen
Timore quodam religioſo territus [2]
Culex reſiſtit [3]: quod Cimex ægre ferens:
Ecquid vereris, inquit? aut quònam tuus
Receſſit ille priſtinus animi vigor?
Age, perge porrò, quò te ducit indoles
Maligna; pellaturque ridiculus pudor.
Ten' pulchra facies moveat? ejus ſuavitas
Quantò magis nitescit, tantò eſt gratior
Malignitati praeda. Forſitan parem
Offenſioni ne feras poenam, times:
Timere deſine: nihil indulgentius
Felicitate; quippe quae tenerâ ſuos
Solet etiam hoſtes charitate proſequi.
Hæc dicta Culicem ardore ſuccendunt novo.
Tum pariter omnes ſaeviunt aculeis:
At vix eorum vividam Felicitas
Impreſſionem ſenſit, expergiscitur;
Dextrâque [4] captum Pulicem elidit manu,
Alapamque lævâ ſibi gravem ducit [5] ſimul
Animoſa, Culicemque necopinantem opprimit.

2 Cicero, de Divin. L. I. C. 28. *Saepe tibi narravi..., me contremuiſſe*, timore perterritum.
3 Virgilius, Aen. L. 4. V. 76.
Incipit effari, mediâque in voce reſiſtit.
Ovidius, Faſt. L. 6. V. 650.
Corpus ut aſpexit, lacrymis auriga profuſis
Reſtitit.
4 Cicero, de Divin. L. I. C. 23. *Mercurium è paterâ, quam* dextrâ manu *tenebat* &c. Acad. L. 4. C. 47. *Cùm autem* lævam manum *admoverat* &c.
5 Phædrus, L. 5. Fab. 3. V. I.
Calvi momordit Musca nudatum caput;
Quam opprimere captans, alapam ſibi duxit gravem.

Cimex fupererat: quem refugiens [6] tangere,
Uno, levique digitulo fenfim ejicit:
Fruftraque putes [7], inquit; haud fugies necem,
Quâ dignus es: benigna, mifericors, pia
Effe quidem & opto, & id procuro maximè;
Infirma [8] fed effe nolo. Tum famulas vocat;
Tollantque vivum hunc, atque comburant, jubet.
Hæc vera virtus, quæ fevera eft in loco [9].

FABULA XXX.

Sciurus & Nuces.

MONTIS habitabat clivum, abundantem [1] nuce,
Sciurus [2]; & ita carpere obviam dapem
Didicerat, ut faceretque multum corporis,
Nihiloque hebetior fieret hinc, aut tardior.
Quotidianæ mox tamen alimoniæ [3]
Facilior ufus attulit faftidium:
Vallemque fubjectam amnis ut latiffimus

6 Vide annot. ad L. II. Fab. I.
7 Quintilianus, Inft. L. 6. C. 3. *Aliquando definet* putere.
8 Horatius, L. I. Sat. 9. V. 70.
Nulla mihi, inquam,
Religio eft... At mî: fum paulò infirmior.
9 Terentius, Heaut. Act. 3. Sc. 2. V. 26.
In loco
Ego verò laudo.
Adel. Act. 2. Sc. 2. V. 8.
Pecuniam in loco negligere, maximum interdum eft lucrum.
1 Cicero, de Senect. C. 17. *Abundat* (villa) *porco, haedo, agno, gallinâ, lacte, cafeo, melle.*
2 Sciurus gallicè *Ecureuil.*
3 Suetonius, Calig. C. 42. *Collationes in* alimoniam *atque dotem puellae recepit.* A Gellius, L. 17. C. 15. *Periculum ne...*

Totam occupabat, ripaque ulterior ſolum
Nucis oſtendebat plurimæ pariter ferax,
Inceſſit animal inquietum maxima
Hùc tranſeundi cupiditas; & impulit,
Quid poſſet in re nauticâ, ut depromeret;
Tenuemque fagi, pulſum in undas, corticem
Levis inſiliret, ſeque ventis crederet:
Nam cauda ventis patula perflandos ſinus
Explicat, ad auram ſive zephyri, ſeu noti
Parata, carbaſique fungitur [4] vice.
Ad litus hoc pacto appulit feliciter
Navarchus audax: nec quiescendi moram
Obſtare patitur, quominùs extemplò cibos
Ad expetitos currat: ingentem videt,
Laetus, avidusque, copiam: ſe ingurgitat.
Sic primus, & ſic alter, & ſic tertius
Tranſigitur, at vix quartus illuxit dies;
Quod petiit ægra cupiditas, præſens bonum
Respuere noſter jam Sciurus incipit,
Et ad relictos mox revertitur lares.

Hominum ille mos eſt: anxiè quærunt, parant
Laboriosè, quæ brevi faſtidient.

amiſſo omni naturalis alimoniae *fundamento homo exhauſtus intereat.*

4 Horatius, Ar. poet. V. 304.
Fungar vice cotis.

FABULA XXXI.

Ciſterna & Rivulus,

CISTERNA dixit praetereunti Rivulo:
Dum tu laboras, & reſiſtentes gemens
Inter lapillos pauperem torques aquam;
Latices quieta limpidos ego interim,
Et copioſos, quilibet quantùm cupit,
Sufficio, nec me copia unquam deficit;
Neque, quos laticibus adjuvem, curſu vago
Quaeram, neceſſe eſt: ultro enim ſatis frequens
Quotidie ad me multitudo confluit.

Ad hæc, ſuſurrans leniter: Curſus meos
Redarguis, ait Rivulus; tenues quoque,
Superba, lymphas eſſe mihi, vertis probro:
Quemcumque tamen hæc noſtra paupertas locum
Accedit, ibi tenellæ properant arbores
Fruticare, terram cooperire gramina,
Variisque flores emicare coloribus:
Sapiens nec unus in meâ ripâ ambulat,
Jacetve, meditans [5], quì fiat ſapientior:
Sed & frequentes undique adveniunt aves,
Quae blanda noſtro murmuri modulamina,
Studio canendi geſtientes, miſceant.
Quòd gloriaris, eſſe limpidos tibi
Latices; ego meos neutiquam laude hâc puto

5 Cicero, ad Attic. L. 9. Epiſt. 17. Meditabor, *quo modo cum illo loquar.*

Carere; at illud me inter & te discrepat,
Quòd imus æquè nitidus, ac summus, liquor
Fluit mihi, translucetque [6] splendidior [7] vitro;
Tu contra, ab omni sorde puras omnibus
Dum sufficis aquas, rem tuam ipsa negligis,
Tibique sordes congregas, & obtines [8].
Fabella sacros nostra Doctores monet,
Caveant, dum prosunt aliis, ne noceant sibi.

FABULA XXXII.

Nanus & Gigas.

NANUS Gigantis in humeros ascenderat,
Ipsoque longiùs oculos, supereminens,
Circumferebat: stultus hinc superbiâ
Tumere [9] inani coepit, & contemnere.
Suum adjutorem, quo sine abjectus foret
Fabula recentes philosophos quosdam notat:
Hi, si quid aliquâ laude dignum invenerint,
Monumenta Veterum, muniêre qui viam,

6 Plinius, Hist. L. 35. C. 15. de sulphure vivo: *Vivum autem effoditur*, translucetque, *& viret.* L. 37. C. 12. *Smaragdi, aliæque* (gemmæ) translucentes.

7 Horatius, L. 3. Od. 13. V. 1.
O fons Blandusiæ, splendidior vitro

8 Obtinere, est propriè, retinere & servare sibi. Plautus, Mil. glor. Act. 2. Sc. 2. V. 30. Obtineat *colorem*: id est, servet, non mutet. Cicero, L. 1. ad Q. Fratr. Epist. 1. C. 12. *Necessitudinem, quae est nobis cum publicanis*, obtinere *& conservare patiantur.*

9 Phædrus, L. 1. Fab. 3. V. 4.
Tumens inani Graculus superbiâ.

Deprimere tentant, ſeque ad ſummum [1] gloriæ
Veniſſe credunt [2], arrogantes pumili [3].

FABULA XXXIII.

Leo & Simius. [4]

In Aulicorum admiſerat numerum Leo
Simium; & apud ſe in ſingulari gratiâ
Eſſe hunc, palam indicabat, ipſius jocis
Se luſibusque recreari dictitans.
Is ergo genio liberè indulget ſuo,
Et importunis Aulicum quemque appetit
Cavillis, & fatigat inſolentiâ.
Inde graves in eum Rex ſimultates videt
Conflari; nec petulantis ideo reprimit
Malitiam; at illud omne ſcurrandi genus
Eſſe joculare dicit, & riſu probat;
Suumque lepidum Simiolum ſibi in dies
Magis magisque in deliciis eſſe indicat.
Quod is ubi ſenſit, factus eſt audacior;

1 Horatius, L. 2. Epiſt. 1. V. 32.
Venimus ad ſummum fortunæ.

2 Seneca, Quæſt. Nat. L. 6. C. 26. *Philoſophi, credula natio.*

3 Statius, Sylv. L. 1. carm. 6. V. 68.
Mirantur pumilos ferociores.
Sed ibidem V. 61.
Hic audax ſubit ordo pumilorum.
Et Martialis, L. 14. Epigr. 213. V. 2.
Parma tibi, ſcutum pumilionis erit.
Ita & L. 1. Epigr. 44. V. 10. neque aliter Lucretius, L. 4. V. 1155.

4 Bourſault, Eſope à la Cour, Act. 2. Sc. 5. Le Brun, L. 1. Fab. 11.

Ipſumque Dominum aggreſſus eſt dicteriis
Ridiculis petere. Primùm diſſimulat Leo:
Poſt Aulicorum intelligens quosdam in ſinu
Geſtire, quosdam ſibi, quin planè rideant,
Vix temperare: Tuamne, ait, mala beſtia,
Eò usque tandem creviſſe impudentiam,
Ut etiam velles facere me ludum & jocum?
Fuge hinc, fuge procul in rem, quâ digna es, malam.
Suo complures gratioſos principi
Temeraria olim perdidit fiducia.

Egid. Verhelst inv. et Sc. L. 15. F. 26. Manhm.

FABULARUM ÆSOPIARUM

LIBER DECIMUS QUINTUS.

FABULA I.

Acanthis & Pueri. [1]

In tiliâ [2] Acanthis nidum collocaverat
Paulò altiùs: eum, prava gens, Pueri leves
Et malitiosi, dum scrutantur omnia,
Vident; simulque lapidibus crebris petunt.
Pia mater educabat, ah! pullos adhuc
Infirmiores, ah! volare nescios:
Jamque aliquot ictus omnem turbârant domum:
Quid agat ? sibi timet, pullis at multò magis.

1 Aubert, L. 3. Fab. 9.
2 Virgilius, Georg. L. 1. V. 173.
Cæditur & tilia.
Tilia, gallicè *tilleul.* De Acauthide autem vide annot. ad L. 8, Fab. 17.

Maternus amor exacuit ingenium: exſilit
Repentè: quos amat unicè, ipſos deſerit,
Ut ſervet: alas ſe movere debiles
Vix poſſe, ſimulat: turba perſequitur procax,
Prædamque facilem ſperat: omnes irruunt;
Et cùm tenêri jam putant, levis ilicet
Pileolos, & bacillos, & avidas manus
Fruſtratur; & ſic perſeverat fervidos
Decipere, donec longiùs produxerit
In devia loca, feſſosque intellexerit:
Tum paribus alis ac celeribus præpetem
Se tollit, & mox ab oculis hiantium
Vaneſcit, & ſe, & gaudia ad nidum refert.
Carere ſenſu tam piam matrem putas,
Tamque ingenioſam? ſiquis id contenderit,
Dicat, quibusnam pertrahi corpusculis [3]
Hùc illa poſſit, unde periculum videt
Inſtare. Matrem amor, amor pertrahit
Maternus, aequè perſpicax, ac ſedulus.

FABULA II.

Philomela & Aves aliae. [4]

Sibi multiforme confici vir nobilis,
Clathrisque claudi juſſerat aviarium:

3 Cicero, de Nat. Deor. L. 1. C. 24. Corpuscula *Quædam lævia, alia aſpera, rotunda alia, partim autem angulata, curvata quædam & quaſi adunca.*
4 Aubert, L. 5. Fab. 9.

Ibi Carduelis [1], Paffer [2], Anthus [3], Graculus [4],
Fringuilla [5], Sturnus [6], Pica [7], Merula [8], Galbula [9],
Aliæque, ftrepitus edere indoctos Aves
Solitæ, agitabant communiter ætatulam 5.
Quas inter ægro maceratur tædio
Philomela, cantus quòd animadvertat fuos
Plerumque meritis defraudari laudibus;
Totque audire fonos his fuis tam difpares
Cogatur: ergo folitudinem expetit;
Et muta languet. Rem [6] Dominus intelligit;
Solamque, caveâ claufam in anguftâ, procul
Ab omni ftrepitu inordinato femovet.
Tunc illa fecum cuncta reputare incipit
Vitæ prioris commoda: facilem, obviam
Communitatem victûs cum fodalibus
Lætis, jocofis, præditis variâ indole,
Ideoque lufus varios exhibentibus:
Tum fpatia magnis terminata finibus,
Quos intra opacas explicent arbufculæ
Frondes, & umbras hofpitales præbeant,
Ac proinde longiùs evolandi copiam:
Quapropter ingemifcens: Quædam, ait, licèt
Incommoda ibi fint, commoda tamen nunc reor
Superare multùm; præ quibus utilitas mihi
Nulla hìc videtur effe, quæ non fordeat.

1, Chardonneret. 2, Moineau. 3, Bréant. 4, efpece de Corneille. 5, Pinfon. 6, Etourneau. 7, Pie. 8. Merle. 9. Loriot.

5 Plautus, Pfeud. Act. 1. Sc. 2. V. 40.
Vos quæ in munditiis, mollitiis, deliciisque ætatulam agitis.
Suetonius, Claud. C. 16. *Monuit, ut parciùs* ætatulæ *indulgeret.*

Ita computatis omnibus, delabitur
In miſeriorem, quàm priùs, ægritudinem;
Altúmque [7] longúmque [8] ſilet. Obſervans Herus,
Moerore nimio ne conſumatur, timet:
Anguſtiore caveâ prudens extrahit;
Jamque minùs afflictam ad aviarium refert
Commune; moxque gutture liquidiſſimo
Emittit illa cantus lætitiæ indices.
Quos hominum ſola pellit importunitas,
E ſocietate eorum, in ſolitudinem;
Bonum hi reperiunt rarò, quod ſperaverant.

FABULA III.

Rationis Liber. [9]

Eximius, ipſa Ratio quem confecerat,
Quíque ipſe *Ratio* inſcribebatur, in manus
Hominum à Minervâ traditus fuerat Liber:
Virtutis optima quævis & ſapientiæ
Præcepta, ad omnes vitæ uſus idonea,
Is continebat: ponerentur in lucro,
Hinc oriebatnr omnium felicitas.
At pueri in illo, præter verba, nil vident:
Juvenes, videre ſi quid nôrunt, negligunt:

7 Juvenalis, Sat. I. V. 16.
Conſilium dedimus Syllæ, privatus ut altùm
Dormiret.

8 Virgilius, Aen. L. 10. V. 740.
Nec longùm lætabere.

9 Aubert, L. 3. Fab. 4.

Et pleraque vident, & ea corrumpunt viri:
Et omnia vident, & nihil retinent ſenes.

FABULA IV.

Aſinus Somnians. [1]

DORMIBAT [2] Aſinus arctè [3]: credetur mihi;
Dormire nam quis arctiùs Aſino ſolet?
Sed & ille Somniabat, & non jam ſibi
Eſſe videbatur Aſinus, at animal ſagax,
At homo. Quas ipſe tamdiu miſeras vices
Obivit, alios his obeundis nunc herus
Exercet imperioſus; & Aſinos agit
Præ ſe, & flagello cædens: O ſtupidum genus,
Et pravum, & indocile, ait! hominum quàm gravis
Conditio, quos regendis his animalibus
Studere oportet! Dum ſuperbit hoc modo,
Nodoſo fuſte Agaſo ſtertentem excitat.
Bipedibus Aſinis fabula multis convenit.

1 Aubert, L. 4. Fab. 15.

2 *Scîbam*, Terentius, Heaut. Act. 2. Sc. 3. V. 68. Phorm. Act. 4. Sc. 1. V. 16. *Crocîbat*, Plautus &c.

3 Cicero, de Divin. L. 1. C. 27. *Ad lucem denique* arctè & *graviter* dormitare (Lambinus & alii legunt *dormire*) *coepiſſe.* De Inv. Rhet. L. 2. C. 4. *Poſtquàm illos* arctiùs *jam, ut fit, ex laſſitudine* dormire *ſenſit.*

FABULA V.

Rusticus & Venti. [4]

Agrum excolebat diligenter Rusticus:
Cujus labores optima juvabat parens
Tellus, & uberem aperiens ultro sinum
Profundebat opes: Jamque fructuum pyrus
Malusque bellam sustinebant copiam;
Jamque expetebat triticea falcem seges:
Cùm sæva subitò ventorum vis ingruit
Glomerata cæco turbine: adflictæ solo
Jacent aristæ; mox & effracti volant
Culmi complures, præliantibus notis
Ludibria: tum quatiuntur pomiferæ arbores,
Pubentiumque parte magnâ fructuum
Spoliantur; aliquas etiam, tres aut quatuor,
Violentiore turbines acti impetu
Radicibus disruptis eversas ruunt.
Victus dolore Rusticus; Vestrum est, ait,
Feroces ô tyranni, præclarum hoc opus,
Vestrumque facinus! At præstare quid boni
Potestis? Amens his ventos conviciis
Cùm peteret, illi planè conquieverant;
Et conquiêrunt tamdiu, donec putres
Jugesque inerti aspergerent vitium aëri
Terræ vapores. Hìc homo meus: Hui! statu
Sic usque eodem cælum pertinaciter

4 Aubert, L. 4. Fab. 19.

Manere! Certè, ni moveatur ociùs,
Obducta misero cuncta languescent situ.
Vix ea locuto ventus en supervenit
Aridus, & auras pestilente inertiâ
Liberat, & omnes illico nebulas fugat,
Solemque campis reddit optatissimum.
Atat, Colonus inquit admirans, prope est
Ut illa planè nunc refellam, quæ priùs
Acerba dixi in omne ventorum genus:
Nam vel Aquilonis iste flatus, qui modò
Irrupit, omnia recreavit commodè.
Commotiones [5] cordis humani docet
Fabella, ventos esse quosdam, qui vices
Obeundo varias modò nocent, modo & juvant.

FABULA VI.

Adolescens & Anguillae. [6]

FACTUS [7] manu, scatebat Anguillis lacus:
Hùc otiosus Adolescens accesserat,
Qui quasdam earum cùm natantes cerneret,
Piscari voluit: ergo nudavit pedes
Et brachia; lacumque, ut erat altitudinis

5 Cicero, Tuscul. L. 3. C. 4. *Quid? tibi omnisne animi* commotio *insania videtur?* L. 4. C. 28. *Inter omnes convenire oportet*, commotiones *animorum à rectâ ratione aversas, esse vitiosas,*

6 D'Ardéne, Fable 47.

7 Varro, de re rust. L. 3. C. 11. *Ubi sit naturalis aut lacus, aut stagnum, aut* manu facta *piscina.* Cicero, de fin. bon & mal. L. 3. C. 22. *In operibus* manu factis.

Exiguæ, inivit: tum ſimul aquas incipit
Turbare, fundum commovere, in abditos
Furtim receſſus mittere cupidam manum:
Mox apprehendit prædam; ſed eò celeriùs
Elabitur illa, quò arctiùs conſtringitur:
Deinde altera, deinde tertia ſimili modo
Capiturque, niſumque capientis irritum
Fugitiva ridet. Feſſus ille deſerit
Inane ſtudium: ficûs, ad ripam ſitae,
Seſe ſub umbrâ recipit: hìc dum paululùm
Quieſcit, reputat, iſtæ quàm ſint lubricâ
Cuticulâ Anguillæ; & ſuas ſimul manus,
Retinere prædam quàm nequeant, conſiderat;
Easque nimiùm læves eſſe perſpicit:
Poſt ludens, ut fit, & inſciens, ficulneam
Decerpit frondem, & eſſe ſentit aſperam:
Oho! Quid, inquit, fronde ſi iſtâ corrigam
Hanc manuum lævitatem? conſilium placet:
Experiar. Ergo manibus jam ficulneis [8],
Nec tamen infirmis, nec inhabilibus, præditus,
Laborem alacriter ad relictum ſe refert;
Prædamque bellè retinet, quam primam capit.
Difficilè vincit lenitas animos leves,
At ſæpe ratio continet ſeverior.

8 Víde Mich. Apoſtolii Proverbia, & Adagia Erasmi: ubi ficulneæ pro infirmis manibus accipiuntur.

FABULA VII.

Homo & Aranea.

SEMEL, iterumque jam tuas, textrix mala,
Telas revelli, penitùs & diſperdidi;
Novasque nihilo ſegniùs mihi ſubjicis,
Dixit homo quidam Araneæ? peperceram
Miſeratus: at ſtultitiam nunc intelligo
Meam hanc fuiſſe. Sic locutus, hanc ſolo [9]
Effundit, incaſſúmque fugientem necat.
Eſt vile quoddam animalium bipedum genus,
Quod niſi, prudenter ſaeviens, oppreſſeris,
Malam exhibebit usque & usque moleſtiam.

FABULA VIII.

Puer & Cadi duo. [1]

CUM descendiſſet bibulus in cellam Puer,
Plenumque digito feriens averſo Cadum
Interrogâſſet, & Cadus tenuem ſonum
Preſſumqne reddidiſſet: Ibi nihil eſt, ait
Rerum imperitus, maxima niſi inanitas [2].
Ergo petit alium, ſimiliterque percutit:

9 Virgilius, Aen. L. 12. V. 380.
Impulit, effuditque ſolo.

1 Le Brun, L. 3. Fab. 24. D'Ardéne, Fab. 41.

2 Cicero, de Fato, C. 9. *Cùm duo individua* (corpora) *per* inanitatem *ferantur.* Seneca, Nat. Quæſt. L. 6. C. 25. *Quantùm ſub terris vacantis loci* inanitas *pateat.*

Is verò magnos, utpote vacuiſſimus,
Claroſque ſonitus reddit: & avidus ſimul
Puer foramen aperit, quà dulcis liquor
Effluat: attonitus autem effluere nil videt.
Diffide, ſi quos indicat verboſior
Loquela; nam plerumque nil ſubeſt boni.

FABULA IX.

Pyrus & Surculus. [4]

Sic allocuta Surculum fertur Pyrus:
Huic te meæ, ex quâ eductus es, diutius
Hærere ſtirpi, nate, ratio non ſinit,
Jam grandem, emiſſis jam fruticantem ramulis:
Quæ placet inerti, & hactenus tibi profuit,
Materna denique umbra te peſſumdaret.
Neque crede, fruſtra me garrire: mox enim
Prudens colonus hinc aliò te transferet.
Tunc, nate, tunc memineris cultricem manum
Ferre patienter: finget illa; inutilem
Falce amputabit ramulorum copiam;
Et arboris olim non ineptæ ſi modò
Spem dederis, indolem inſitione corriget
Malam tibi; truncum findet, immiſſo viam
Cuneo recludet, germen ut felicius
Inſerat: hinc dulces ſcilicet fructus feres.

4 Le Brun, L. 4. Fab. 22.

Monitus parentis optimæ, ſpecie quidem
Probantis, audit Surculus; verùm in ſinu
Spernit; maloque ſtatuit ingenio obſequi;
Timet coloni falcem acutam; territant
Fiſſura, cuneus: hæc vitabit, quà licet.
Venit colonus: improbum evellit, ſolo
Ponit feraci. Creſcit ille, ſed duplex;
Geminoque trunco ſtirpe ab imâ varicat [5]:
Et ipſa nodis, tuberibusque plurimis
Utrinque turpem forma ſe totam exhibet.
Herus indignatur, tam pravum ingenium videns;
Arbusculamque, idoneam tantummodò
Accendere focum, penitùs erui jubet.
Fabella pueris ſcripta eſt contumacibus,
Qui diſciplinis inhabiles [6] dare ſe ſtudent.

FABULA X.

Saxum piſcatoriis retibus captum. [7]

PISCATOR, in mare miſſa, complicaverat
Retia, trahebatque. Hæc facili lapſu quidem
Sequuntur, ipſo dum levantur gurgite;
Sed ubi ſupremis innatare fluctibus
Coepêre; ſentit ille, agendum denique

5 Quintilianus, Inſt. L. XI. C. 3. Varicare *ſupra modum, & in ſtando, deforme eſt.*
6 Columella, L. 12. C. 1. ex Cicer. Oeconom. L. 1. *Mulieri, quòd omnibus his rebus eam fecerat* (*Natura*) inhabilem, *domeſtica negotia curanda tradidit.*
7 Camerarius, Fab. 13. Benſerade, Fab. 140.

Summâ ſibi contentione virium;
Neque ad laborem tunc etiam ſe intelligit
Sufficere; ſociosque, ſibi ut auxilium ferant,
Advocat. Operæ ingens præmium fore autumant;
Nam ſentiunt captum aliquid tanti ponderis,
Junctis reſiſtat omnium ut conatibus:
At, explicatis retibus, ſaxum vident.
In hâc brevi miſerâque vitâ ſæpius
Eſt minima merces, ubi fuit ſummus labor.

FABULA XI.

Cedrus & Rubus.

In vertice montis alta regnabat Cedrus:
Ventos, procellas, fulmina ſuperaverat
Durando, multis inviolata ſeculis:
Conſiderares, major ipsâ temporum [8]
Diuturnitate prope videretur tibi:
Eratque digna, quam ſibi Tellus parens
Proprium eſſe vellet atque perpetuum decus.
Sub ejus umbrâ creverat humilis Rubus:
Is indignatur, quòd ſupra nubes caput
Tam glorioſum tollat arbor nobilis,
Dum ſic puſillus ab omnibus contemnitur:
Et ejusdem illa circinata rotunditas [9],

8 Superſunt adhuc in Libano Cedri nonnullæ, quæ ante Salomonis Regis tempora exſtitiſſe dicuntur.

9 Plinius, Hiſt. L. 16. C. 23. *Circinatæ rotunditatis ſunt.* Auctor loquitur de foliis Populi nigræ. Porrò tam rotunda quoque ſæpe eſt ramorum cedrinorum amplitudo, ut ad rationem circini compoſita vi-

Circùm undique tantis comprehenſa finibus,
Quòd intercipiat una beneficentiam
Solis fere omnem, ſeque egenum prægravet [1],
Conqueritur; & maledicit, & cælum aſperis
Demens fatigat poſtulationibus:
Nec enim quievit; donec aliquando faber
Tignarius hùc acceſſit, & avidâ nimis
Cupidine lucri captus eximiam Arborem
Dejicere ſtatuit. Abit hic; at poſtridie,
Sumptâ bipenni prævalidâ, eòdem redit,
Et cædere cœpit: quod videns gaudet Rubus:
Sed miſera poſtquàm Cedrus innumeris fuit
Vulneribus evicta, & ſupremos edidit
Gemitus, ruinam denique ingentem trahens
Cadit, Rubumque penitùs ipſum conterit.
Reverere, celsâ dignitate qui eminent:
Tenues ruina potentium ſæpe opprimit.

FABULA XII.

Mercurius & Apollo. [2]

PULSOS Olympo Mercurium & Apollinem
Inopia parvis quæſtibus coegerat

deatur: ipſa autem rotunditas aliquando centum & viginti pedibus francicis comprehenditur.

1 Horatius, L. 2. Sat. 2. V. 77.

Corpus onuſtum
Heſternis vitiis animum quoque prægravat unà.

L. 2. Epiſt. I. V. 13.

Urit enim fulgore ſuo, qui prægravat artes
Infra ſe poſitas.

2 Bourſault, Eſope à la Cour, Act. I. Sc. 5.

Dare faciendis operam, ni mallent fame
Perire. Medio pulpitum in foro exſtruunt,
Et otioſum convocant populum tubâ
Clangente, & alloquentes jactant copiam
Verborum inanem, ut circulatores ſolent:
Accedite, viri, mulieres, pueri, ſenes;
Properate: mercem vobis offerimus bonam,
Auroque contra non caram; ſed publicæ
Magis ſtudentes utilitati, quàm lucro,
Hanc ære modico vendimus, aſſibus, ah! decem:
Agite ergo, coemite; immo capite; nam damus.
Ingenium Apollo venditabat; at miſer
Fruſtra pecuniam hinc ſperat bellam ſibi
Redituram; nullum prorsùs emptorem invenit.
Mercurius autem dum memoriam clamitat
Venalem, emptores plurimos nanciscitur.
Ultro fatetur memoriâ ſe defici [3]
Quisque: ſed ingenio quis carere ſe putat?

FABULA XIII.

Opilio & Lupae Catulus. [4]

CUM ſurpuiſſet Opilio Catulos Lupæ
Adhuc tenellos, & pararet jam neci
Dedere, ſervavit unum, non inutilem
Fore viſum; & educavit, ut Catuli ſolent

3 Cicero, orat. pro Cluent. C. 65. *Mulier abundat audaciâ; conſilio & ratione* deficitur.
4 Camerarius, Fab. 70.

Canum educari. Is ſe ſatis docilem dedit,
Satisque doctè imitatus eſt aliquandiu
Mores caninos; ſed ubi tandem firmior
Invaluit ætas, indoles efferbuit
Lupina, diramque ſimul accendit famem.
Latro vehementis impetum libidinis
Premere ſtudebat, Opilionis ob metum [5]
Terribilem, in animo penitùs inſixum; & ſibi
Catus imperabat: attamen quodam die
Agnum imprudentem cùm videret à grege
Diverſum abire vallem in umbroſam, ratus
Occaſionem hanc eſſe neque vanam, neque
Periculoſam, ſequitur occulto gradu;
Ventumque poſtquàm eſt in locum, frequentibus
Dumisque virgultisque clauſum commodè,
Ut poſſet omne clanculum peragi ſcelus,
Nil ſuſpicantem ſævus invadit latro,
Et apprehenſum ſtrangulat. Verùm interim
Opilio vigilans cùm numeraviſſet gregem,
Advertit agnum abeſſe; nec mora, incipit
Perquirere; moxque prædatorem perfidum,
Artus miſellæ pecudis in reliquos adhuc
Reſævientem [6] dentibus nefariis,
Aſpicit, & irâ percitus, ter aut quater

5 A. Gellius, L. 9. C. 12. *Metus hoſtium rectè dicitur & cùm timent hoſtes & cùm timentur: itaque Salluſtius in hiſtoriâ primâ* metum Pompeii *dixit, non quòd Pompeius metueret, ſed quòd metueretur.* Quintilianus, Inſtit. Orat. L. 6. C. 2. *Metum duplicem intelligi volo, quem patimur, & quem facimus.*

6 Ovidius, L. 1. Triſt. Eleg. 1. V. 103.
Ne mota reſæviat ira.

Tuburcinantis [7] capiti ferratam ſudem
Impingit, ac proſternit exanimem ſolo.
Fabella docet, aliquatenus poſſe obtegi,
Non poſſe penitus corrigi indolem feram.

FABULA XIV.

Porcus & Canis venaticus. [8]

Porcus voracis fetidas inter gulæ
Spurcasque ſordes vitam inertem vivere
Aſſuetus, quemdam fortè Catulum noverat
Acrem & ſagacem, quem ſeveris legibus
Inſtitui ad artem rite venandi videns,
Irriſione coepit improbâ aggredi,
Et aſpernari præ ſe, qui nullam gravis
Severitatem diſciplinæ perpeti
Coactus, ageret omne tempus otio,
Epulisque. Vanæ ſenſit contumeliæ
Indignitatem Catulus, & ſic retudit [9]:
Domat & fatigat me quidem aſſiduus labor;
At ſimul egregiis rite fingit artibus,
Evadere Canes inter ut venaticos
Virtute poſſim nobilis & induſtriâ,
Meumque fidus inſtitutorem comes

7 Nonius, C. 2. n. 851. Tuburcinari *ſignificat raptim manducare. Plautus*, Perſâ, Act. 1. Sc. 3. V. 42.
Tuburcinari de ſuo, ſiquid domi eſt.

8 Camerarius, Fab. 312.

9 Phædrus, L. 4. Fab. 23. V. 21.
Satis profectò retudi ſuperbiam.

Iuvare, & ejus in aliquam laudis quoque
Venire partem. Tu interim foedum trahens
Onus ſaginæ, vitam ages inutilem,
Spatiisque clauſam brevibus, altori tuo
Nil profuturus [1], niſi cùm te is jugulaverit.
Ignaviam fabella fugiendam docet.

FABULA XV.

Homo & Equus. [2]

QUIDAM incitabat loris admiſſis Equum,
Ipſius crurum mobilitate flexili
Et firmitate, cognitâ ſibi jam diu,
Confiſus: at cùm difficillimam viam
Ingreſſus, vellet nil remitti, ſed magis
Urgeret, offendiculo percuſſus gravi
In genua ſubitò Sonipes infelix ruit,
Equitemque dorſo nec opinantem depulit:
Qui ſaxa provolutus inter & vepres,
Ubi ſe recepit in pedes, ad Equum ferus
Revertit, & terribiles intendit minas:
At ille: Quid furis, ait? utilis antea
Bonusque ſemper, fortè peccavi ſemel:
Ignoscere nonne te decet? si quis forem

1 Hùc ſpectant, & ſententioſi ſunt hi duo leonini verſus, quàmvis alioquin rediculè faceti:
Eſt ſimilis porco, fuerit ſi traditus orco;
Pinguis more ſuis, proderit ille ſuis.

2 Camerarius, Fab. 327.

Malus & ineptus, idque, quod caſu accidit,
Solens [3] feciſſem, non ita excandesceres.

FABULA XVI.

Columbae & Retia. [4]

Ab agro Columbas ſubitus expulerat fragor:
Denſæ volabant; cúmque non poſſent ſatis
Advertere dolos nimio perculſæ metu,
In obvia ruunt inſcientes retia;
Captasque ſe omnes ſentiunt ſimul & gemunt:
Mox impatientes triſtis infortunii
Luctantur, & ſalute quæque pro ſuâ
Exagitant ſeſe quantis poſſunt viribus:
Sed allaborant multùm, proficiunt nihil:
Namque alia dum molitur in dextram impetum,
Alia in ſiniſtram tendit: quod cùm adverteret
Sapientior una ceteris: Vanos, ait,
Quid, ô ſorores, conatus [5] effunditis?
Nequit iſte carcer frangi; ſed tolli poteſt;
Nosque ſimul avolare cum ipſo poſſumus,

3 Plautus, Amphit. Act. I. Sc. I. V. 43.
Si dixero mendacium, ſolens meo more fecero.
Caſinâ, Act. 5. Sc. I. V. 14.
Lubens fecero & ſolens.
Epidic. Act. 2. Sc. 2. V. 53.
Ego abſceſſi ſolens.
4 Camerarius, Fab. 404.
5 Virgilius, Aen. L. 5. V. 446.
Entellus vires in ventum effudit.
Georg. L. 4. V. 491. Ibi omnis
Effuſus labor.

Consilia si modò mea non pigeat sequi.
Hìc nata subitò est magna curiositas,
Silentiumque fecit. Illa sic dehinc
Prosequitur: In eo nostra vertitur [6] salus,
His si locis, quocumque licuerit modo,
Discedere, ne capiamur hostili manu,
Properemus: itaque vincla, quæ nos detinent
Miserè impeditas, linquere quoniam est nefas,
Tentemus, annon ipsa nobiscum queant
Ferri hinc per auras: neque fortasse res ita
Difficilis fuerit: immo felicem exitum
Promittere ausim, dum studuerimus pares,
Sibique minimè discrepantes, impetus
Conferre in unum. Dicta cunctæ comprobant;
Et quæ consilium impertiit, facti ducem
Habere cupiunt. Illa sese protinus
Summâ vi adurgens movet in obstantes plagas,
Pulsansque in altum tendit, & pennas quatit
Animosa: idemque socias ut faciant monet:
Ultro obsecundant: nulla non adnititur,
Quidquid opis in se est, dare saluti publicæ.
Hanc Retia diu virium concordiam
Tam pertinacem sustinere non valent:
Cúmque ipsa venti subter agens vis acrior
Coeptum adjuvaret, ruptis mox retinaculis
Tolluntur illa in auras: & repetens domum
Captiva portat carcerem suum cohors.

6 T. Livius, L. 3. C. 46. de Virginiâ & Virginio ejus patre: *In eo verti puellae salutem, si postero die vindex injuriæ ad tempus præsto esset.*

Nihil eſſe deſperandum multitudini,
Modò ſibi concors fuerit, exemplum hoc docet.

FABULA XVII.

Vulpis & Corvus. [7]

JEJUNA Vulpis circa villas, compita,
Pagosque prædam cum quæſiviſſet diu,
Et adhibuiſſet omnes, quos nôrat, dolos,
Neque potuiſſet invenire quidpiam,
Quo rabidam ſedaret aliquantisper famem;
Moerore denique, & cibi penuriâ
Devicta, ſternit languidos artus humi,
Oculosque luci claudit inviſæ, & ſilens
Ab unâ morte remedium expectat mali.
Cùm ſic jaceret non diſſimilis mortuæ,
Cadaverum ſectator Corvus advolat,
Roſtroque coepit fodere, mortuam ratus.
At illa ſubitò evigilans attonitum capit,
Ejusque carnem, quàmlibet [8] duram, vorat.
Illud aliquando, comparare quod nequit
Induſtria, labor, ars, dolus, caſu advenit.

7 Camerarius, Fab. 411.
8 Plinius, Hiſt. L. 16. C. 38. *Aure ad caput trabis*, quamlibet *prælongæ, admotâ.* Quintilianus, Inſt. L. 7. præf. init. Quàmiibet *abundans rerum copia.*

FABULA XVIII.

Canes duo. [9]

VITAM aliquis degens ruſticam, Canes duos
Habebat, annis fermè & ingenio pares:
Inſtituit unum in arte venandi: alterum
Reſidere voluit, & eſſe cuſtodem domûs.
Hic porrò quàmvis otio totum diem
Somnoque ſæpe & ſæpius conſumeret,
Si quam tamen herus ope Canis venatici
Prædam potitus [1] eſſet, ad convivium
Invitabatur, ut omnium, quæ projici
Solebant, fieret reliquiarum [2] particeps.
Venaticus autem id intuens, graviter tulit:
Teque, ait, an æquum eſt, otioſus qui domi
Reſides, eosdem percipere mecum cibos,
Quem, quidquid anni varia tempeſtas ferat,
Per devias convalles, per juga montium,
Per nemora, per agros durus exercet labor?
Ad hæc quietus cuſtos: Injuſtè facis,
Et quod me accuſas, ſum [3], inquit, extra noxiam.

9 Camerarius, Fab. 91.
1 Lucretius, L. 3. V. 1051.
Adde heliconiadum comites, quorum unus Homerus
Sceptra potitus.
Corn. Nepos, L. 18. C. 3. *Semper habiti ſunt fortiſſimi, qui* ſummum *imperii* potirentur.
2 Phædrus, L. 5. Fab. 4. V. 3.
Aſello juſſit reliquias poni hordei.
L. 1. Fab. 22. V. 6. de muſtelâ & muribus:
Nunc quia laboras, ut fruaris reliquiis,
Quas ſunt roſuri, ſimul & ipſos devores.
3 Terentius, Hecy, Act. 2. Sc. 3. V. 3.
Quod me accuſat vir, ſum extra noxiam.

Laborioſis erudire me artibus
Hero placeret, has libens addiſcerem;
Neque, quàm tu, opinor, minùs idoneus forem:
At ille voluit placidius vitæ genus
Me colere: docilem invênit: hinc mihi, ut tibi,
Aequè benignus, mercedem officii parem
Rependit, quia par animus officium regit [4].
Facit ille multùm, qui facit domino ſatis.

FABULA XIX.

Opilio & Capreoli.

Nix operiebat arva: ſtabulabant oves:
Opilio, ne langueret, ad exemplum gregis,
Pigrâ quiete, in abditos ſe contulit
Nemorum receſſus: ibi ſagacibus omnia
Dum luſtrat oculis, cernit oſtium ſpecûs:
ſubit; duos jacentes Capreolos videt,
Adhuc tenellos; in ſinum quos illico
Suscipere lætus properat, ac defert domum,
Cibisque paſcit idoneis, & commodo
Poſitos cubili diligenter educat:
Curas fere omnes denique his impendere
Laborat; & oves negliguntur interim,
Victuque ſtramentisque ſæpius carent,

4 Terentius, Eun. Act. I. Sc. I. V. 13.
Eam (*rem*) conſilio regere non potes.

Dum cute Capreoli bene procuratâ [5] nitent,
Vigentque, crescuntque. Aſt ubi Favonius
Regnare coepit, & ab agris tepentibus
Boreæ fugati flagitia procul expulit,
Primam exeundi copiam illi, quam vident
Sibi datam, arripiunt, ſeque præcipiti fugâ
Silvis redonant & ferinis moribus.
Opilio tum ad ſe rediit, & operam dolens
Male collocatam, hanc reddidit ovibus ſuis.
Fabula quibusdam convenit ardelionibus,
Aliena qui ſuscipiunt, & ea deſinunt
Curare, quorum maximè uſus indiget.

FABULA XX.

Equus domitus.

PRÆSTANTE formâ, viribusque corporis,
Juvenilibusque ſuperbiens animis Equus,
Modò hunc, modò illum calcibus vel dentibus
Petebat, ejus eſſet ut gregalium
Vix ullus, aliquam cui ferox injuriam
Non intuliſſet: omnes autem, vel metu
Coacti vel odio, ipſius conſortium
Fugere ſolerent. Quibus animadverſis herus

5 Virgilius, Aen. L. 9. V. 157.
Quod ſupereſt, læti bene geſtis corpora rebus
Procurate, viri.
Horatius, L. 1. Epiſt. 4. V. 15.
Me pinguem & nitidum, bene curatâ cute viſes.

Freno, & capiſtro praepeditum ferreo
Continuit; exin oneribus graviſſimis,
Et verbere crebro defatigare inſtitit
Quotidie. Aliquot ſic peractis menſibus,
Cùm ſe ille mitem perbonumque oſtenderet,
Mutationis cauſa tantae quae foret,
Interrogatus: Fecit hoc, inquit, labor.

FABULA XXI.

Viator & Pyra [6]

ITINERE longo feſſus, & rapidiſſimo
Æſtu Viator, poma, quæ coemerat
Contemti generis aliquot, & pretio quidem
Vili, parabat mandere, ad famem & ſitim
Simul abigendam, cùm fortè oculos ſuſtulit,
Viditque, nec procul, onuſtam eximiis Pyrum
Fructtibus, &: Iſta ſolido, ait, teruncio [7]
Potui coemere poma? potero mandere?
Apage tam inſuaves, apage tam viles cibos,
Tantùm guloſi dignos ingluviem ſuis
Replere. Dixit; & volutabrum videns
Juxta viam, ſua poma hùc omnia projicit:
Dein alacri properat ad Pyrum optatam gradu:
At cùm propinquat, & venire jam ſibi

6 Camerarius, Fab. 315.
7 Plinius Hiſt. L. 33. C. 3. *Quadrans antea* teruncius *vocatus à tribus unciis.* Cicero, ad Attic. L. 6. Epiſt. 2. *Omnino nullus in imperio meo ſumptus factus eſt . . . nullus, inquam, ne* teruncius *quidem*

Salivam ab ipſâ ſpecie blandâ fructuum
Præſentit, obviam, heu! ſubitò foſſam aspicit
Et latam & altam, rivis quæ perennibus
Hortum irrigaret, furibusque occluderet.
Attonitus hæret, ac ſtupet aliquandiu,
Moeretque. Crescunt interim ſitis & fames:
Quas ut, quo tandem ſibi licet, poſſit modo
Levare, relegit ſua miſer veſtigia;
Et poma, quæ respuerat, ac projecerat
Voranda ſuibus, recuperare jam ſtudet:
Recolligit, lutoque purgat, & vorat.
Exigua certò quæ tenes, majoribus
Quæ temere ſperas, præferenda ſunt bona.

FABULA XXII.

Caprarius & Capella.

A GREGE Capellam discedentem longiùs
Revocare monitis, ſibilis, conviciis
Tentârat, & nihil egerat [8] Caprarius:
Iratus ergo coepit ipſam perſequi:
Quam cùm aſſecutus eſſet: Per dumos, ait,
Per asperasque me coegiſti vias
Hùc usque currere: at mihi poenas dabis:
Simulque cædit fuſte duro, & percitus

8 Cicero, de Senect. C. 6. *Cùm Rempublicam conſilio & auctoritate defendebant*, nihil agebant? Phædrus L. 2. Fab. 5. V. 3.
Multa agendo nihil agens.
V. 25.
Non multum egiſti! & opera nequicquam perît.

Tanto furore, vellat ut pilos, cutem
Profcindat, oculum [9] excludat lævum, dexteram
Coxendicem [1] debilitet, refpiciens nihil,
Sævi tumorem pectoris dum vindicet.
Poftquàm refedit ira, proftratam folo
Videns Capellam, doluit, flevit; qæfiit,
Malo mederi fiquà poffet: languidam
Manu recepit blandâ, fovit in finu:
Timensque ne res, nota cùm fuerit domi,
Vindictam herilem fuscitet: Vides, ait,
Me poenitentem injuriæ, quâ te furens
Affecit impetus: omnes, juro, poftmodùm
Adhibebo curas, ut malum deleniam:
Nunc te oro, nofter cùm gregem totum, ut folet,
Recenfebit herus, ne gemas, ne me indices.
Pecus misella retulit: Heu! taceam licèt,
Mea hæc loquentur, & arguent te vulnera.
Fruftra filetur facinus, ubi damnum patet.

FABULA XXIII.

Sus & Equus. [2]

Sus in volutabro acquiescebat fatur,
Infamibusque deliciis, totus luto

9 Terrentius, Phorm. act. 5. fc. 7. v. 95.
Pugnos in ventrem ingere,
Vel oculum exclude.
1 Serenus Samonicus, de medicinâ Cap. 56. v. 12.
Dilue prætereà glomeramina, quæ gerit intus
Claufa Aries inter geminæ coxendicis umbras.
2 Camerarius, Fab. 116.

Conſperſus immundo, incubabat [3] ſegniter;
Cùm fortè vidit Martis ad pericula
Ritè apparatum Sonipedem procedere:
Contempſit; ac tumentem inani gloriâ
Deriſit, ut qui quæreret certam necem
Tanto apparatu. Properat nihilo ſeciùs,
Et media Sonipes mox in arma ſe ferox
Infert, & æquat, vel etiam ſuperat ſui
Ductoris animos: aliquot afficitur quidem
Vulneribus, at quæ facilè ſanari queant;
Demumque herilis gloriâ certaminis,
Suâque propriâ laude clarus cùm redit,
Videt hunc eumdem, ab omni qui periculo
Remotum ſe putârat, occiſum ſuem
A villico, & ejus membra pinguia ferreis
Jam fixa verubus geniale ad convivium.
Mors ſæpe, omiſſis fortibus, inertes petit.

FABULA XXIV.

Jupiter, Columba, & Anguis

DONIS Animantes colere cum vellent Jovem,
Violam Columba præſecuit, & obtulit;
Donumque facilis approbavit Jupiter.
Acceſſit Anguis, ore præferens roſam
Pulchram, nitentemque, at recuſavit Deus.

3 Cicero. Orat. pro Cluent. C. 26. *Qui illi pecuniæ, quam condiderat, ſpe jam & animo* incubaret. Virgilius, Æn. L. 6. v 610.
Aut qui divitiis ſoli incubuêre repertis.

Iratus ille: Cur meum, inquit, respuis;
Ultroque recipis, longè deterius licèt,
Munus Columbæ? Quem Deus placidè monens,
Reſpondit: Immo hoc prævalet longè tuo;
Quippe quod apud me commendatur & ſuâ
Et offerentis munditie: mihi quidem
Roſam obtuliſti, & hanc ſatis pulchram: tui
Sed oris ipſam infeceras contagio.
Quæcumque ſummo dona [4] dentur Numini,
Magnis ab animi pravitate vilitas,
Minimis que pretium ab innocentiâ venit.

FABULA XXV.

Aranearum telae.

VIR dives olim, facinoris quanquam mali
Reus erat, omni emerſerat periculo,
Evaſeratque Themidis vindictam gravem.
Quod ſecum pauper aliquis cùm perpenderet,
Idem tentare voluit, ſperans ſcilicet
Impunè pariter evaſurum ſe fore.
At cognitâ ejus imprudentiâ Sophus:
Aranearum [5] telas, inquit, aspice:
Hùc ſi ferantur vespæ, facilè transvolant;
Sed muſcæ ibidem inhærescentes oppetunt.

4 Donatus, ad Terent. Eun. Act. 5. Sc. 9. V. 27. *Donum Diis datur, Munus hominibus.*

5 Val. Maximus, L. 7. C. 2. *Anacharſis Leges aranearum telis comparabat: Nam ut illas infirmiora animalia retinere, valentiora transmittere: ita his humiles & pauperes conſtringi, divites & præpotentes non alligari, videmus.*

FABULA XXVI.

Agaso & Asinus. [6]

Non me ſequêris herum tuum, mala beſtia?
Nam quid, pavorem quod tibi tantum queat
Injicere, tranſeundus iſte pons habet?
Obſequere verò, barde. Sic Aſinum increpans
Agaſo ſua poſt attrahere veſtigia
Tentabat; apprehenſos & validâ manu
Frenos movebat, intonabat & minas,
Fruſtra: repugnat ille, & aures ſubrigit,
Et, vi moleſtæ obnoxium, quaſſat caput,
Et naribus efflat contumacem ſpiritum;
Pontemque primore attigit vix ungulâ,
Simulque refugit, herumque cogit ſubſequi
Multa minitantem: qui tamen, fervens ubi
Bilis reſedit, cogitare attentiùs
Incepit, aliqua perveniendi ad exitum
Si qua ſuppereſſet ratio: adextremùm placet
Tentare, quoniam hùc usque ſe conatibus
Pecus maligna herilibus contrariam
Præſtitit, an, ipſe agendi mutet ſi modum,
Simuletque ſese velle, quod minimè velit,
Pugnæ futurus ſemper idem ſit tenor.
Quapropter à tergo occupat nunc jam ſuum
Rebellem, & caudam nec-opinantis arripit,
Stringitque, ſummisque trahit ad ſe viribus.

6 Richer, L. II. Fab. 5.

At ille, qui fixum animo penitùs hoc habet,
Ut quoties aliquò progredi jubebitur,
Continuò ſese partem in adverſam ferat,
Simul atque ſenſit niſum abducentis retro,
Proſilit, herumque retrahentem pertrahens,
Uno impetu vehemente pontem trajicit.
Fabella quosdam pervicaces indicat,
Quos, ni videaris id refugere, quod cupis,
Adducere nunquam ad id queas, quod expedit.

FABULA XXVII.

Poeta epicus & Aesopus.

Cum venditaret aliquis Æſopo ſuum
Quoddam poema, quod epicum vocaverat;
Lectisque tantùm inſignibus aliquot locis,
Totius operis vellet excellentiam
Oſtendere; illum ſic refutavit ſophus:
In urbe quâdam fortè plusculos dies
Dum demoror, homo convenit meum hospitem
Simplex, rudisque, vendere exoptans domum,
Sitam in ſuburbio; eamque dicit commodam,
Solidam, nitentem: deinde, quem ſub pallio
Abſconditum tenebat, lapidem proferens:
Extractus, inquit, en tibi è muro lapis,
Qui, tota qualis ſit domus, ſatis indicet.
Miratus Hospes ſingularem inſcitiam,
Inſulſitatem que hominis, à riſu quidem

Sibi temperare non potuit; at mox tamen
Monuit benignè ædificii cujuslibet
Non æſtimari poſſe, nec elegantiam,
Nec ſoliditatem, nec alias dotes, niſi
Opus univerſum, quale ſit, perſpexeris.

FABULA XXVIII.

Canes duo.

EXORTA fuerat rixa terribilis duos
Inter Moloſſos, lanigero datos gregi
Cuſtodiendo; exarſeratque jam ferox
Certamen, ut cruentis ſese morſibus
Laniare inciperent. Interim ſupervenit,
Sibi gratulatus optimam esuriens Lupus
Occaſionem; & in gregem irruit ſimul,
Ovemque, quam Sors obtulit primam, capit:
Aure apprehenſâ mordicus trahitur Bidens
Fruſtra reluctans; caudam & hoſtilem, vice
Functam flagelli, ſæpe ſentit, quæ pigram
Properare cogat. Quod igitur ſolum poteſt
Miſella, tenero balatu auxilium petit.
Furore quanquam fervidi, audiunt Canes;
Unoque eodem ſtudio pugnam finiunt;
Notosque protinus ad ſonos pariter volant.
Attonitus hoſtes ut inexpectatos videt,
Prædam Lupus relinquit, & celerem fugam
Capeſſit: acres at Moloſſi jam premunt;

Mox aſſequuntur; & truces verſâ minas
Fronte exſerentem, & efferum rictu horrido,
Auſumque tentare aleam certaminis,
Pari adoriuntur impetu & morſu pari
Unanimes; eliſisque faucibus necant.

Privata mittunt odia magnanimi Duces,
Remque ſociatim bellicam ſtudiis gerunt
Concordibus, ubi publicum exposcit bonum.

FABULA XXIX.

Homo docilis [7]

FERRI calentes in viam maſſas faber
Projecerat, utì citius refrigeſcerent:
Hùc quidam acceſſit inſcius, & unam volens
Efferre, coepto deſtitit aduſtâ manu:
Et cùm ingemiſcens quæreret, quonam modo
Sciret, calere ferrum, quàmvis neutiquam
Ruberet: eſſe id cognitu facillimum
Reſpondit aliquis; etenim guttâ ſi modò
Unâ aspergatur, dum calet adhuc, protinus
Stridere ferrum. Verba hæc imis ſenſibus
Reponit ille. Paulò poſt, ut prandeat,
Domum reverſo jurulenta ponitur
Ofella panis fervida, è foco recèns
Extracta: tum dato ille præcepto locum
Eſſe obſequendi judicans, aquulam injicit

7 Camerarius, Fab. 409.

Semel, iterumque in jusculum; & rem ſedulò
Obſervat, advertensque ſtridoris nihil
Inde exoriri, colligit videlicet
Nullum calorem ineſſe: quocirca metus
Repudiat omnes, & ligurire incipit;
Statimque lamentatur ambuſtam ſibi
Linguam & palatum: quem increpans aliquis: Tuam
Certè, inquit, eſſe hanc magnam ſtultitiam liquet:
Quid mirum, ofella ſi caleſcat tamdiu
Dum fumat? Iſti monito parendum quoque
Conſet Homo docilis. Hinc in agrum longiùs
Cùm proceſſiſſet, feriò, quantùm valet,
Audita reputans, fontis ad gelidi caput
Tandem aridus devênit, æſtuque & viâ
Ipſoque ſtudio cogitandi laſſulus [8]:
Reſtinguere ſitim diſcupiebat: ſed leves
Ut ſurgere ab aquâ fumos animadverterat,
Secreto ab igne latices eſſe fervidos
Exiſtimavit, ac timuit attingere.
Non procul hinc ergo deſidens aliquandiu
Poſtquàm expectavit, humidus ſi fòrs vapor
Conſumeretur, denique impatiens moræ
Timensque, ne ſibi multa nox incumberet
Redeunti, abſceſſit igneâ incenſus ſiti.
Vana eſt docilitas, quæ caret ſapientiâ.

8 Catullus, Carm. 62. V. 35.
Itaque ut domum Cybebes tetigêre laſſulæ.

FABULA XXX.

Simia & Caſtaneae nuces

Ericio furata Caſtaneas erat
Simia virenti adhuc opertas cortice,
Circúmque ſpinis horridas minacibus:
Os igitur illis admovere non poteſt,
Quin labra tenera pungi aculeis gemat:
Quem ſenſum experta ter, quater poſtquàm fuit
Hanc eſſe demum furti vindictam putat,
Nucesque domino reddit integras ſuo.
Hos indicat fabella ſtimulos vindices,
Qui cor, facinoris conſcium injuſti, premunt.

FABULA XXXI.

Cornix & Columbae.

Penuria victûs Cornicum urgebat gregem:
Quarum una, prævalentis impatiens gulæ,
Cùm nollet ultra cum ſororibus ſuis
Tam difficulter ſuſtinere ſpiritum,
Sciretque proximâ in Columbarum domo
Ciborum ineſſe copiam, illùc devolat,
Subitque, noctem dum crepusculum trahit.
Vident Columbæ, nec abigunt: tam ſtrenuè
Tuburcinari demirantur hanc quidem;
Sed aliquam credunt de ſuo genere hoſpitam,
Sinuntque, gaudentque ejus expleri famem.

Poſtquàm illa ſenſit gutturis avidi ſinum
Granis refertum, ſomno tandem ſe dedit.
Poſtridie, ortus cùm jam Sol niteſceret [9],
Evigilat, alis plaudit, & corpuſculum
Perbellè procuratum gratulans ſibi,
Garrire, cornicari [1] protinus incipit:
At ſimul ad iſtos vocis ignotæ ſonos
Undique Columbæ pariter omnes advolant,
Improvidamque cingunt, fraudeque cognitâ,
Roſtris minacibus abigunt, pellunt foràs.
Male habita Cornix propriam ad gentem redit:
Sed nec ibi degere, ut antea, permittitur;
Sic ergo utrinque ſe excluſiſſimam [2] videt.
Nunquam relinque, rite quod ſuſceperis,
Vivendi honeſtum, ſit licèt miſerum, genus.

FABULA XXXII.

Simiolus & Bos.

SIMIOLUS olim cùm videretur ſibi
Non imperitus eſſe pingendi artifex,
Equum nativis exprimere coloribus
Voluit: at inſcriptum ejus niſi nomen foret,

9 Plinius, Hiſt. L. 8. C. 1. Niteſcente *Lunâ novâ.*
1 Priſcianus, col. 828. Edit Putſch. *à Cornice cornicari.* Perſius, Sat. 5. V. 12.
Neſcio quid tecum grave cornicaris ineptè.
2 Plautus, Menæch. Act. 4. Sc. 3. V. 24.
Abiit intro, occluſit ædes: nunc ego ſum excluſiſſimus:
Neque domi, neque apud amicam mihi jam quidquam creditur.

Equi hanc imaginem esse nunquam diceres:
Tamen arbitratur pulchrum & elegans opus;
Sciensque magnâ judicandi vi Bovem
Excellere, ipsum convenit, secum ferens
Suæ inficetum specimen imperitiæ,
Et: Hâc meâ, inquit, de tabulâ quid sentias,
Audire cupio: simpliciter & candidè
Age, rogo, mecum: picta recténe, an secùs,
Tibi videtur omnis hæc species equi?
Effare. Cui Bos: Hanc equi speciem vocas?
Ignosce: quodvis aliud esse credidi.
Simiolus irâ concitatus, hæc refert:
At vis, opinor, salsus esse, stolide Bos!
Facesse verò cum tuis ineptiis.
Herus mihi prior nobilis pictor fuit:
Cùm pingeret equos, sæpe mirans adstiti,
Artemque didici. Bos ad hæc: Pictos equos
Tu sæpe vidisti; at ego vidi sæpius
Per prata mecum victitantes; & tuam
His similem haberi posse picturam nego.
Auctor peritum judicem si consulat
Ineptus, non consilium, at laudes expetit.

FABULA XXXIII.

Lupus & Ovis. [3]

FAME coactus, faucibusque jam diu
Siccis laborans, prædam quærebat Lupus:
Sed opilionum diligens custodia,
Fideliumque vigiles excubiæ canum
Omne pecus omni defendebant à malo.
Quid agat? stimulavit ingenium necessitas:
Quod vi nefas est assequi, aggreditur dolo.
Sibi totum ovillâ pelle corpus obtegit:
Adesset vox ovilla, dixisses ovem.
Ita personatus tecta straminea petit,
Ubi oves meridiani vitabant gravem
Solis calorem: unamque sic per rimulas
Est allocutus: Hùc ades mecum, soror,
Quò purus aër, quò levis Favonius,
Et gramina vocant dulcia. Agnovit Bidens
Vocem Lupi: dolumque castigans dolo:
Obsequerer ultro, dixit, si quis tu Lupus
Generosus esses & validus, qui me nimis
Timidam & infirmam ab hostibus defenderes.
Nil metue: talis ego sum, qualem tu velis,
Lupus reponit; & simul larvam abjicit.
Ovis hìc jocatur, & obesas nares Lupi
Ludificans: Pulchrè est, inquit: & mihi quidem

[3] Jaïus, Biblioth. Rhet. to. I. Cujus quidem verba fere ipsa retinuimus.

Vix alius esse validior custos potest:
Adsciscere tamen nostri participes boni
Quosdam, tibi bene notos, comites juverit:
Paulùm opperire, dum canes hùc advoco.
Damnum sibi Lupus ne mora afferret timens,
Pedibus salutem credidit statim suis.
Dolum innocenti nectere malum qui parat,
Meliore jus est hunc refutari dolo.

FABULA XXXIV.

Simius & Vulpecula.

JACTABAT olim Simius Vulpeculæ
Suam, exprimendi animalium quorumlibet
Gestus & habitus, singularem industriam.
Vulpecula refert: Hoc tibi dabo lubens,
Nullum animal esse, quod imitari non queas
Ad speciem: at illud tu mihi vicissim dabis,
Nullum inveniri, quod imitari te velit.
Fabella carpit vile mimorum genus.

FABULA XXXV.

Apodes duae.

APUS [4] volucris est, quæ pedes habet quidem,
Sed ita minutos & breves, ut, si velit

[4] Plinius, Hist. Lib. 10. C. 39. *Plurimùm volant, quæ Apodes, quia careant usu pedum; ab aliis Cypseli appellantur; Hirundinum specie.*

Contingere ſolum, nequeat ingredi, neque
Hinc jam avolare, ni quid opis advenerit.
Ergo refugiens hoc malum, nunquam fere
Quiescit, victumque volitando quæritat.
Accidit, ut iſto de genere avium duæ
Pennis ſecantes paribus aurarum plagas,
Jacentem in agro cernerent dulcem cibum,
Simulque magnâ cupiditate ardescerent
Hoc ſtomachum inanem reficiendi pabulo,
Amica quod Sors offerebat optimum.
Nôrunt tamen periculum; & prudens metus
Aliquâ refrenat appetentiam morâ:
Sed admonet ambarum una; ne datam ſibi
Occaſionem deſerant timidæ nimis:
Non deſuturos commodos venti halitus,
Quibus adjuventur, út ab humo ſe ſublevent:
Suadet ſorori denique, ambas quod juvat.
Ergo hùc, præivit quò voluntas, devolant;
Avidéque depascuntur optatam dapem.
Saturata poſtquàm liquit ingluviem fames,
Coepêre circumſpicere, ſi qua ſpes foret
Auxilii ab aliquâ parte cæli; quid nothus,
Eurusve, Zephyrúsve, aut Aquilo promitterent.
Tenet alta liquidos aëris campos quies.
Mutationem temporis aliquandiu
Expectat utraque: donec oculis Morpheo
Furtim admovente lene tormentum, altera
Devicta tandem, ſenſus amiſit gravi
Sopore vinctos: altera autem fortiter

Cavet ſibi, ſuumque propoſitum tenet,
Et perſeverat, auræ ad omnem ſibilum
Attenta ſemper: atque adextremùm cavi
De latere montis ventus excitatior
Erumpit ilicèt, & paratam ſublevat,
Et nota ſecum ad aſtra tollit præpetem.
Soror relicta poſt paulò expergiscitur:
Gemitque, conqueriturque, ſolam ſe videns;
Motisque pennis ad volatum enititur:
Sed undique aër jam priori redditus
Tranquillitati, inefficacem fert opem:
Bonasque miſera Sortis incertæ vices,
Affixa terris, expectare cogitur.
Hâc edocemur fabulâ, quotquot ſumus
Infirmi, egentes, ac miſelli homunculi,
Divina, ſine quîs facere nil boni licet,
Auxilia qualem diligentiam expetant.

FABULA XXXVI.

Cothurnix, Perdix, & Cornix. [5]

ADVENERAT Cothurnix ab aliâ procul
Regione: Perdix ſic alloquitur: o bona,
Ad hoſce campos confugere quis te malus
Coegit error? namque, ſi nescis, doli,
Fraudesque, visque, & omne feritatis genus,

5 Richer, L. I. Fab. 3.

Et Luctus, & Mors impio nos opprimunt
Dominatu: ſi quid venatores, aucupes
Sævire ceſſant, ingruunt vulpeculæ
Continuò, & aquilæ & accipitres, & vultures.
Refert Cothurnix: Heu! relîqui patriam,
Qùod his & aliis peſtibus quàmplurimis
Infeſta noſtro redderet generi gravem,
Miſerabilemque vitam: at audivi tamen
A matre, ſe audiviſſe cùm ſibi diceret
Avia; animantes inter ætatis ſuæ
Omnes, fuiſſe perpetuam concordiam.
Longæva Cornix hùc fòrs advolaverat,
Quæ verba damnans volucris peregrinæ ultima:
Iſtæ, inquit, iſtæ ſunt aniles fabulæ:
Adſum videlicèt ego ducentos abhinc
Annos ſuperſtes, viſa nec eſt usquam mihi
Gens miluina veſtræ genti parcere.
Aequæva miti natio immitis fuit.

FABULA XXXVII.

Miles & Equus.

GENEROSUM habebat Miles, & apertis Equum
Qui Martis ultro occurreret periculis,
Fidumque jactis hoſtium telis caput
Erigeret, intercipere vulnera geſtiens
Quæcunque, dominum ut incolumem reduceret.
Hinc ille ſecum tacitus: & multis quidem

Et gravibus, ait, exerceor laboribus:
At factus fuero cùm senior, dignâ fruar
Mercede; dominusque beneficiorum memor
Dulci jubebit me quiescere in otio.
Res denique autem quò redit? Equus fit senex,
Et ad molam ablegatur, heu! asinariam [6].
Quisquis fidelem præmio famulum negat
Donare justo, fabula hunc redarguit,

FABULA XXXVIII.

Rusticus & pagi Dominus.

Ad pagi Dominum quidam vênit Rusticus:
Meusque, dixit, in tuum porcus canem
Irruit, eumque necuit. Damnum sarcies,
Respondit ille, nummis viginti aureis,
Tuumque trades præterea porcum mihi,
Ut occidatur, ceterosque terreat
Supplicio porcos, ut ne posthac audeant
Verendos interficere Nobilium canes.
Hìc sese emendans Rusticus: Quid sum miser
Locutus, inquit? Immo volui dicere
Illud, quod esse comperi verum nimis,
Meum à tuo fuisse porcellum cane
Occisum. Is ergo fecerit aliquam prior

6 Cato, de re rust. C. 10. *Molas asinarias unas* (parare oportet.) Has appellat Cato plurali numero, quòd superior & inferior esset mola: sed cùm superior tantùm versaretur, sæpius dicebatur mola numero singulari: atque vocabatur asinaria, quòd asinus plerumque ad eam versandam adhiberetur.

Injuriam, inquit Dominus; & hoc pacto suam
Sbi perniciem stultus arcessiverit:
Male quidem factum; nunc tamen satis est mihi
Quòd crimen hujus pæna, mors, justa eluit.
Abi; tuosque porcos meliùs educa,
Et aliquid unquam simile ne peccent, cave.
Si cum potente damnum expostulaverit
Tenuis, abibit sæpius vix innocens.

FABULA XXXIX.

Taurus & Canes duo.

TAURUS animosi pectoris cùm fervidos
Vix Posset æstus ferre, jactabat caput,
Minacibus auras verberabat cornibus,
Pedibus revellens putre fodiebat solum,
Levemque latè dissipabat pulverem.
Interea opacæ frondeâ sub arboris
Fornice quieti membra tranquillæ dabant
Duo Molossi: quos is aspiciens vocat
Pigros, inertes; objicit & socordiam:
Virtutis illi sed suæ bene conscii,
Insanientis vana contemnunt probra;
Et nil moventur. Paulò post autem accidit,
Idem ut superbus iste novo subito impetu
Ad proximum hinc se præcipitem ageret nemus:
Cùm cuncta porrò temere lustraret, duos,
Quos è latibulis egredi coegerat
Importuna fames, obvios habuit Lupos.

Redire tunc ad ſe incipit; & in vultibus
Errare torvis jam videns truces minas,
Magnum imminere intelligit periculum:
Quapropter & vim ſimul & ingenium ratus
Adhibenda, clunes frutice denſo protegit,
Feris & adverſam hoſtibus frontem objicit
Intentus: hi vitare cornua ſedulò,
Student, & agiles per humerum per & latus
Saliunt utrinque: non valent ullo quidem
Lædere cruento vulnere; ſed aſſultibus
Crebris fatigant usque eò donec miſer
Se viribus prope deſtitutum ſentiens,
Fatale dat lamentum, & auxilium petit
Mugitu acuto, ſilva quem remugiens
Ad ultimos propagat arvorum ſinus.
Exaudiunt Moloſſi & agnoſcunt ſonum,
Statimque properant quò periculum vocat,
Injurioſè quidquid ille fecerit,
Nil penſi habentes, infelici dum ferant
Opem expetitam. Prælii imparis locum
Vix attigerunt, in latrones irruunt
Continuò; & hoſtem faucibus eliſis necant
Quisque ſuum; tamque nobili beneficio,
Se nec ſocordes eſſe nec inertes probant.

Artem ulciſcendi injurias heroicam
Hæc fabula homines quosque generoſos docet.

FABULA XL.

Mulus & Canis.

PANEM in caniſtris cetero cum opſonio
Mulus gerebat: cui miſer viæ comes,
Tanquam beato, gratulatus eſt Canis,
Quòd haberet unus, poſſent quæ convivio
Sufficere, & exſaturare multorum famem.
Reſpondit ille: falleris; nam quas opes
Mirare, bajulus has ego fideliſſimus
Toti familiæ diſtrahendas defero;
Et ſponte tradam; & nil reſervabo mihi.
  Suffarcinatos, ut aliis proſint, ſibi
Inutiles, fabella Doctores notat.

FABULA XLI.

Muſca & Apis.

IN flore Muſca ſederat aliquandiu,
Succisque vires dulcibus refecerat:
Sed inde, necdum ſatura, cùm ſe tolleret,
Obſcaenum (honos [7] ſit auribus) ſtercus petit.
Quam fortè, ab opere dum redit, aſpiciens Apis,
Ipſi exprobravit foedum amorem ſordium.
At illa: Quid tum, ſi, quod in tenero ſinu
Pulchelli floris eſuriens inceperam,

[7] Q. Curtius, L. 5. C. 1. n. 38. *Ad ultimum* (honos auribus ſit) *ima corporum velamenta projiciunt.*

Abſolvo in iſto ſtercore pingui prandium [8]?
Placet æquè utrumvis, dum mihi ventrem impleat.
Fabella ſtolidos ad Lectores pertinet,
Qui Maevium inter & Maronem nil vident,
Propter quod alter præferatur alteri.

FABULA XLII.

Inſectum hemorobion, & Cornix

FLUVIUM apud Hypanim hemerobion [9] quoddam genus
Animantium, infima beſtiolarum natio,
Agitabat uno terminatum aevum die:
Quas inter aliqua grandior natu, graves
Cùm ſe negaret ferre poſſe moleſtias
Aetatis imbecillæ [1]: Optata Mors, veni,
Veni, aït: in Orbe quid moror diutius?
Horas diei victitando jam fere
Omnes conſumpſi; jam duodecima imminet:
Naſcenti exoriens Phoebus illuxit mihi;

8 Plautus, Trucul. Act. 3. Sc. 1. V. 1.
Rus mane dudum hinc ire me juſſit pater,
Ut bubus glandem prandio depromerem.

9 Cicero, Tuſcul. L. 1. C. 39. *Apud Hypanim fluvium, qui ab Europæ parte in Pontum influit, Ariſtoteles* (Hiſt. Animal L. 5. C. 19.) *ait beſtiolas quasdam naſci, quæ unum diem vivant: ex his igitur, horâ octavâ quæ mortua eſt, provectâ ætate mortua eſt; quæ verò occidente ſole, decrepita, eò magis, ſi etiam ſolſtitiali die.* Plinius, Hiſt. L. 11. C. 36. *Hypanis fluvius, in Ponto, circa ſolſtitium, defert, aſinorum effigie, tenues membranas, quibus erumpit volucre quadrupes: nec ultra unum diem vivit; unde* hemerobion *vocatur.*

1 Horatius, L. 2. Sat. 2. V. 85.
Accedent anni, & tractari molliùs ætas
Imbecilla volet

An me relinquet occidens ſuperſtitem?
O terminetur tandem vita longior!
Intereà Cornix [2], annum quæ centeſimum
Impleverat jam, cùm jaceret proximâ
Sub arbore, languens, morbo & inſanabili
Correpta, ſortem conquerebatur ſuam,
Aetatis [3] ipſo vere quòd decederet.
Breve aliquid, aut longum eſſe negat [4] Aeternitas.

FABULA XLIII.

Aegithus & Aſinus.

AEGITHUS [5] in albâ-ſpinâ nidificaverat,
Et ova jam poſuerat: hùc Aſinus ſatur
Acceſſit, ut ſe attereret, & facilem viam
Corpuſculis, effluere per duram cutem
Tentantibus, aperiret: at dum ſe [6] ferus

2 Cicero, Tuscul. L. 3. C. 28, *Theophraſtus moriens accusâſſe Naturam dicitur, quòd Cervis & Cornicibus vitam diuturnam, hominibus tam exiguam dediſſet.* Conſule & Plinium, Hiſt. L. 7. C. 48.

3 Ovidius, Metam. L. 10. V. 85.
Aetatis breve ver.

4 Lucretius, L. 1. V. 616.
Ratio reclamat vera; negatque
Credere poſſe animum.

5 Plinius, Hiſt. L. 10. C. 74. *Aegithus* (gallicè fauvette) *avis minima* (bellum habet) *cum Aſino: ſpinetis enim* ſe, *ſcabendi cauſâ* atterens, *nidos ejus diſſipat . . . Et Acanthis* (gallicè Roſſignol) *in ſpinis vivit: idcirco Aſinos & ipſa odit.*

6 Horatius, L. 1. Epiſt. 13. V. 7.
Abjicito potiùs, quàm, quò perferre juberis,
Clitellas ferus impingas.
Seneca, de Irâ, L. 1. pag. 35. Edit. Elz. 1672. in 8vo. *Quid opus eſt menſam evertere? quid pocula adfligere? quid* ſe *in columnas* impingere?

Impingit, & dum naviter coſtas fricat,
Evertit Aegithi incubantis nidulum;
Et ova ſimul effracta diffundens humi,
Sobolem futuram interſicit. Dolet, gemit,
Miſeranda volucris, conqueritur, irascitur,
Stolidæque pecudi facinus audax, impiam
Crudelitatem, immanitatemque exprobrat.
Tum Bardus: Ohe, deſine, inquit, his meam
Appetere famam ridiculis conviciis:
Mea namque mitis indoles nota omnibus;
Et reputor, & ſum beſtia minimè mala.
At grande damnum, at maximam cladem intuli.
Quid inde? factum quidquid eſt mali, inſcius
Id feci. At oculos & animum fortè inquies
Me debuiſſe advertere. Ego verò nihil
Factum reor fuiſſe contra regulam
Juris aſinini: nam mihi per eam licet,
Bene pranſus ubi ſum, ad quælibet recurrere
Subſidia, ſtomachum quæ laborantem queant
Juvare, fiat optima ut concoctio.
Fabella quosdam Philoſophos pingues [7] notat,
Qui, modò quietis obſequantur ſenſibus,
Quidquid agant ſceleris, innocentes ſe putant.

[7] Cicero, de Fato, Cap. 4 *Acutiores Attici . . . pingues Thebani.*

FABULA XLIV.

Alexander Rex & Apelles. [8]

Cum divertiſſet olim Apellis in domum,
Sententiamque Rex Alexander ſuam
Coepiſſet omni de arte pingendi palam
Proferre ; Apelles ipſi ad aurem leniter
Statim inſuſurrans: Oh! ſile, inquit, obſecro;
Vel voce ſaltem hujusmodi res diſſere
Submiſſiori; ne pueri te, dum terunt [9]
Mihi colores, audiant, & rideant.

FABULA XLV.

Thales & Ancilla. [1]

Cæli meatus ore ſublimi Thales
Cùm tacitus obſervaret, in foveam incidit.
Quem ſic fuiſſe irriſum ab Ancillâ Plato
Memorat [2]: Tuumne tam procul ſupra caput
Remota poſſe perſpicere ſperaveris,
Dum, poſita quæ ſunt ante pedes, non perſpicis?

8 Philibert Hegemon, Fab. IV,
9 Plinius, Hiſt. L. 35. C. 10. *In officinâ imperitè multa differenti* (Alexandro) *ſilentium comiter ſuadebat* (Apelles) *rideri eum dicens à pueris*, *qui* colores tererent.
1 La Fontaine, L. 2. Fab. 13. Æſopus, Fab. 169. Faernus, Fab. 73.
2 In Theaetete.

FABULA XLVI. [3]

Lilium.

SATUM feraci & nobili ſolo, ſuum
Cùm nuper apicem Lilium recluderet,
Educeretque florem in auras luminis,
Aurora primùm lacrymulam demittere
Unam, alteramque coepit: at tam lucidus
Repentè foliis exſtitit apertis nitor,
Ut laeta jam Dea, pariter nitentibus
Oculis, genisque, fulſerit, & adriſerit,
Abſolveritque riſu ſimul amabili
Omnem novelli floris pulchritudinem.
Mox Phœbus aureo emicans vultu, advolat;
Suâque luce Lilium complectitur,
Fovetque, recreatque; & expleri nequit
Videndo: & omnes hìc velit ſecum Deos,
Deasque adeſſe, gaudium hoc ut gaudeant [4]:
Húcque, ô Deorum ſumme, dixit, hùc ades,
Verende genitor. Audiit, adeſt Jupiter;
Videtque, gaudetque, ut Jovem quidem decet;
Ita tamen gaudet, ut hominem tunc diceres.
Intereà, amœno cincta Nympharum grege,
Natura ſtabat proprium admirans opus:
Oculo ſagaci perſpicit aliquandiu
Penitùs, penitúsque, ſollicita, ne quid ſuo

3 Hanc veriùs dixeris Allegoriam in ortum ſereniſſimi Burgundiæ Ducis.

4 Cicero, L. 8. ad famil. Epiſt. 2. *In theatrum Curionis Hortenſius introiit, puto ut ſuum* gaudium gauderemus.

Decoris alumno deſit, ultima quod manus
Adjicere poſſit: ut probavit omnia:
Creſce, decus, inquit, ô meum; creſce, ô mea
Dulcis voluptas; teque jam, quotquot micant
In Orbe flores, capite ſummiſſo colant.
Dixit; ſtatimque ſeligit fidam è ſuis
Comitibus unam, prævalenti corpore,
Vultuque, Floram, candido & rubicundulo;
Et mandat, operâ Lilium aſſiduâ juvet,
Curaſque alendo ſedula omnes conferat.
At illa, tanto honore gaudens, exilit;
Simulque retegit nectaris plenos ſinus,
Succoſque fundit, quos, futuri præſciæ,
Jam præparârant antea Vita & Salus.
  Quò dicta ſpectent, læta novit Gallia.

EPILOGUS.

His luſibus ego leniebam tædium,
Si quod erat, ut fit, ſolitudinis meæ;
Et veriſimiles comminiſcens fabulas,
Aptè loquendi munera non modò beſtiis,
Sed rebus etiam quæ carent ſenſu, dabam;
Mundumque tentabam univerſum reddere
Vocaliorem [5]: ut inde poſſit ad bonos
Regina noſtra hæc Ratio mores inſtrui.
Nec pœnitet me, quòd inhonoratos dies
Tenuibus hisce deditus ſtudiis agam:

5 Seneca, Quæſt. nat. L. 2. C. 29. *Vides enim, quantò vocaliora ſunt vacua, quàm plena.*

At in remoto præſepultus [6] angulo
Senescere velim, ne quid illius, illius
Immanitatis impiæ, quæ nunc viget,
Aspicere cogar. Quid? vivi pervênimus [7],
Ut Religionis patriæ contra ſacros,
Veteresque ritus ſeſe homunculus frequens
Inferre pugnax audeat? ut omnem Dei
Abolere cultum tentet? ut ſanctiſſimis,
Certiſſimisque nobiles Auctoribus
Leges revellat: conſecratam rideat
Laudem pudoris: temperantiam, fidem,
(Etiam efferatis barbarisque gentibus
Verenda nomina) pro meris nugis putet [8]?
At hæc mihi quando per tenuitatem meam
Domare monſtra [9] non licet, fugere expedit.

6 Quintilianus, Declam. 9. C. 23. *Video ſenem, meliore ſuî parte* præſepultum, *omnis etiam ſpei ſuperſtitem.*

7 Virgilius, Ecl. 9. V. 2.
O Lycida, vivi pervênimus, advena noſtri
(Quod nunquam veriti ſumus) ut poſſeſſor agelli
Diceret: hæc mea ſunt: veteres migrate coloni.

8 Cicero, Orat. in Ant. C. 9 *Nos ſprevit, & pro nihilo* putavit. De Orat, L. 2. c. 84. *Sapientia & magnitudo animi pro nihilo* putantur. Ad. Attic. L. 6. Epiſt, 3. *Amicos habet* meras nugas.

9 Juvenalis, Sat. 4. v. 2. de homine flagitiis cooperto:
Monſtrum nullâ virtute redemptum
A vitiis.
Sat. 15. v. 171. de feris quibusdam hominibus ſui temporis:
Quid diceret ergo,
Vel quò non fugeret, ſi nunc hæc monſtra videret
Pythagoras?

SENTENTIÆ.

Quòd iſtas Sententias, hùc revocatas, ſimulque collectas exhibemus, nulla haec profectò eſt oſtentatio noſtra: nam è ſuâ ſede cum aliquo detrimento eſſe detractas, ipſi intelleximus. Sed providere voluimus, ut ſtudiosi Lectores poſſent faciliùs & invenire, quas legere ſe meminiſſent, & recurrere ad Argumenta, quorum conclusiones illae plerumque ſunt. Atque etiam ne pretium legendi nullum à nobis rependeretur, eas interdum redegimus ad novam formam, novoque adornare cultu conati ſumus.

A.

B.

Benefico ingratus qui nocet, nocet ſibi. p. 295.

Beneficus eſto, ſed, cui benefacias, vide. p. 29.

Bis ille miſer eſt, qui ex beato fit miſer. p. 207.

Bonam & ſalubrem diſciplinam perficit
Bene præparatum pectus: inſtructum malis
Artibus eamdem vertere in peſtem ſolet. p. 458.

Bonos juvare, cùm abeunt, incipiunt mali. p. 36.

Bonus ille cuſtos, qui ſeverus & probus
Propulſat, non qui blandus importat malum. p. 235.

Breve aliquid, aut longum eſſe, negat Aeternitas. p. 523.

C.

Calumniam inſons non potes feliciùs
Reprimere, quàm ſi, qualis es, te oſtenderis. p. 180.

Calumnianti & increpanti Noctuæ:
Non me, ſed oculos, Sol ait, culpa tuos. p. 154.

Caveam elegantem dum fugit Paſſerculus,
Pulchrum eſſe, ut aiunt, carcerem nullum, probat. p. 100

Certum eſt, amicum diviti nullum tibi
Fuiſſe, quoniam nullus eſt nunc pauperi. p. 34.

Citò emerſiſti? ne citiùs recidas, cave. p. 148.

Collecta cenam condît inſuavem fames. p. 134.

Coluber ſuæ ſalutis auctorem necat. p. 62.

Conditio tenuis paucis eſt periculis
Obnoxia, multis ampla caſibus patet. p. 93.

Conſilia qui dant, ſæpe conſulunt ſibi. p. 45.

Copia rapaces ridens invitat manus. p. 327.

Corrigere qui vult naturam, Aethiopem lavat. p. 89.

Cuiquam ne objicias, quod tibi objici queat. p. 24.

D.

Damnare qui vult alios, ſe inſpiciat priùs. p. 342.

Damnoſa ſtulto ſemper eſt loquacitas. p. 331.

Dejicere Summos grandibus Sors invida
Gaudet ruinis, dum Infimi tutò latent. p. 414.

Deprimere dum vult alienam elegantiam,
Hanc ſæpe ſtulta provehit æmulatio. p. 368.

Difficilè cuſtoditur, quod multis placet. p. 61.

Difficilè vincit lenitas animos leves,
At ratio ſæpe continet ſeverior. p. 484.

Diffidere ſi quos, maximè tenues, decet. p. 71.

Diffide, ſi quis taceat infenſus tibi:
Pleni minarum longè metuendi minùs. p. 141.

Diffide, ſi quos indicat verboſior
Loquela: nam plerumque nil ſubeſt boni. p. 486.

Dixit Edera olim, magnæ adhærens Quercui:
Annon tibi nocent arbores, quæ te ambiunt?
At Quercus: O tace, invida: tu ſola hìc noces. p. 183

Dolum innocenti nectere malum qui parat,
Meliore jus eſt hunc refutari dolo. p. 514.

Dum pompæ inanis artifex extollitur,
Jacet miſerias inter utilis faber. p. 380.

Durum torum diurnus emendat labor. p. 463.

E.

Egere miſerum eſt; at miſerrimum bonis
Abundare ita ut inundet affluentia. p. 418.

Eò eſt nocentior ira, quò eſt occultior. p. 419.

Equum ad pericla Martis ornari videns
Aſinus: Vel Aſinum, vivere, inquit, me juvat. p. 88.

Eſt vile quoddam animalium bipedum genus,
Quod niſi, prudenter ſæviens, oppreſſeris,
Malam exhibebit usque & usque moleſtiam. p. 485.

Et monſtra, & homines habet Europa nunc feros,
Muſa quibus omnis ſuavior bilem movet. p. 175.

Exigua, certò quæ tenes, majoribus,
Quæ temere ſperas, præferenda ſunt bona. p. 501.

Exitio multis vana garrulitas fuit. p. 427.

Externa facies imperitos decipit. p. 422.

F.

Facit ille multùm, qui facit domino ſatis. p. 498.

Fervente dum vult Piſcis è ſartagine
Reſilire, frictus ne pereat, aſſus perit. p. 259.

Fortuna quem deſeruit, omnes deſerunt. p. 440.

Fortuna rarò, Summis injiciens manum,
Fallitur: in Imos manca ſæpius ruit. p. 62.

G.

H.

Hominum ille mos eſt: anxiè quærunt, parant
Laboriosè, quæ brevì faſtidient. p. 472.

Horum, beati qui putantur, dum vident
Miſerias, miſeri ſuſtinent ſortem ſuam. p. 88.

Humana ſæpe ratio ſecum diſſidet. p. 271.

Humana ſæpe vota perniciem petunt. p. 38.

Humanas variat vita, mors æquat vices. p. 434.

Humilibus Humiles, non Potentes, dant opem. p. 178.

I.

Idem, quod Aquila, Corvus aggrediens, perit. p. 8.

Ignaviàm ſubſidia nil fere juvant:
Per ſe ipſe ſolus multùm agit habilis vigor. p. 332.

Illecebra ſeſe quò magis blanda objicit,
Magis hòc timendum, ſubſit aliquis ne dolus. p. 438.

Illud aliquando, comparare quod nequit
Induſtria, labor, ars, dolus, caſu advenit. 496.

Illuſtria quædam vitia ſunt: at maxima
Sæpe ibi pudendi cauſa eſt, ubi minimè pudet. p. 185.

Improbitas ipſa ſæpe tuetur improbos. p. 258

Impunè victor nullus inſolens fuit. p. 278.

In aliis vitia quàmlibet verè arguas,
Contraria in te ſi arguantur, nil agis. p. 397.

In capite vacuo laxè habitat ſuperbia. p. 435.

Induſtria quidquid ſumma, & eximius labor
Perficiant, ſemper aliquis obtrectaverit. p. 220.

Ingenia ſi non invicem convenerint,
Sociale fedus ne feriatur, cautio eſt. p. 425.

In hâc brevi, miſerâque vitâ ſæpius
Eſt minima merces, maximus ubi labor fuit. p. 488.

Inimico vanis ſe promiſſis perfidus
Obligat, amicum prodere ipſum qui poteſt. p. 230.

Invidia quædam eſt, quæ juvat, quos arguit. p. 129.

Inutilis ibi ſocietas conjungitur,
Ubi via dividit invia, & diſpar genus. p. 281.

Irae malum revertit auctorem ad ſuum. p. 284.

Is qui miniſter ſceleris eſt, facit ſcelus.

Itus eſt imprudens, de reditu ſi non liquet. p. 48

Jure reputatur is qui impellit ad malum
Nocentior illo, qui malum ipſum perpetrat. p. 92.

Juva, ut juvêris: rarò beneficium perit. p. 49.

L.

Latina quævis, modò latina nomine
Vocentur, opera quosdam homullos recreant. p. 408.

Largire dives pauperi, quibus indiget:
Non es benignus, ſi das, quæ nihil hunc juvant. p. 382.

Loco eſt ignominiæ honor indigno datus. p. 14.

M.

N.

Ne monitione inutili miſerum increpes,
Natura prohibet, nomine hoc, quia eſt miſer. p. 23.

Nemo placere bonis & malis ſimul poteſt. p. 137.

Nil dare volenti facilè cauſa ſuppetit. p. 289.

Nil perdit, id qui amittit, quo uti neſciat. p. 143.

Nil uſus adjuvat, ubi deeſt prudentia. p. 180.

Nocitura nunquam eſt certiùs malignitas,
Quàm cùm perſonam lenitatis induit. p. 189.

Non facilè omittes agere, quod diu egeris. p. 347.

Non magna, mi homo, ſunt, magna quæ tu judicas:
Expecta, minima mox videbuntur tibi. p. 389.

Non ſemper infitiari licet, ubi non liquet. p. 225.

Nos cautiores cùm facit infortunium,
Tunc aliquis ipſo fructus è damno redit. p. 101.

Nunquam relinque, rite quod ſusceperis,
Vivendi honeſtum, ſit licèt miſerum, genus. p. 511.

Nullus alienum reputet homo hominis malum. p. 161.

Nux fructuoſa, injuriis obnoxia. p. 327.

O.

Objecta rerum magna moles territat?
Partem intuere, & aggredere eam naviter. p. 327.

Objicere ſtultum eſt ea, quæ peccas maximè. p. 415.

Obſcura vita diſplicet, illuſtris nocet. p. 12.

Omnes tacere, Dîs loquentibus, decet. p. 422.

Omnia videre qui putantur, non vident
Omnia; ſed etiam ceteris acutiùs
Quòd videant, ſæpe eſt cauſa, cur errent magis. p. 381.

Opem à beato promptam ne expectet miſer:
Copia juvandi quò ſit major, hòc magis
Languere charitatis officium ſolet. p. 385.

Ornatus auget ipſe turpitudinem. p. 146.

P.

Pax fraudulenta bello ipſo damnoſior. p. 72.

Periculosâ ne beneficium morâ
Corrumpe lentus; at juva citò, quem juvas. p. 276.

Periculoſis conſiliarius frequens
In rebus aderit, exſecutor non item. p. 164.

Periculoſum eſt adjuvare maleficum. p. 43.

Periculoſum eſt tenuibus, cùm diffident,
Potentiorem ad arbitrum recurrere. p. 210.

Periculoſum eſt vitia quædam tollere. p. 330.

Placere nulla conditio felix poteſt,
Cujus odioſus prævidetur exitus. p. 139.

Plenis pericli ſedibus tantò magis
Malum propinquat, quò diutius abfuit. p. 165.

Plerique, facilè dimiſſum iri quæ putant,
Ubi vênit hora, poſſe dimitti negant. p. 374.

Plerique nova veteribus ideo præferunt,
Quia nova; vetera, quia vetera ſunt, reſpuunt. p. 440.

Plerumque contra, quàm fas & ratio velint,
Lucem indoctus amat publicam, doctus fugit. p. 197.

Plerumque dulci posthabetur utile. p. 290.

Plerumque recidit fraus in auctorem suum. p. 10.

Potentiorum exempla tenuibus nocent. p. 8.

Potentiorum sævitia nunquam magis
Odiosa, quàm cùm miseros ludendo opprimit. p. 61.

Prædicta stultis calamitas, tantummodò
Fidem facit, ubi jam propulsari nequit. p. 448

Præpostera nocet sæpe diligentia. p. 347.

Privata mittunt odia magnanimi Duces,
Remque sociatim bellicam studiis gerunt
Concordibus, ubi publicum exposcit bonum. p. 508.

Procerum superbia deficit, cùm Rex adest. p. 240.

Procrastinatum sensim abit periculum. p. 296.

Pro laude stultus sæpe contumeliam
Accipit, hanc si qua temperet festivitas. p. 376.

Prudentiâ cavetur, ne eveniat malum:
Evênit? unâ oblivione vincitur. p. 320.

Prudentia comes si non adfuerit, vigor
Nocet animique & corporis, nedum juvet. p. 399.

Prudentia, nimis anxia, aliquando malum
Arcessit ingens, damnum ut avertat leve. p. 153.

Prudentia ullo cum hoste congredi vetat,
Nisi ante nôris, quà minùs, quà plus valet. p. 339.

Prudenti & inſonti eſſe clanculum malus
Cùm deſinit hoſtis, eſſe tunc bonus incipit. p. 107.

Pugnare ſolos bellicoſos expedit:
Imbellium agmen officit, nedum adjuvet. p. 194.

Pugnat ubi utilitas, facilè vincitur fides. p. 349.

Q.

Quæcumque capere intelligendo non poteſt
Judex ineptus, ea plerumque deprimit. p. 286.

Quæcumque ſummo dona dentur Numini,
Magnis ab animi pravitate vilitas,
Minimiſque pretium ab innocentiâ venit. p. 504.

Quàm multa, flores quæ tulerant pulcherrimos,
Ingenia fructus aridiſſimos ferunt! p. 153.

Quàm nunc malorum citò propagatur genus. p. 191.

Quàmvis acerba ſors erit, eam ſuſtine;
Nec pejor fiat, obtrectare ſi velis. p. 87.

Quâ quis laborat, ſi queat cum pluribus
Communicare infamiam, reputet levem. p. 114.

Quercum puſilla Myrtus everti videns,
Humilior eſſe, quàm fuit unquam, jam velit. p. 414.

Qui captus eſt amore credulo ſuî,
Quò ſtultior erit, hòc ſibi placebit magis. p. 463.

Quicumque nocuit, jure dat poenas, magis
Animo nocendi, quàm ipſi noxiæ pares. p. 437.

Quicumque timidus natus eſt, temerarium
Se facilè, fortem ſe probare non poteſt. p. 377.

Quid pertinax efficere non poſſit labor? p. 460.

Qui minimus, ſæpe ſummus eſt mali gradus. p. 111.

Qni ſe fatentur humiles, extollit Deus. p. 285.

Qui ſocio ſubvenit, ille providet ſibi. p. 45.

Qui ſocium hominibus flagitioſis ſe dedit,
Flagitii pœnas jure dat, vel innocens. p. 68.

Quisquis es ab aliquâ parte commendabilis,
Ne ſis ab aliâ vituperabilis, time. p. 16.

Qui ſtatuit aliquem perdere inviſum ſibi,
Si juſta ratio nulla ſit, falſam invenit. p. 160.
Et illud eſt notum omnibus proverbium:
Facilè invenitur baculus, ut caedas canem.

Qui vexant miſeros, à beatis abſtinent. p. 307.

Quod cupimus, id verum eſſe, facilè credimus. p. 246.

Quod non vituperat, laudat malevolentia. p. 129.

Quod uni prodeſt, alteri ſæpe id nocet. p. 140.

Quos hominum ſola pellit importunitas,
E ſocietate eorum, in ſolitudinem,
Bonum hi reperiunt rarò, quod ſperaverant. p. 480.

Quos maximè ceſſare vulgus judicat,
Ab his ſæpe opera maximè utilis datur. p. 69.

Quot ſtrenuè olim magni pugnârunt Duces,
Ut latro pugnae ferret omne præminm! p. 86.

R.

S.

Scholarum in umbrâ qui latens placuit ſibi,
Placuiſſe ſtulto clara lux ſæpe hunc probat. p. 75.

Scrutare, quid velit hoſtis: non ibi maximum
Semper, ubi maximè eminet periculum. p. 373.

Serò parantur arma, cùm hoſtis ingruit. p. 87.

Serpens ſerpentem niſi voret, non fit draco. p. 302.

Servà bene, tiro; excipere venientem pilam
Diſce: in reticulum providentis decidit;
Conatum inanem præcurrentis præterit. p. 346.

Sibi ipſa ſemper aviditas nimia officit. p. 29.

Sibi ipſa ſemper vana loquacitas nocet. p. 136.

Si cum potente damnum expoſtulaverit
Tenuis, abibit ſæpius vix innocens. p. 519.

Si tantùm ineptus, nec etiam fuerit malus,
Nihili menſuram Troſſulus totam replet. p. 56.

Solertia ſæpe virium præſtat vicem. p. 115.

Sortem improborum fuffer, quos donis ſuis
Fortuna cumulat; hos ſaginat, ut immolet. p. 93.

Species inanis imperitos decipit;
Peritus in re nil, niſi ipſam rem, videt. p. 318.

Specioſa ſæpe ſanctam amicitiam nota
Teſtatur; at rarò ipſa res facit fidem. p. 11.

Spes denique omnis infimos tunc deſerit,
Furor ubi comitem ſe poteſtati dedit. p. 194.

Stultè appetentes, dum annuit, plectit Deus. p. 250.

Stultitia comitem ſi fòrs arrogantiam
Habuerit, homines certum in exitium trahit. p. 104.

Stultus inimico ſæpe amicus plus nocet. p. 316.

Suam dolebit languida ſenectus vicem,
Laborioſa ni juventus præcavet. p. 7.

Sui data anima, pro ſale, ne putreſceret. p. 302.

Suis Fortuna quem ſaginavit bonis,
Non facilè emerget præſenti periculo. p. 38.

Suo cumplures gratioſos Principi
Temeraria olim perdidit fiducia. p. 476.

Superbienti dixit Amarantus Roſae:
Colore, odore vincor; at vivo diu. p. 63.

Suſpecta laus, quam ſumma poteſtas obtinet. p. 161.

Suus eſt petendus cuique conveniens locus. p. 452.

Suus unicuique circumſcriptus eſt locus,
Quem præterire ſine periclo non licet. p. 74.

T.

Tam facinoroſa neminem vita inquinat,
Qui laude ſe aliquâ dignum non exiſtimet. p. 289.

Tardat, hebetatque luxus hominum induſtriam. p. 74.

Tenues potentum injurias diſcant pati,
Ne, ſi repugnent, gravius arceſſant malum. p. 414.

Teſtudo ferre cogitur ſuam domum:
Sed utile quod eſt, inquit, haud grave eſt onus. p. 8.

Trahit aliquando vitium, vel formâ truci
Horribile: quid agat ſpecie blandâ ſubdolum? p. 405.

Tunc eſt Columbae ſtulta ſimplicitas, ubi
Noto ex periclo non fit eruditior, p. 142.

Tuta eſt bonorum vita, ubi mali diſſident. p. 204.

V.

Vana eſt docilitas, quæ caret ſapientiâ. p. 509.

Vanâ intumeſcit gloriâ fecunditas,
Perfectione juſtâ ſi fetus carent. 131.

Ubi eſt calamitas, eſſe ibi culpa creditur. p. 322.

Ubi eſt voluptas, ibi periculum placet. p. 116.

Ubi fingit aliquid eſſe venturum boni
Cupido cæca, negligit præſens malum. p. 103.

Ubi ſemel animos blanda cepit vanitas,
Si veritas loquatur, amittit fidem. p. 355.

Vetare, ne mala inferantur, qui poteſt,
Et non vetat, idem, ac ipſe ſi inferret, facit. p. 191.

Vide, quidquid agis, an res conveniat loco. p. 147.

Videre ſano res, utì ſunt, fas erit. p. 323.

Vivit beatus, qui latens vivit ſibi. p. 312.

Ultro fatetur memoriâ ſe defici
Quiſque: ſed ingenio quis carere ſe putat? p. 490.

Ultro malevoli laudant, ubi laudem magis
Eſſe nocituram, quàm calumniam, ſciunt. p. 182.

Unde redit ingens lucrum, ne impenſas dole. p. 171.

Undique cavendum eſt; è loco minimè omnium
Suſpicioſo calamitas ſæpe advenit. p. 311.

Vulpecula Cani: Partu me vincis quidem
Numeroſiore, catulos at caecos paris p. 131.

INDEX RERUM,

Qui & notationes, hùc rejectas, & observationes quasdam, ſummariumque Fabularum prope omnium complectitur. Numeri, quibus ſignum Pr. *praepoſitum eſt, paginas praefationum indicant.*

H.

L.

M.

N.

NOMINUM QUORUNDAM EXPLICATIO.

A.

Acanthis, *Roſſignol*: aliis, *Chardoneret.*
Accipiter, *Epervier.*
Adamas, *Diamant.*
Adminiſter Imperii, *Miniſtre d'Etat.*
Aegithus, *Fauvette.*
Aeſculus, *Chêne de la grande eſpéce.*
Agaſo, *Conducteur d'Anes, de Chevaux, de Mulets.*
Alauda, *Alouëtte.*
Alba-ſpina, *Aube-épine.*
Ales Junonius, *Paon.*
Amarantus, *Amarante, Paſſevelours.*
Amygdala, vel Amygdalus, *Amandier.*
Anas, *Canard.*
Anicula, *Vieille femme, petitte vieille.*
Aniles naeniae, *Contes de vieille.*
Antennae, *Antennes, Vergues.*
Anthus, *Bréant, oiſeau:* aliis, *Bruant.*
Apathia, *Apathie, inſenſibilité.*
Apiaria, *Ruches. Les mots* Apiarium & Alvearium *s'emploient chez les Anciens pour ſignifier & une Ruche & le lieu même où lon place les Ruches.*
Ardelio, *Tracaſſier.*
Ardea, *Héron.*
Armamenta, *Equipement de vaiſſeau.*

Arundinetum, *Lieu où il croît des roſeaux.*
Aſinus ſilveſtris, ſive Onager, *Ane ſauvage.*
Atrienſis, *Valet qui a ſoin du veſtibule & de L'antichambre.*
Auceps, *Oiſeleur.*
Avellanae, *Noiſettes, Avelines.*
Aviarium, *Voliére.*
Aureliana gens, *Les Orleanois.*

B.

Bajulus, *Porte-faix.*
Barbus, *Barbeau.*
Bellaria, *Friandiſes.*
Bibulus Puer, *Enfant qui aime le vin.*
Blitum, *Blette.*
Bombyx, *Ver à ſoie.*
Bombus, *Bourdonement.*
Boreae flagitia, *Ravages de L' Aquilon.*
Bos operarius, *Boeuf de labour.*
Botulus, *Boudin.*
Braſſica, *Chou.*
Bruma, *Hiver, fort de L' Hiver.*
Bubile, *Etâble à Boeufs.*
Bubo, *Hibou, Chat-huant.*
Bubulcus, *Bouvier.*
Bufo, *Crapaut.*

C.

Caccabus, *Marmite.*
Cadus, *Tonneau.*
Caementum, *Maſſonage de moilon.*

Caltha, *Souci.*
Camelus, *Chameau.*
Camera, vel Camara, *voûte.*
Cancer, *Cancre, Crâbe: Ecreviſſe.*
Canis venaticus, *Chien de chaſſe.*
Caniſtrum, *Corbeille, Panier.*
Cannabis, *Chanvre.*
Cantrix, *Chanteuſe.*
Capiſtrum, *Licou.*
Capo, vel Capus, *Chapon.*
Caprarius, *Chévrier.*
Capreolus, *Chévreüil.*
Caprile, *Etâble à Chévres.*
Capſa, *Boête, Caiſſe, ſac, Gibbeciére.*
Capulus, vel Capulum, *manche d'inſtrument.*
Carbonarius, *Charbonier.*
Carduelis, *Chardoneret.*
Carduus, *Chardon.*
Carecta, *Terre qui produit des Cannes & des Roſeaux.*
Caro oleagina, *La chair de L' Olive.*
Cartilago, *Cartilage, ſubſtance intermediaire entre Les os & la chair.*
Caſtanea, *Châteigne & Châteignier.*
Caſtanea nux, *Câteigne.*
Catella, *Petitte Chienne.*
Catellus, *Petit Chien.*
Catinus, *Plat.*
Catuli Muſtelae, *Les Petits d'une Belette.*
Catulus Leaenae, *Lionceau.*

Catulus Lupae, *Louveteau.*
Catulus Scrofae, *Cochon de lait.*
Catulus Urſae, *Ourſon.*
Cavea, textilis Cavea, *Cage.*
Cavilla, *Raillerie.*
Caulis, *Chou: Tige d' herbe, ou de fleur.*
Cautio, *Aſſurance, Cautionement.*
Cavus, *Trou, Taniére.*
Chors, vel Cohors, *Baſſe-court pour la Volaille.*
Chortales, vel Cohortales Aves, *Volailles de Baſſe-court.*
Cibaria, *Proviſions de bouche.*
Cibatus, *Nouriture.*
Cicada, *Cigale.*
Cichoreum, *Chicorée.*
Cicindela, ſive Lampyris, *Ver-luiſant.*
Ciconia, *Cigogne.*
Cymbium lactis, *Grand vaſe, à large ventre, plein de lait.*
Cymbula, *Bateau.*
Cimex, *Punaiſe.*
Cynicus, *Philoſophe Cynique.*
Cyprinus, *Carpe.*
Circulator, *Charlatan.*
Ciſta, Ciſtula, Ciſtellula, *Male, Caiſſe, petit Coffre, Caſſette.*
Citrus, *Citronier.*
Clathri, *Barreaux, Grille.*
Clavus, *Gouvernail.*
Clitellae, *Bât.*

Coactor, *Collecteur, celui qui léve la Taille & les Impots.*
Cochlea, *Escargot.*
Coluber, vel Colubra, *Couleuvre.*
Columba plumipes, *Pigeon patu, pigeon de voliére.*
Columba saxatilis, *Pigeon fuïard.*
Columbulus, *Pigeoneau.*
Combibones, *Compagnons de bouteille, Biberons.*
Comitia, *Comices, Assemblée générale.*
Compago lapidum, *L'assise des pierres.*
Concio, *Assemblée, Auditoire.*
Concoctio, *Digestion.*
Conspicillum, *Verre qui grossit les objets.* Les Anciens ne connoissoient pas nos Lunettes.
Corbis, *Panier, Corbeille.*
Coriarius, *Tanneur.*
Corpuscula, *Corpuscules, Atômes.*
Coxendix, *Cuisse.*
Creditor, *Créancier.*
Crepida, *chaussure.*
Crepido, *Rivage escarpé.*
Crepitus tinnulus, *Tintement.*
Crepusculum, *Crépuscule, fin du jour.*
Cucullus pastorius, *Capote de Berger.*
Cuculus, *Coucou.*
Cucumis, *Concombre.*
Cucurbita, *Citroüille,*
Culcita plumea, *Lit de plume.*
Cumulus mercedis, *Ce qui se donne pardessus le marché.*

Cuniculus, *Lapin.*
Curatio difficilis, *Guérison difficile.*

D.

Dicteria, *Mots piquants, Brocards.*
Divinus, *Devin, Diseur de bonne aventure.*

E.

Edera, *Lierre.*
Elephanti manus, *Trompe d' Eléphant.*
Elephas, vel Elephantus, *Eléphant.*
Enectus fame, *Qui meurt de faim.*
Enectus siti, *Qui meurt de soif.*
Equile, *Ecurie.*
Ericius, *Hérisson.*
Eruca, *Chenille.*
Exemplum vivum, *Exemple, ou Modéle vivant.*

F.

Faba, *Féve.*
Fabulator, *vain discoureur.*
Facinus nobile, *Belle action.*
Falcula, *Griffe: serre d'oiseau de proie.*
Familia, *Parens, Enfans, Domestiques.*
Fascia, *Bandelette.*
Feciales *Herauts.*
Ficedula, *Bec-figue.*
Ficus, *Figue & Figuier.*
Figlina vasa, *Vases d' argile, Pots de terre.*
Figulus, *Potier.*
Filius ex nepote, *Arriére-Petit-fils.*

Forfex, *Ciseaux*, *Forces.*
Fori, *Les Ponts d'un vaisseau, le Tillac.*
Formae tales, *De si charmantes figures.*
Fornix tepens, *Serre pour les plantes pendant L'hiver.*
Fovea, *Fosse*, *Piége.*
Fringuilla, *Pinson.*
Frutetum, *Brossailles.*
Fullo, *Foulon.*

G.

Galbula: aliis Galgulus, *Loriot.*
Gallinarium, *Poulailler.*
Genista, *Genest.*
Getulus, *De Gétulie*, *grand pays situé entre la Nigritie & la Mauritanie Tingitane.*
Gibber, *Bosse.*
Gibberi, *Bossus.*
Glis, *Loir*, *Rat des Alpes.*
Gobio, *Goujon.*
Graculus, *Graille, ou Choucas, espéce de Corneille.*
Granarium, *Grénier.*
Gregales, *Camarades.*
Gruis, vel Grus, *Gruë.*

H.

Hariolus, *Devin.*
Helluo, *Glouton*
Hemerobion Insectum, *Insecte ephémére.*
Hydra, *Gros Serpent.*
Hinnuleus, *Faon.*

Hyſtrix, *Porc-epic.*
Hirudo, *Sang-ſuë.*
Hirundo, *Hirondelle.*
Hiſtrionia, *Art mimique, Métier de farceur.*
Homulus, *Petit homme.*
Homuncio, *Petit homme.*
Homunculi miſelli, *Pauvres mortels.*
Homunculus, *Petit homme, Freluquet.*
Hora duodecima, *La derniére heure du jour.*
Horreum, *Lieu où lon ſerre touttes ſortes de proviſions.*

I.

Janitor, *Portier.*
Icтericus, *Qui a la jauniſſe.*
Ignis fatuus, *Feu follet.*
Incitae, *Derniers retranchemens, derniére reſſource, extrémité.*
Inferiae, *Sacrifice pour les morts.*
Ingluvies, *Jabot, Eſtomac, Ventre: Gourmandiſe.*
Intercapedo, *Interruption.*
Internecinum praelium, *Combat à outrance.*
Internuncius, *Envoïé: Courier.*
Intubus, vel Intubum, *Chicorée blanche.*
Iubae, *Criniére.*
Juniperus, *Geniévre, & Genévrier.*
Jusculum, *Jus, Boüillon.*

L.

Lacerta, vel Lacertus, *Léſard, ou Léſarde.*
Lagena fictilis, *Bouteille de grès.*

Lanius, *Boucher.*
Lanugo Pulli, *Coton, Duvet de Pouſſin.*
Lapathum, *Oſeille.*
Laquearia, *Lambris.*
Larix, *Le Larix, grand arbre incombuſtible.*
Later, *Brique.*
Latibulum, *Trou, Taniére, Repaire.*
Librarius, *Copiſte.*
Liger, vel Ligeris, *La Loire.*
Lignarius Faber, *Charpentier.*
Ligo, *Hoïau, Pic, Pioche.*
Limax, *Limace.*
Loquentia, *Babil.*
Loris admiſſis, *A bride abattuë.*
Ludio, *Saltimbanque.*
Lupus marinus, *Loup-marin.*
Luscinia, vel Luscinius, *Roſſignol.*
Luſitanus, *Portuguais.*

M.

Maculae, *Les Mailles d'un filet.*
Magus, *Magicien.*
Malagma, *Cataplasme.*
Malea, *Promontoire du Péloponése, appellé aujourd-hui, Cap de Saint-Ange.*
Malum, *Pome.*
Malum aureum, *Orange.*
Malum Perſicum, *Pêche.*
Malus, *Pomier.*
Malus Perſica. *Pêcher.*

Mantica, *Beſace.*
Mare Magnum, *Mer Atlantique.*
Marſupium, *Bourſe.*
Maſſa ferri, *Barre de fer.*
Maſſa fimi, *Maſſe de fumier.*
Maurufia tèllus, *Mauritanie Tingitane, dont fait aujourdhui partie le Roiaume de Maroc.*
Melezia, *Meléze, arbre different du Larix.*
Mellarium, *Lieu, où lou eléve des Abeilles.*
Membrana Turcica, *Marroquin du Levant.*
Merula, *Merle.*
Miluus, *Milan.*
Minaciae, *Menaces peu effraïantes.*
Minutia fragilis; *Petitte partie qui ne fait presque plus de reſiſtance, filet aisè à rompre.*
Moloſſus, *Dogue, Mâtin.*
Muſcipulum, *Ratiére, Souriciére.*
Muſtela, *Belette.*
Muſtela ſilveſtris, *Belette ſauvage.*

N.

Naenia funebris, *Chant funébre, Chanſon lugubre.*
Natura conciliatrix, *Sympathie.*
Nidor, *Fumée de viande; Odeur forte; Vapeur onctueuſe.*
Nitedula, *Mulot.*
Noctua, *Chouëtte.*
Noxia, *Faute: Domage.*
Nuces ſaccharo circumlitae, *Dragées.*
Nucleus, *Cerneau: Noïau.*
Nugae aniles, *Rêveries, Sotiſes de Vieille.*

Nugator, *Conteur de ſauſſetés.*
Nutans, *Dont la tête va & vient comme celle d'une Pagode.*

O.

Ofella panis, *Soupe, Potage.*
Offendiculum, *Embarras, obſtacle qui ſe rencontre dans un chemin.*
Olitor, *Jardinier.*
Olla, *Marmite, Pot.*
Olor, vel Cycnus, *Cygne.*
Opilio, vel Upilio, *Berger.*
Opſonium, *Proviſion de bouche, Vivres.*
Ornithon, *Lieu fermé, ou lon eléve de la volaille.*
Oſtrea, vel Oſtreum, *Huître.*
Ovile, *Bergerie, Bercail.*

P.

Pactio, *Convention.*
Paganus, *Villageois.*
Palumbes vel Palumbus, *Pigeon ramier.*
Panarium, *Panetiére.*
Pandiculans, *Dont les jambes & les bras ſont pendans.*
Pardus, *Léopard.*
Paſſer & Paſſerculus, *Moineau.*
Pavo, vel Pavus, *Paon.*
Pediſequus, *Valet de pié, Laquais.*
Pedum, *Houlette.*
Pellio, *Pelletier, Fourreur.*
Penſum, *Tâche journaliére.*
Pepo, *Melon.*

Pera, *Poche.*

Perca, *Perche, poiſſon.*

Pergamenum tegmen, *Couverture de parchemin.*

Pergula, *Boutique dreſſée ſous un Auvant : Treille. Tonnelle : Appentis : Baraque : Balcon.*

Periclymenus, *Chévrefeüille*

Perna, *Jambon.*

Perſa, *Perſan.*

Perſis, *La Perſe.*

Perticalis arbuscula, *Arbriſſeau propre à faire une perche,*

Pica, *Pie.*

Pila, *Bale de paume.*

Pinna, *Nageoire de poiſſon.*

Piper, *Poivre.*

Piſcis volans, *Poiſſon-volant.*

Pyrum, *Poire.*

Pyrus, *Poirier.*

Plagae, *Les Liſiéres d'un filet, & le filet même.*

Planta clemens, *Pate de velours.*

Platanus, *Platane.*

Plumbum miſſile, *Plomb à tirer.*

Podagra, *La Goute aux piés, ou ſimplement la Goute, parceque pour l'ordinaire elle ſe jette ſur les piés.*

Popellus, *Menu peuple, Populace.*

Porrum, vel Porrus, *Porreau.*

Praejudicata opinio, *Prejugé.*

Pretium vehendi, Pretium legendi, *Récompenſe du conducteur, du lecteur.*

Proboſcis, *Trompe d'Elephant, de Mouche, & de Couſin.*

Procne, *Hirondelle.*
Prunae, *Charbons ardens.*
Psittacus, *Perroquet.*
Pubentes fructus, *Fruits verds.*
Pulex, *Puce.*
Pulmentarium, *Ragoût.*
Pulpitum humile, *Petit Theâtre.*
Pumilus, *Nain.*
Punctiuncula, *Piquure legére.*
Punctus, *Piquure.*
Pupus, *Poupon.*
Putamina nucis, *Coques de noix.*

R.

Radius ferreus, *Verge de fer.*
Ranunculus, *Petitte Grenoüille.*
Rapulum, Rapum, Rapa, Raphanus, *Raifort.*
Rastrum, *Râteau: Pic à deux dents.*
Reliquiae, *Restes, Reliquats.*
Remi, *Rames.*
Reticulum, *Raquette.*
Rictus, *Gueule ouverte, Gueule béante.*
Ronchus, *Ronflement.*
Rostrum, *Bec, Mufle, Museau, Groüin.*
Rotunditas circinata, *Rondeur parfaite.*

S.

Saccharum, *Sucre.*
Sacrificulus, *Prestolet.*
Sagum, *Surtout, Casaquin.*
Saliva, *Saveur: Salive.*

Salix, *Saule.*
Salmo, *Saumon.*
Samii, *Habitans de L'Isle de Samos dans L'Archipel.*
Sanna, *Risée, moquerie.*
Sartago, *Poêle à frire.*
Scapha, *Barque.*
Scarabaeus, *Escarbot.* Scarabaeorum varia sunt genera.
Sciurus, *Ecureüil.*
Scopae, *Balai.*
Scrofa, *Truïe.*
Scurra, *Boufon.*
Seges, *Blé en herbe: Terre ensemencée.*
Sentes, *Ronces, Epines.*
Sepes, *Haye.*
Serpyllum, *Serpolet.*
Singultus, *Cri d'une poule qui glousse pour rassembler ses poussins.*
Situlus, *Seau à puiser de l'eau.*
Sonipes, *Cheval.*
Sophista, vel Sophistes, *Sophiste: faux Philosophe.*
Sorex, *Souris.*
Specula, *Lieu elevé, d' où lon observe les objets.*
Speculum, *Miroir.*
Spina lumborum, *L' Epine du dos.*
Spongia, *Eponge.*
Stamen, *Trame, & proprement Chaîne* de *Tisserand.*
Stolones, *Rameaux parasites.*
Stramenta, *Litiére.*

Strigofus Canis, *Chien maigre.*
Stropha, *Subtilité, Tour d'adreſſe.*
Struthiocamelus, *Autruche.*
Sturnus, *Etourneau.*
Suburbium, *Faux-bourg.*
Suffitus, *Parfum, Fumigation,*
Suile, *Porcherie.*
Surculus, *Rejetton.*
Sutor, *Cordonier.*

T.

Taenarius portus, *Port de L'ancienne Ville de Ténare, au Cap le plus méridional de la Morée, appellé aujourdhui Cap Matapan, ou Cap des Cailles.*
Techna, *Tromperie, fourberie.*
Temo, *Timon.*
Teruncius, *petitte monnoïe, quatriêne partie de L'As romain.*
Tesqua, *Lieux incultes & raboteux.*
Teſtudo, *Tortuë: Voûte: Muſette: Violon.*
Textrix mala, *Malheureuſe Tiſſerande.*
Thymum, *Thym.*
Thunnus, *Thon.*
Tignarius Faber, *Charpentier.*
Tinca, *Tenche.*
Tineae, *Vers qui rongent les livres: Teignes.*
Tintinnabulum, *Clochette, Grelot.*
Topiarius, *Valet qui a ſoin des treilles & des verdures.*
Tori cervicis, *Muſcles du cou.*

Tormentum lene, *Douce violence.*

Trabs, *Poutre.*

Trochilus, *Roitelet, oiſeau.*

Troſſulus, *Petit- maître, Talon-rouge.*

Tubicen, *un Trompette.*

Tuburcinans, *Glouton qui mange vite.*

Tugurium, *Cabane.*

Turbines, *Ouragans, Tourbillons.*

Turbo, *Toupie, Sabot.*

Turdus, *Grive.*

Turtur, *Tourterelle.*

V.

Vacuum, *Place vuide.*

Veru, *Broche.*

Veſpa, *Guêpe.*

Veſpertilio, *Chauve-ſouris.*

Veterator, *Vieux Routier, fin Matois.*

Villica, *Fermiére.*

Villicus, *fermier.*

Violaceus color, *Couleur violette.*

Virgultum, *Sion, Gaulis, Arbriſſeau.*

Vivarium, *Parc pour les bêtes fauves: Vivier pour les poiſſons.*

Ulva, *Herbe marécageuſe.*

Ungulae, *Piés de Quadrupede, fourchus & non fourchus.*

Unio, *Perle.*
Vomer, vel Vomis, *Soc de Chàruë.*
Vomica, *Abſcès.*
Urſa, *Ourſe.*
Urſus, *Ours.*
Utilitates, *Services: Qualités utiles.*
Vulpis, & Vulpes, & Vulpecula, *Renard.*
Vultur & Vulturius, *Vautour.*

X.

Xyſtus, vel Xyſtum, *Allée d'arbres.*

ERRATA.

IN PRAEF.

Pag. 21. Lin. 15. collectiovem Lege: collectionem.
P. 40. L. 14. excerpſimns Lege: excerpſimus.

IN FAB.

P. 39.	L. 13.	Fabula v.	Lege: Fabula. x.
P. 43.	L. 7.	Fabula v.	Lege: Fabula xv.
P. 59.	L. 9.	Fabula xxxvii.	Lege: Fabula xxxviii.
P. 71.	L. 12.	hoedus	Lege: haedus
	L. 27.	nec ho	dele has quinque literas.
	L. 29.	minem	Lege: nec hominem
P. 72.	L. 4.	foedus	Lege: fedus
	L. 6.	incoepiſſent	Lege: incepiſſent.
P. 84.	L. 25.	ruſtcae	Lege: ruſticae
P. 134.	L. 5.	ſpeveram	Lege: ſpreveram
P. 136.	L. 9.	in dorſo	dele voculam *in*
P. 137.	L. 21.	ridit	Lege: ridet
P. 174.	L. 18.	repullantes	Lege: repullulantes
P. 179.	L. 3.	capere	Lege: carpere
P. 182.	L. 19.	debitumque	Lege: debitum &
P. 186.	L. 4.	procendente	Lege: procedente
P. 188.	L. 3.	Thales, Pittacus	Lege: Pittacus, Thales
P. 212.	L. 13.	benficii	Lege: beneficii
P. 225.	L. 3.	inficiari	Lege: infitiari
P. 238.	L. 9.	cappeſſunt	Lege: capeſſunt
P. 239.	L. 35.	ufficiens	Lege: ſufficiens
P. 300.	L. 10.	Tygris	Lege: Tigris
P. 307.	L. 1.	Themdis	Lege: Themidis

P. 310. L. 16. Corvus Lege; Cervus
P. 318. L. 25. redemturus Lege: redempturus
P. 344. L. 11. coelum Lege: caelum
P. 351. L. ult. aveuſi Lege: averſi
P. 358. L. 21. herebimus Lege: haerebimus
P. 391. L. 19. thimo... ſerpillo Lege: thymo... ſerpyllo
P. 394. L. 23. citharaedo Lege: citharoedo
P. 406. L. 22. & miſella (quod ſupererat) Lege: & (quod ſupererat) miſera
P. 412. L. 3. couflant Lege: conflant
P. 432. L. 25. molibus Lege: motibus
P. 443. L. 5. validam proceramque: Lege: validamque proceramque
P. 452. L. 16. culcitrae Lege: culcitae
P. 454. L. 18. xiſto Lege: xyſto
P. 455. L. 15. ſpacium Lege: ſpatium
P. 467. L. 24. facta Lege: fata
P. 468. L. 3. Rhaetiae Lege: Rhoetiae
P. 509. L. 11. conſet Lege: cenſet
P. 510. L. 9. hanc... vindictam Lege: hunc... vindicem
P. 517. L. 15. videlicet ego Lege: videlicet en ego
P. 544. L. 11. opprimunt Lege: opprimit.

IN IND.

P. 549. Col. 1. L. 13. 339. Lege: 239.
P. 571. Col. 2. L. 29. nodò Lege: modò
P. 587. Col. 1. L. 33. id eſt, ipſum Lege: Se, id eſt, ipſum.

NB. Qui duo verſus leguntur, primus quidem, L. 2. Fab. 39. p. 61.

Difficilè cuſtoditur, quod multis placet.

alter autem L. 5. Fab. 36. p. 151. & iterum Sentent. p. 537.

Male agere qui vult, nusquam non cauſam invenit.

Horum eſſe me auctorem jam diu credidi: ſed modò, cùm P. Syri Mimos perlegerem, ſententias attonitus invêni duas iſtas minimè diſſimiles:

V. 805. Maximo periclo cuſtoditur, quod multis placet.

V. 371. Male facere qui vult, nusquam non cauſam invenit.

A me ergo id qualecumque, quod meum eſſe putaveram, abjudico.

Finis operi impoſitus, d. 29. ſeptemb. an. 1767.